
Upadeshasara Bhashyam 2 Tattvabodhini

உபதே³ஸஸாரபா⁴ஷ்யம் 2 அத²வா தத்த்வபோ³தி⁴ந்

Document Information

Text title : Upadeshasara Bhashyam 2 Tattvabodhini

File name : upadeshasArabhaShyam2.itx

Category : major_works, bhAShya

Location : doc_z_misc_major_works

Author : V Jagadishwar shastri

Transliterated by : Swamini Tattvapriyananda tattvapriya3108 at gmail.com

Proofread by : Swamini Tattvapriyananda tattvapriya3108 at gmail.com

Description/comments : V Jagadishwar shastri's Sanskrit Commentary on Ramana Maharshi's
Upadeshasaram

Latest update : August 28, 2021

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

உபதே³ஸஸாரபா⁴ஷ்யம் 2 அத²வா தத்த்வபோ³தி⁴நீ

மஹர்ஷீரமணஸ்ய உபதே³ஸஸாரஸ்ய

ஸ்ரீஜக³தீ³ஸ்வரஸாஸ்த்ரிண க்ரு³தா தத்த்வபோ³தி⁴ந்யாக்²யா வ்யாக்²யா

ஸார்வஜ்ஞ்யம் ஸகலாதி⁴பத்யமமிதம் வேதே³ஷு யஸ்ய ஸ்ருதம்

யஜ்ஜிஜ்ஞாஸ்யதமம் முமுக்ஷு³நிவஹை: ஸர்வஜ்ஞதா யத்யஜ்ஞதா |

யஜ்ஜீவாதி³ நியாமகம் ஜக³தி³த³ம் யத்³வீக்ஷணத் உத்³க³தம்

யஸ்ய ஜ்ஞாநப³லக்ரியாஸ்ச ஸஹஜாஸ்தந்நௌமி(ணு-ஸ்துதௌ) பூர்ணம் மஹ: ||

அந்தர்த்த³ரு³ஷ்டநபக³தமஹாமோஹகா³டா⁴ந்த⁴காராந்

ஆத்மாராமாநமலஹ்ரு³த்யாநாத்மவித்³யோபதே³ஷ்ட்ரு³ந் |

ஆபா³லத்வாத³ருண-கருணாஜாலலீலாவக்ரு³ஷ்டாந்

அம்ஹோஹத்யை ரமணப⁴க³வத்பாத³ஸம்ஜ்ஞாந் நமாம: ||

ரமணப⁴க³வத்³வக்த்ராம்போ⁴ஜாத³ப³ஹிஸ்ஸ்வயமுத்³க³த:

ஸ்ருதி³க³த-மஹாதா³த்பர்யார்த²-ப்ரபோ³த⁴-ஸுதா⁴கர: |

அதி⁴க³த-மஹா-மோஹவ்யாதே⁴ ஜபேந விநாஸக:

ஜயதி ஸகல-ஸ்ரேயோதா³தா நிப³ந்த⁴மஹாநிதி⁴ ||

இஹ க²லு ஜக³தி ஸர்வேபி ஜந்தவோ து³கா²ந்தாய யதந்தே | பரந்து ந

ஜாநந்தி தத³ந்தைகாந்தகாரணம் ப்⁴ரமந்தஸ்தத்தத்ஸாத⁴நேஷு ரமந்த

விவித⁴விஷயகாந்தாரேஷு | லோகாவக³தஸாத⁴நைஸ்ச நாத்யந்தம் து³கா²ந்தோ

ப⁴விஷயதி | ந க²லு வ்யாதி⁴பீ⁴த: ஓளஷத⁴ம் ஸேவமாந: வ்யாதி⁴நா புந: ந

பீ³யதே | ஸமூலோந்மூலநம் ஹி புநர்ப்ரோஹாய ப⁴வதி |

அதஸ்ச து³க²ஸ்ய கிம் மூலம் இதி ப்ரமாணதோ⁵வக³த்யதந்நிராஸப்ரயதநமேவ

ஸாதீ⁴யோ ப⁴வதி | ந க²லு தது³ப⁴யம் விநா ஸாஸ்த்ரப்ரமாணம் புருஷபு³த்³யா

ஸக்யம் அதி⁴க³ந்தும் | ததா² ச தத³ந்த²ம் “ஸாஸ்த்ரம் கிமாஹேதி”

ஸாஸ்த்ரமேவ ஸத்³கு³ருமுகா²ச்ச²ரோதவ்யம் | ஸாஸ்த்ரம் ச ஜ்ஞாநமந்தரா

து³க²மூலஸமுந்மூலநம் அஸக்ய ஸம்பாத³நம் இதி ஸமுத்³கோ⁴ஷயதி | ததா²

ச ஸ்ருதி: “யதா³ சர்மவதா³காஸம் வேஷ்டயிஷ்யந்திமாநவா: | ததா³

தே³வமவிஜ்ஞாய து:³க²ஸ்யாந்தோ ப⁴விஷயதி || ” இத்யாதி³ |

ஏவம் ச து:³க²ஸ்ய மூலம் அஜ்ஞாநம் ஏவ இதி நிர்ணீதம் ப⁴வதி அஜ்ஞாநம் ஹி
அது:³க²மாத்தாநம் து:³கா² கரோதி | விஷயஸம்ஸர்க³ஜநிதம் ஸுக²மபி
து:³க²கரமேவ

விவேகிந:து:³க²ஸம்பி⁴ந்நத்வாத் | அத ஏவ ஈஸ்வரகீ³தாஸு ஸ்மர்யதே |

“யே ஹி ஸம்ஸ்பர்ஜா போ⁴கா:³ து:³க²யோநய: ஏவ தே |

ஆத்³யந்தவந்த: கௌந்தேய ந தேஷு ரமதே பு³த:⁴ || ” (5.2)

இதி ததா²ந்யத்ராபி

“யாவத: குருதே ஜந்துஸ்ஸம்ப³ந்தா⁴ந் மநஸ: ப்ரியாந் |

தாவந்தோஸ்ய நிக²ந்யந்தே ஹ்ரு³த³யே ஸோகஸங்கவ: இதி | அஜ்ஞாநம் ஹி
ஸர்வஸுக²து:³கா²த்³யநர்த²ஜாலநிதா³நமிதி ஸ்ருதிஸம்ரு³தீஹாஸந்யாயப்ரஸித்³த⁴ம்
அஜ்ஞாநம் ச ந ஸ்வரூபதோ³நர்த²கரமிவ பா⁴தி | ஸுஷுப்தௌ ஸ்வரூபத: ஸத்த்வே
அபி அநர்த²கரத்வாத³ர்ஸநாத் ததா²பி அத⁴யாஸ த³வாரா தஸ்ய அநர்த²கரத்வம்
நாபலபிதும் ஸக்யதே ப்ரத்யகா³த்மநி அநாத்மா³த⁴யாஸோ ஹி ஸர்வாநர்த²ஹேது: |
ஏவம் அநாத்மநி தே³ஹாதௌ³ ஆத்மஸம்ஸர்கா³த்⁴யாஸோ³பி | அந்யஸ்யாந்யாத்மதா
அவபா⁴ஸ:

ஏவ அத⁴யாஸ: இதி ப்ராஞ்ச ஆசார்யா: ஆசக்ஷதே | ஸ(அத⁴யாஸ:) ச

பரீக்ஷக-பாமரஸாதா⁴ரண்யேந ஸர்வலோகப்ரஸித்³த⁴ ஏவ |

“பஸ்வாதி³பி⁴ஸ்சாவிஸேஷாத்” அத ஏவ

“ஆத்மக்²யாதிரஸத்²யாதி: அக்²யாதி: க்²யாதிரந்யதா² |

ததா²நிர்வசநீயக்²யாதி: ஏத்யேவம் க்²யாதிபஞ்சகம் ||

இதி க்²யாதி: பஞ்சதா⁴ வ்யவஹரீயதே | ஏதேஷாம் பரீக்ஷகாணம்

அந்யதா²க்²யாதித்வாதி³ப்ரகாரவிவாதே³பி பரஸ்ய பராத்த்வபா⁴ஸலக்ஷணே
அத⁴யாஸே ந

விவாத:³ | தேந ச அத⁴யாஸஸ்ய அநிர்வசநீயதா அவஸ்யம்பா⁴விநீ |

தே³ஹேந்த³ரியாதௌ³

ஆத்மாநம் ஆத்மதா⁴ர்மாம்ஸ்சாத⁴யஸ்ய க²லு ஸர்வலோக:ஸுக²து:³கா²தி³கம்
அநுப⁴வதி |

அஜ்ஞானேநாவ்ரு³தம் ஜ்ஞாநம் தேந முஹ்யந்தி ஜந்தவ: |

இத்யாதி³ ஸம்ரு⁴தே: | ததா² ச ஆத்மந: ந ஸுக²து:க²மோஹாத்மகத்வம்
பாரமார்தி²கம்

ப⁴விதும் அர்ஹதி | அந்யதா² தத் ஸத்யத்வே ச அநிர்மோக்ஷப்ரஸங்கா³த் |

ஆத்மா கர்த்ராதி³ரூபஸ்சேத் மா காங்க்ஷீ: தர்ஹி முக்ததாம் |

ந ஹி ஸ்வபா⁴வோ பா⁴வாநாம் வ்யாவர்தேத் ஓளஷ்ண்யவத் ரவே: ||

இதி வார்திகவசநாத் |

அஜ்ஞாநபரிகல்பிதேந ஸுகி²த்வாதி³நா தோ³ஷ்ண ஆத்மநோ ந து³ஷ்டத்வம்
பாரமார்தி²கம்

ப⁴வதி ஆத்மநோ அஸங்க³த்வேந ஜ்ஞேயஸம்ப்நதா⁴ஸம்ப⁴வாத் | ஸர்வேஷாம் ஹி
தே³ஹாதி³ஷு அநாத்மஸு ஆத்மபா⁴வோ நிஸ்சிதோ⁵ஜ்ஞாநவிஜ்ஞு³ம்பி⁴த: |
தத்ரையம்

ஸதி கர்த்ரு³த்வபோ⁴க்த்ரு³த்வாதி³ரூப: ஸம்ஸார: ஸர்வோ⁵பி த்³ரு³கா³த்மநி
அவித்³யயா

அத்யாரோபித ஏவேதி | வித்³யயா ஸஹகார்யேண அவித்³யாயா: நாஸ:
ஸ்ருதிஸ்ம்ரு³தி⁴ய:

அவக³ம்யதே | ஸ்ருதய: தாவத் |

இஹ சேத்³ அவேதீ³த்³த்² ஸத்யமஸ்தி ந சேதி³ஹாவேதீ³ந்மஹதி விநஷ்டி: |

தமேவம் வித்³வாநம்ரு³த்ம இஹ ப⁴வதி இத்யாத்³யா: ஸஹஸ்ரஸ: | ஏவம் ச
ஈஸ்வரஸ்ய

ஏவ ஸத: ஜீவஸ்ய அஜ்ஞாந-உபாதி⁴க்ரு³த் பே⁴த்³த: ஸம்ஸாரீ⁴த்வமிவ ப⁴வதி |
வக்ஷயதி ச ப⁴க³வாந ஸ்ரீரமண: ||

விக்ரஹேந்த்³ரிய ப்ராணதீ⁴தம: நாஹமேக ஸத் தஜ்ஜ³ம் ஹ்யஸத்... இத்யாதி³நா

ஜீவேஸ்வர பே⁴த்³ஸ்ய ஓளபாதி⁴கத்வம் | வேஷஹாநத: ஸ்வாத்மத³ர்ஸநம் |

ஈஸத³ர்ஸநம் ஸ்வாத்மரூபத: இதி | ஸஹேதுகஸ்ய ஸம்ஸாரஸ்ய அத்யந்த

உபரமஸ்ச ஸ்வாத்ம-அபி⁴ந்நபரமேஸ்வர ஜ்ஞாநாத் ஏவ ப⁴வதி இதி ச | அதஸ்ச

ப⁴க³வாந் ஸ்ரீ ரமணசார்ய: ஸ்வப்ரயோஜந அபா⁴வே⁵பி பூ⁴தாநுஜிக்⁴ரு³க்ஷயா

ஸமஸ்தஸாஸ்த்ரார்த்²ஸாரஸங்க்³ரஹபூ⁴தம் து³ர்விஜ்ஞேயார்த்²ம் த்ரிம்ஸத்

ஸ்லோகபரிமிதம் உபதே³ஸஸாராக்²யம் இமம் க்³ரந்த²ம் ஸம்ஸாரவ்யாவ்ரு³த்ஸுநாம்

முமுக்ஷூணாம் உபகாராய உபதி³தே³ஸ | ஏதஸ்ய ச பரம் நி:ஸ்ரேயஸமேவ

ஸம்ஸாரோபரமரூபம் ப்ரயோஜநம் ஸ்வாபி⁴ந்நம் ப்³ரஹ்மைவாபி⁴தே⁴யபூ⁴தம் |

அத: விஸிஷ்டாபி⁴தே⁴யப்ரயோஜநஸம்³ந்த⁴வத் இத³ம் ஸாஸ்த்ரம் மீமாம்ஸநீயம் |
ஏதத³ர்தே² விஜ்ஞாதே ஸமஸ்தபுருஷார்த² ஸித்³தி⁴ ஸ்யாத் இதி | விவேகத:
தத³ர்த²ம்

தத்த்வபோ³த⁴நார்த²ம் யதா²ப்ரதிபா⁴நம் யத்ந: க்ரியதே |

தத்ர வர்ணஸ்ரமாம்ஸ்ச உத்³தி³ஸ்ய விஹித: ஸர்வோ⁵பி த⁴ர்ம:

த்³ரு'ஷ்டாத்³ரு'ஷ்டாப்யுத்³யார்தோ²பி ஸந் ஈஸ்வரார்பண பு³த்³யா அநுஷ்ட²யமாந:
ஸத்த்வஸூத்³யே ப⁴வதி ப²லாபி⁴ஸந்தி⁴வர்ஜித: | ஸூத்³ஸத்த்வஸ்ய
ஏவ ஜ்ஞாநப்ராப்தி அர்ஹதா ஸம்பாத³நத்³வாரா ஜ்ஞானோத்பத்திஹேதுத்வேந
நி:ஸ்ரேயஸநிதா³நத்வமபி பரம்பரயா தஸ்ய ப⁴வதி இதி அபி⁴ஸந்த⁴யாதௌ³
ஸ்ரீரமணப⁴க³வாந ஈஸ்வரார்பணபு³த்³யா அநுஷ்ட²யமாநம் கர்மயோக³ம் உபதி³ஸதி
ஸம் |

“ப்³ரஹ்மண்யாதா⁴ய கர்மாணி ... யோகி³ந: கர்ம குர்வந்தி ஸங்க³ம்
த்யக்த்வாத்மஸூத்³யே இதி ப⁴க³வத்³கீ³தாவசநாத் |

அத்தரவம் ஸதி த்³ரு'ஷ்டாநுஸ்ரவிகவிஷயஸுக²காமநயா க்ரியமாணநாம்
ஸ்ரௌதாநாம்

ஸமார்தாநாம் லௌகிகாநாம் வா க்ரு'ஷ்யாதி³நாம் கர்மணம் அதிப²ல்கு³ப²லத்வேந
ஆயாஸப³ஹுலத்வேந ச அநாத³ர்தவ்யத்வம் வ்யவஸ்தா²பயிது காம: ப⁴க³வாநாதௌ³
ப²லதா³தாரம் ஈஸ்வரம் அநங்கீ³குர்வதாம் ஸாங்க்²ய-பூர்வமீமாம்ஸக-சார்வாகாதி³நாம்
மதம் அஸங்க்³தம் இதி நிரூபயிதும் ப்ரத²ம்ம் ஸ்லோகம் ப்ரவர்தயதி -

கர்தூராஜ்ஞயா ப்ராப்யதே ப²லம் | கர்ம கிம் பரம் கர்ம தஜ்ஜ³ம் || 1 ||

கர்தூரிதி | கர்மாத⁴யக்ஷஸ்ய ஸர்வபூ⁴தாதி⁴வாஸிந: ஸாக்ஷிண:

சேதயிது: ஸர்வகர்து: ஈஸ்வரஸ்ய ஆஜ்ஞயா (அநுஜ்ஞயா)

அநுக்³ரஹேண ப²லம் ஈஷ்டாநிஷ்டமிஸ்ரலக்ஷணம் ப்ராப்யதே லப்யதே

இத்யர்த: ப்ரத்யகா³த்மா ஸ்வயம் ப்ரகாஸ:ஸந் நிரவயவோ⁵பி

அநிர்வசநீய-அவித்³யாபரிகல்பித-பு³த்³தி⁴-மந:-ஸலிக்ஷம-ஸ்தூ²ஸஸாரீ-

இந்த்³ரியாதி³-அவச்சே²தே³ந அநவச்சி²ந்நோ⁵பி அவச்சி²ந்நிவ அகர்தா⁵பி கர்தேவ
|

அபோ⁴க்தா அபி போ⁴க்தா இவ | அவிஷயோ⁵பி அஸ்மத்³-ப்ரத்யயோ விஷயோ
ஜீவபா⁴வம்

ஆபந்ந: அவபா⁴ஸதே | அஹம் ப்ரத்யயே பா⁴ஸமாநஸ்ய சிதா³த்மந: அஸங்க்³ஸ்ய

பு³தி⁴-இந்த³ரியாதே: ³ கார்யகரண ஸங்கா⁴தஸ்ய ச க்ரியாஸக்தி: போ⁴க்த்ரு³ஸக்தி: வா

ந ஸம்ப⁴வதி | ஜட³த்வேந க்ரியாகரணபோ⁴க³ஸக்தி நைவ ஸம்ப⁴விதும் அர்ஹத: | அதஸ்ச கார்யகரணஸங்கா⁴த ஸங்கவிதம் சைதந்யமேவ க்ரியாகரணபோ⁴க³ஸக்திமத் அஹங்காரரூபம் ஜீவ இதி ஜந்து: இதி ஷ்ஷேத்ரஜ்ஞ இதி ச ஆக்²யாயதே | வஸ்துத: து ஜீவ: சிதா³த்மந: ந பி⁴த்³யதே ததா² ச ஸ்ருதி: “அநேந ஜீவேந ஆத்மநா அநுப்ரவிஸ்ய இத்யாத்³யா: | தஸ்மாத் சிதா³த்மாபி⁴ந்நஸ்யாபி ஜீவஸ்ய

அஹங்காராதி³-உபாதி⁴ஸம்ப³ந்த⁴வஸாத் ஏவ கர்த்ரு³த்வ காரயித்ரு³த்வ போ⁴க்த்ரு³த்வாதி³ வ்யவஹார: | அஹம்ப்ரத்யய ஆலம்ப³ந்தவம் ச அப்யுபக³ம்யதே இதி வ்யவஹாராக்²ய பே⁴தா³வஸ்தா²யாம் இயம் சிந்தா ப⁴க³வதா மஹர்ஷிணா ப்ரத²ம்ம் ப்ரஸ்தூயதே இதி அவக³ந்தவ்யம் அந்யதா² “ஈஸஜீவயோ: வேஷதீ⁴பி⁴தா³ | ஸத்ஸவபா⁴வதோ வஸ்து கேவலம்” | இத்யாதி³ உபரிதந ஸ்லோகாநாம் அஸாங்க³த்யாபத்தே: அஸமிந்நந்தே² ச பர: ஸஹஸ்ரஸ்ருதிஸம்ரு³திவசநாநி ஸந்தி |

“ஆத்மேந்த³ரியமநோயுக்தம் போ⁴க்தேத்யாஹூர்மநீஷிண: | ஸதீ: ⁴ ஸ்வப்நோபூ⁴த்வா” “த்⁴யாயதீவ லேலாயதீவ”

“தத்ரைவ ஸதி கர்தாரம் ஆத்மாநம் கேவலம் து ய:”

பஸ்யத்யக்ரு³தபு³தி⁴த்வாத் ந பஸ்யதி து³ர்மதி:”

இத்யாத்³யா: யத் ஏதத் ஒளபாதி⁴கம் கர்த்ரு³த்வபோ⁴க்த்ரு³த்வாதி³கம் ஜீவாநாம் ஈஸ்வர அபேக்ஷம் ஏவ இதி | “ஏஷஹ்யேவ ஸாது⁴ கர்ம காரயதி தம், யமேப்⁴ய:

லோகேப்⁴ய: உந்நிநீஷதே | to wish to lead or bring or carry to or into)

ஏஷஹ்யேவ அஸாது⁴ கர்ம காரயதி தம், யமேப்⁴ய: லோகேப்⁴ய: அதோ⁴ நிநீஷதே | ”

“அஜ்ஞ: ஜந்துரநீஸோயமாத்தந: ஸுக²து: ³க²யோ: |

ஈஸ்வரப்ரேரிதோ க³ச்சே²த் ஸ்வர்க³ம் வா ஸ்வப்⁴ரமேவ வா

“ஸமாநே வ்ரு³க்ஷே புருஷோ நிமக்³நோ³அநீஸயா ஸோசதி முஹ்யமாந: | ”

இத்யாத்³யை: ஸ்ருதிஸம்ரு³திவசநைவக³ம்யதே ||

நநு ஈஸ்வர: த³வேஷபக்ஷபாதரஹித: ஸ்ருயதே | ஸ ச கத²ம் ஜீவாந்

ஸாத்⁴வஸாது⁴நே கர்மணி ப்ரவர்தயிதும் அர்ஹதி | ஸ்வதந்ரஸ்ஸந் ஈஸ்வர: கருணாகர:

த⁴ர்மமார்க³ ஏவ ஜீவாந் ப்ரவர்தயேத | ந அத⁴ர்மமார்கே³ | ததஸ்ச தத்

ப்ரேரிதா: ஸர்வேபி ஜீவா: த⁴ர்மமாத்ராநுஷ்டா²யிநஸ்ஸந்த: ஸுகி²ந: ஏவ ப⁴வேயு:,
ய து:³கி²ந: | ததா² ச ஸுகி²வ்வது:³கி²வ்வாதி³ க்ரு³தம் ஜக³த்³வைசித்ர்யம்
அநுபூ⁴யமாநம் அநுபந்நம் ஸ்யாத் | ஜீவாநாம் ஸ்வாந்தர்யே அப⁴யுபக³தே து
ராகா³தி³தோ³ஷேண

ஸ்வயம் த⁴ர்மாத⁴ர்மயோ: உப⁴யோரபி ப்ரவர்தமாநத்வேந ஸுகி²வ்வது:³கி²வ்வாதி³
க்ரு³தம் ஜக³த்³வைசித்ர்யம் உபந்நம் ஸ்யாத் | தஸ்மாத் ஸ்வதந்த்ரா: ஸந்த: ஜீவா:
புண்யாபுண்யேஷு ப்ரவர்தந்தே நிவர்தந்தே ச இத்யேவ வக்தவ்யம் | ஏவம் ச
விதி⁴நிஷேத⁴போ³த⁴கஸாஸ்த்ராணம் அர்த²வத்த்வம் ஸ்யாத் | இதரதா²
அஸ்வதந்த்ரா:

ஜீவா: ஈஸ்வரேண ஏவ த⁴ர்மாத⁴ர்மயோ: ப்ரவர்த்யந்தே நிவர்த்யந்தே ச இதி
விதி⁴நிஷேத⁴ஸாஸ்த்ராநர்த²க்யம் து³ர்வாரம் | விதி⁴ப்ரதிஷேத⁴ ஸாஸ்த்ராணம்
ப³ஹுநாம் ஆநர்த²க்ய பரிஹாராய “ஏஷஹ்யேவ ஸாதூ⁴ கர்ம காரயதி”
இத்யாதி³வாக்யாநி ஈஸ்வரப்ரஸம்ஸாபரதயா நேயாநி இதி சேத் | ந | யத்³யபி ஈஸ்வரோ
ராக³த்³வேஷரஹித ஏவ | ததா²பி பூர்வபூர்வ-ஜீவகர்மாபேக்ஷயா புண்யாபுண்யயோ:
உப⁴யோ: ஜீவாந் ப்ரவர்த்யந்நிவர்த்யந் அத்³வேஷ பக்ஷபாதாப⁴யாம் விஷமோ
நிர்க்⁴ரு⁴ணே

வா ப⁴வதி | ந க²லு ஜீவீய கர்மணம் ஆதி:³ அஸ்தி | அநாதி³வ்வாத் ஸம்ஸாரஸ்ய
|

அதோ ஜீவக்ரு³த த⁴ர்மாத⁴ர்மாபேக்ஷதயா காரயித்ரு³த்வம் ஈஸ்வரஸ்ய ந யுக்தம் |
நாபி விதி⁴நிஷேத⁴ ஸாஸ்த்ராநர்த²க்யம் | ஜீவக்ரு³த த⁴ர்மாத⁴ர்மாநுஸாரேண
ஜீவாநாம் த⁴ர்மாத⁴ர்மயோ: ராக³த்³வேஷாவபி ஈஸ்வர: ஜநயதி | “புண்யோ
வை புண்யேந கர்மண ப⁴வதி பாப: பாபேந” இத்யாதி³ ஸ்ருதே: | ஏவம் ச
இஷ்டாநிஷ்டப்ராப்தி பரிஹாரார்தி²நாம் விதி⁴நிஷேத⁴ஸாஸ்த்ரம் அர்த²வதே³வ
ப⁴வதி |

யதி³ விதி⁴நிஷேத⁴யோ: ப²லம் ஈஸ்வரேண ஜீவீயத⁴ர்மாத⁴ர்மநிரபேக்ஷேண
விதி⁴நிஷேத⁴ஸ்தா²நீயேந க்ரு³தம் இதி அங்கீ³க்ரியதே, ததா³ ஏவ
விதி⁴நிஷேத⁴ஸாஸ்த்ராந் ஆநர்த²க்யம் ஸ்யாத் | தஸ்மாத் விதி⁴ப்ரதிஷேத⁴ஸாஸ்த்ராவிரோதா⁴
“ஏஷஹ்யேவ” இதி வாக்யாநி ந ப்ரஸம்ஸாபராணி இதி போ³த்⁴யம் | தஸ்மாத்
ஈஸ்வராதீ⁴நமேவ ஜீவாநாம் ஓனபாதி⁴கம் அபி கர்த்ரு³த்வபோ⁴க்த்ரு³த்வாதி³கம் ந
ஸ்வாதீ⁴நம்

இதி ஸித்³த⁴ம் | இஷ்டாநிஷ்டவ்யாமிஸ்ரலக்ஷணஸுக²து:³கா²நுப⁴வ: ஏவ போ⁴க:³ |
ஸ ஏவ ப²லஸப்³த்³வாச்யோ ப⁴வதி | த⁴ர்மாத⁴ர்மகாரயிதும் ஈஸ்வரஸ்யவ

த⁴ர்மாத⁴ர்மப²லப்ரத³த்வமபி ஸ்வீக்ரியதே | ததா² ச அயம் அர்த: ²க³தாயாம்
அபி நிருக்த:

யோ யோ யாம் யாம் தநும் ப⁴க்த: ஸ்ரத³த⁴யார்சிதுமிச்ச²தி |
தஸ்ய தஸ்யாசலாம் ஸ்ரத³தா⁴ம் தாமேவ வித³தா⁴ம்யஹம் ||

ஸ தயா ஸ்ரத³த⁴யா யுக்த: தஸ்யாராத⁴நமீஹதே |
லப⁴தே வ தத: காமாந் மயைவ விஹிதாந் ஹி தாந் ||

யே யதா² மாம் ப்ரபத்³யந்தே தாம்ஸ்ததை²வ ப⁴ஜாம்யஹம் |
இத்யாதி³நா |

ஏதேந நிரீஸ்வரவாத: ³நிராக்ரு்த: வேதி³தவ்ய: | த⁴ர்மாத⁴ர்மயோ: காரயித்ருத்வேந
ப²லப்ரத³த்வேந ச ஸர்வஜ்ஞஸ்ய ஸர்வஜீவபு³த்³தி⁴க்ர்மப²ல விபா⁴க³ஸாக்ஷிண:
ஸர்வேஸ்வரஸ்ய ஸித்³த⁴வாத் | ந க²லு கர்தேவ காரயித்ருநிரபேக்ஷம் கர்மப²லம்
ஜநயிதும் ஸக்நோதி | கர்மகர்துஜீவஸ்ய தே³ஸகாலநிமித்தவிஸேஷ அநபி⁴ஜ்ஞத்வாத்
|

லௌகிகஸ்ய க்ருஷ்ணேஸேவாதே: ³ப²லம் ஆத்மஸேவ்யாதி³ அதீ⁴நம் ஹி த்³ரு³ஸ்யதே |
அத: கர்மப²லஸித்³தி: ⁴ஈஸ்வராத் ஏவ இதி |

தத³ர்த²ம் ஈஸ்வர: கஸ்சந அங்கீ³கார்ய: | ஸ்ருதிஸ்ம்ருதி இத்யாதி³ ப்ரமாணாநி
ச ஸர்வஜ்ஞம் ஈஸ்வரம் விசித்ரப்ரபஞ்சஸ்ருஷ்ட்யாதி³கர்தாரம் அவக³மயந்தி |
ந க²லு ஈஸ்வர: நாஸ்தி இதி ப்ரதிஷேத⁴வசநம் கிம்ஸஞ்சித் உபலப்யதே |
ப்ரத்யுத ஈஸ்வரநாஸ்தித்வவாதி³நாம் “அஸந்நேவ ஸ ப⁴வதி” இத்யாதி³
ஸ்ருதிபி: ⁴நிந்தா³ ஏவ க்ரியதே |

நநு காலகர்மாதி³ ஏவ ஜீவாநாம் கர்மப²லப்ரத³த்வம் அஸ்து | கிம் ஈஸ்வர கல்பநா
இதி அத: ஆஹ | கர்ம கிம் இதி | கர்ம பரம் கிம் ப²லப்ரதா³நே ஸ்வதந்த்ரம் ப⁴விதும்
அர்ஹதி கிம் இத்யர்த: ² | குத இத்யாஹ கர்ம தத்ஜட³ம் இதி | யஸ்மாத் தத் கர்ம
அசேதநம் தஸ்மாத் கர்மப²லதா³நே ந ஸ்வதந்த்ரம் இத்யர்த: ² | கர்த்ரு³தந்த்ரம்
ஹி கர்ம | க்ரியாத்மகத்வாத் | ந ஹி கர்தா கரணம் க்ரியா ச ப²லப்ரத³ம் லோகே
த்³ரு³ஸ்யதே | தத்ர கர்து: தே³ஸ கால நியத நிமித்த க்ரம-அநபி⁴ஜ்ஞத்வாத்
ஸ்வஸ்வகர்மப²லப்ரத³த்வம் ந ஸக்யம் வக்தும் இதி ப்ராக் நிருபிதம் | ஏவம்
கரணஸ்யாபி | ந க²லு ஹலாதி³கம் க்ருஷ்யாதி³ஸாத⁴நம் வ்ஹீ³ஸ்யாதி³ ப²லப்ரத³ம்
இதி யுஜ்யதே | அசேதநத்வாத் | சேதந அநதி⁴ஷ்டி²தஸ்ய அசேதநஸ்ய ஸ்வத:
கார்யேஷு ப்ரவ்ரு³த்தி: து ந ப⁴வதி | ரதா²தி³ஷு அத³ர்ஸநாத் | ஏவம் கர்மண:

அபி ப²லப்ராப்தி: ந ஸம்ப⁴வதி | “ஸ்வர்க³காமோ யஜேத” இத்யாதி³
 ஸாஸ்த்ராத் கர்மண: ப²லஸித்³தி:⁴ ந ஈஸ்வராத் | தத்³ அஸ்தித்வே ப்ரமாண-அபா⁴வாத்
 அநுபயோகாத் ச இதி சேத் | ந | லோகத்³ரு³ஷ்டிந்யாயவிரோதாத் | லோகே ஹி
 ஸேவாதி³பி:⁴ ப⁴க்திஸ்ரத்³தா⁴புர:ஸரம் ஆராதி⁴தேந ப்ரஸந்நேந ஸேவ்யேந ப்ரபு⁴ண
 தத் தத் ஸேவாநுரூபம் ஆராத்த்யகார்யப²லம் ப்ரதீ³யதே இதி த்³ரு³ஷ்டம் | ததி³த³ம்
 கர்ம அபூர்வம் வா சேதந-அநதி⁴ஷ்டி²தம் அசேதநம் ப²லம் த³தா³தி ஏத்யேதத்
 த்³ரு³ஷ்டவிருத்³த⁴ம் வர்ததே | யதா² ஆஸூதரவிநாஸிந: கர்மண ப²லஜநகத்வம்
 த்³ரு³ஷ்டந்யாயவிருத்³த⁴ம் இத்யேவ அபூர்வம் கல்ப்யதே ததா² தே³வதாப்ரஸாத³ம்
 அந்தரா கர்மண: ப²லஜநகத்வம் ந ஸம்ப⁴வதி இதி த்³ரு³ஷ்டந்யாயாநுக³ண்யேந
 தே³வதாப்ரஸாதாத் ப²லஸித்³தே:⁴ உபபத்தே: க்ரு³தம் அபூர்வ கல்பநேந | ந க²லு
 ஸூபா⁴ஸூப⁴கர்மாநுஸாரேண தத்கர்த்ரு³ணம் ப²லதா³த்ரீ³தே³வதா த்³வேஷபக்ஷபாதி³
 ப⁴வதி | ந ஹி ப⁴வதி பூ⁴பதிநீதிமார்க³ஸ்த²ம் அநுக³ரு³ஹ்ணந் அநீதிமார்க³ஸ்த²ம்
 நிக்³ரு³ஹ்ணம்ஸ்ச து³ஷ்டோ ரக்தோ வா | தஸ்மாத் த்³ரு³ஷ்டந்யாயாவிரோதே⁴ந
 ஸேவ்ய

இவ ஈஸ்வர: த்ரிவித⁴கர்மப²லம் ஜீவாநாம் ப்ரஸூதே நாயூர்வம் கர்ம வா இத்யேவ
 போ³த்⁴யம் | அஸம்ஸாரிண: ப²லதா³து: ஏகஸ்ய ஈஸ்வரஸ்ய ஸித்³தௌ⁴ “விரஜோ
 விம்ரு³த்யு:” “ஸத்யகாம ஸங்கல்ப:” “ஏஷ ஸர்வேஸ்வர:
 புண்யம் கர்ம காரயதி” இத்யாதி³ வேதா³ந்தவாக்யாநி பரஸ்ஸதம் ஸந்தி |
 ஸம்ரு³தயஸ்ச பரஸ்ஸஹஸ்ரம் வித்³யந்தே | ந ஏதே அர்த²வாதா:³ ஸக்யம்
 வக்தும் | அவாதி⁴தார்த²போ³த⁴ஜநகத்வாத் | வேதா³ந்தேஷு ஸ்ருயமாணம்
 ஈஸ்வரஸ்ய

ஜக³ஜ்ஜந்மாதி³காரணத்வம் ஜீவக்ரு³தத⁴ர்மாத⁴ர்மாபேக்ஷமேவ இதி இத³ம் ஏவ
 ப²லப்ரத³த்வம் த்³ரு³ட⁴யதி | கர்து: பரமேஸ்வரஸ்ய ஆஜ்ஞயா அநுக³ரஹ்ணேதுகேந
 ஜ்ஞாநேந ப²லம் மோக்ஷப²லம் ப்ராப்யதே ஸித்³த⁴யதி இதி அர்தா²ந்தம் அபி அத்ர
 விவக்ஷிதம் | ஏதேந த⁴ர்மாத⁴ர்மப²லாநுப⁴வரூபப³ந்த⁴ஹேதோரபி ஈஸ்வரஸ்ய
 மோக்ஷப்ரத³த்வம் ந ஸ்யாத் இதி ஸங்கா பராஸ்தா |

நநு கிமர்த²ம் ஏவம் ஸுக²து:³க²ப²லப்ரதா³நேந ப³ந்த⁴ம், ஜ்ஞாநப்ரதா³நேந
 மோக்ஷம் ச ப்ராணிநாம் பரமேஸ்வரோ வித்³தா⁴தி |

“ப்ரக்ஷாலநாத்³தி⁴ பங்கஸ்ய தூ³ராத³ஸ்பர்ஸநம் வரம்” இதி ந்யாயேந
 ப³ந்த⁴ஸ்ரு³ஷ்டே: அநாரம்ப⁴ஸ்ய ஏவ உசிதத்த்வாத் இதி சேத் பரமேஸ்வரஸ்ய
 ஜக³த்ஸர்ஜநம் ப³ந்த⁴மோக்ஷப்ரத³த்வம் ச அநாத்³யவித்³யாஸக்திநிப³ந்த⁴ம் ப⁴வதி |

அத: ந பாரமார்தி²கம் ப⁴விதும் அர்ஹதி யேந ப்ரயோஜநமநுயோக்தும் யுஜ்யதே |
 ஆவித்யகஸ்ய அஸ்ய ஜக³த்ஸ்ரு³ஷ்டிப³ந்த⁴மோக்ஷகாரித்வாதி³ஸ்வபா⁴வஸ்ய
 ப்ரயோஜநாபேக்ஷாயா லோகே அபி அத³ரு³ஷ்டத்வாத் | ந க²லு
 ஐந்த³ரஜாலிகஸ்ரு³ஷ்டேஷு நாநாவிசித்ரவஸ்துஷு ப்ரயோஜநம் சிந்தயந்தி
 லௌகிகா: | ஜக³த்ஸர்ஐநப²லப்ரத³த்வாதே:³ வ்யாவஹாரிகத்வம் அப்யுபேதி ஏவ
 அத்ர

ஸ்ரீரமணப⁴க³வதா தஸ்ய ஈஸ்வராதீ⁴நத்வம் உபவர்ண்யதே | தஸ்ய மாயிகத்வம்
 அப்யுபக³மேபி விவித⁴விசித்ர்ப்ரபஞ்சம் விரசயத: நிக³ரஹ-அநுக்³ரஹமுக்²ந
 ப²லவிஸேஷாதி³கம் த³த³தோ வா பரமேஸ்வரஸ்ய அவித்யாஸக்தி ஸம்ப³லிதஸ்ய
 ஸ்வபா⁴வ இதி லீலா இதி வா ஸ்வீகர்தவ்யா இதி ந கஸ்சித் தோ³ஷ: | ந ஹி
 ஸ்வபா⁴வ:

பர்யநுயோக்தும் ஸக்யதே |

நநு மாபூ⁴த் கர்மண: ப²லப்ரதா³த்ரு³த்வம் | கர்மஸாபேக்ஷஸ்ய ஜக³தீ³ஸ்வரஸ்ய ஏவ
 தத்⁴வது | ததா²ஸிபி த்³ரு³ஷ்டாத்³ரு³ஷ்டாப்யுத³யார்தா²நி ஸ்ரௌதஸ்மார்தாதி³கர்மாணி
 ந பரிதித்யாஜயிஷிதாநி | நிஷிதா⁴நி ச நாநுதிஷ்டா²ஸிதவ்யாநி | ஸர்வேஷு
 ப²லார்தி²த்வஸ்வபா⁴வத்வாத் | அநுகூலர்வந்த³நீய: ஹி ப²லம் ப⁴வதி |

இஷ்டஸ்வரூபத்வாத் ஸுக²ஸ்ய |

தத்த³-த்³ரு³ஷ்டாத்³ரு³ஷ்டஸுக²ரூப²லவிஸேஷாநூராக³ஹேதௌ இஷ்டஸாத⁴நஜ்ஞாநே
 ஸதி கத²ம் இஹாமுத்ரார்த²ப²லபோ⁴க³விராக:³ ஸம்ப⁴விதும் அர்ஹதி | ந ச
 த்³ரு³ஷ்டாத்³ரு³ஷ்டஸுகே² து:³க²ஸம்பி⁴ந்நத்வ அவக³மாத் தத்ராபி வைராக³யம்
 ஜாயேத இதி

வாச்யம் | தர்ஹி து:³க²ஸம்பி⁴ந்நத்வே²ஸிபி ஸுக²ஸ்ய து:³க²பரிஹாரார்த²ம் யத்ந:
 ஆஸ்தே²ய: | ததா²ச அவர்ஐநீயதயா ஆக³தம் அபி து:³க²ம் பரிஹ்ரு³த்ய ஸுக²மாத்ரம்
 உபாதே³யம் | யதா² தா⁴ந்யார்தீ² பலாலாநி பரிஹ்ரு³த்ய ஸுக²மாத்ரம் உபாத³த்தே
 தத்³வத்

தஸ்மாத் து:³கா²நுஷங்க³ப⁴யாத் ஐஹிகம் ஆமுஷ்மிகம் ச ஸுக²ம் த⁴ர்மப²ஸ்பூ⁴தம்
 ந பரித்யக்தும் உசிதம் | கிஞ்ச ஸ்ரக்ஸந்த³நாதி³ஸம்ப³கஜநிதஸ்ய ஸுக²ஸ்ய
 து:³கா²க்ராந்தத்வாத், க்ஷயிஷ்ணுத்வாத் ச பரித்யாஜ்யத்வே அபி ஆமுஷ்மிகஸ்ய
 ஸ்வர்கா³தி³ஸுக²ஸ்ய ந பரித்யாஜ்யத்வம் | தஸ்ய து:³கா²ஸம்பி⁴ந்நத்வாத்
 அவிநாஸித்வாச்ச |

ஸ்ரூயதே ஹி ஸ்ருதிஸ்ம்ரு³திஷு -

“அபாம ஸோமமம்ரு³தா அபூ⁴ம

அக்³நம ஜ்யோதிரவிதா³ம தே³வாந்”

“அக்ஷய்யம் ஹ வை சாதூர்மாஸ்ய யாஜிநஸ்ஸுக்ரு³தம் ப⁴வதி” |

யந்ந து:³கே²ந ஸம்பி⁴ந்நம் ந ச க்³ரஸ்தமநந்தரம் |

அபி⁴லக்ஷொபநீ³தம் ச ஸ்வர்க³ம் நித்யஸுகா²ஸ்பத³ம் ||

இதி | ந ச க்ரு³தகத்வஹேதுகம் ஆமுஷ்மிகஸுக²ஸ்யாநித்யத்வாநுமாநம் ஸம்ப⁴வதி
|

நரசிர: கபாலஸூசித்வாநுமாநவத் தந்நித்யத்வாவேத³காக³ம்பா³தி⁴தவிஷ்யத்வாத்
இத்யேவம் ப்ராப்தே ஆஹ -

க்ரு³திமஹோத³தௌ⁴ பதநகாரணம் | ப²லமஸாஸ்வதம் க³திநிரோத⁴கம் || 2 ||

க்ரு³தி இதி | ப²லம் கர்மப²லம் | அத: ஏவ அஸாஸ்வதம் | ப²ல்கு³தயா லயம்

அத³ர்ஸநம் க³ச்ச²தி இதி ப²லஸப்³த³நிஷ்பத்தே: | யத்ர யத்ர ப²லத்வம் தத்ர

தத்ர அநித்யத்வம் இதி வ்யாப்தே: | ந ச மோக்ஷை வ்யபி⁴சார: | தத்ர ப²லத்வஸ்ய

அபா⁴வாத் | தஸ்ய நித்யஸித்³த⁴த்வ அப⁴யுக³மாத் | அஜ்ஞாநநிவ்ரு³த்தி-உபலக்ஷித

ஆத்மசைதந்யஸ்ய ஏவ மோக்ஷபதா³ர்த²த்வாத் | “நிவ்ரு³த்தி: ஆத்ம-மோஹஸ்ய

ஜ்ஞாதத்வேந உபலக்ஷித” இதி ஸித்³தா⁴ந்தாத் | அஜ்ஞாநநிவ்ரு³தௌ து ப²லத்வம்

அநித்யத்வம் உப⁴யம் அஸ்தி ஏவ இதி ந தத்ர வ்யபி⁴சார: | பக்ஷஸமத்வாத் | யத்

க்ரு³தகம் தத் அநித்யமிதி வ்யாப்த்யா கர்மஸாத⁴யஸ்ய ப²லஸ்ய நித்யத்வ

அஸம்ப⁴வாத் |

ந ஹி மோக்ஷ: கர்மபி:⁴ ஸாத⁴ரை: ஸாத⁴யதே யேந தஸ்ய ஆப்யநித்யத்வம்

ஆபாத³யேத | ஸ்வயமேவ ஆத்மந: ப்³ரஹ்மரூபத்வாத் | தத்ஜ்ஞாநேந

அஜ்ஞாநாதி³நிவ்ரு³தௌ

ஸ்வாத்மஸ்வரூபாவஸ்தா²நம் ஹி மோக்ஷ: | ததா² ச ஆத்மஸ்வபா⁴வஸித்³த⁴ஸ்ய

ஸாத⁴ரை:

ஸிஸாத⁴யிஷிதத்வம் ஸம்ப⁴வதி | நநு கர்மஸாதி⁴தஸ்யாபி ஸ்வர்க³தி³ஸுக²ஸ்ய

நித்யத்வம் ஆக³மாதி³ப்ரமாஸித்³த⁴மித்யுக்த்தம் இதி சேத் | ஸத்யம் | யத் க்ரு³தகம்

தத்³

அநித்யம் இதி ந்யாயஸஹிதேந “தத்³யதே²ஹ கர்மசிதோ லோக: க்ஷயதே ஏவம் ஏவ

அமுத்ர புண்யசிதோ லோக: க்ஷயதே” “அத² யத³ஸ்பம் தந்மர்த்யம்”

இத்யாதி³ ஆக³மேந “அபாமஸோமம்” இத்யாதி³ ஆக³மஸ்ய பா³தி⁴தத்வாத் |

“அந்தவந்நு ப²லம் தேஷாம் தத்³ப⁴வத்யஸ்பமேத⁴ஸாம்

“ஆப³ரஹ்மபு⁴வநால்லோகா: புநராவர்திநோர்ஜுந” |

“கூ³ணே புண்யே மர்த்யலோகம் விஸந்தி” |

“இமம் லோகம் ஹீநதரம் வா விஸந்தி”

இத்யாத்³யா ஸ்ருதிஸ்ம்ரு³த்ய: ஸஹஸ்ரஸ: | ததஸ்³ “அகூ³ய்யாதி³வாக்யாநாம்
ஆபேகூ³கம் அம்ரு³தத்வமேவ லகூ³ணமர்யாத்³யா அர்த:² ஸ்வீகார்ய: | அத: ஏவ

“ஆபூ⁴த ஸம்ப்லவம் ஸ்தா²நம் அம்ரு³தத்வம் ஹி பா⁴ஷ்யதே” இதி பெளராணிக
ஆப⁴ணகம் ஸ்ருயதே | ஸ்வர்கா³த்³யாமுஷ்மிகஸுகே²பி கூ³யிஷ்ணுதாக்ரு³தது:³க²ம்
அநிர்வார்யம் இதி “யந்நது:³கே²ந ஸம்பி⁴ந்நம்” இதி வசநம்

அபி ஸாதிஸ்யத்வப்ரதிபாத³கம் இதி ஏவ உபேயம் | த்³ரு³ஷ்டது:³க²ம்
அநேககாரணஸந்நிபாதஜநிதம் வர்ததே இதி ந ஸக்யதே புருஷப்ரயத்நேந
பரிஹர்தும் | ந ஹி மது⁴விஷ-ஸம்ப்ரு³க்த யத் விப⁴ஜ்ய மது⁴மாத்ரம் க்³ரு³ஹீதும்
ஸக்யதே | பலாலபரித்யாகே³ந தா⁴ந்யமாத்ரக்³ரஹணம் ஸம்ப⁴வதி | அபி ச
க்ரு³திமஹோத³தௌ⁴, கர்மமஹாஸமுத்³ரே, பதநகாரணம் நிமஜ்ஜநகாரகம் |
ஸுக²போ⁴கா³ர்த²ம் கர்ம குர்வந்தி | கர்மார்த²ம் புந: பு⁴ஞ்ஜதே இத்யேவம்
கர்மபரம்பரா⁵நாதி³ரநந்தா ப³ந்த⁴ருபிணீ ப⁴வதி இதி பா⁴வ: | உக்தம் ச
வித்³யாரண்யஸ்ரீசர²ண:

“குர்வதே கர்ம போ⁴கா³ர்த²ம் கர்ம கர்தும் ச பு⁴ஞ்ஜதே |

நத்³யாம் கீடா இவாவர்தாதா³வர்தாந்தரமாஸு தே” ||

இத்யாதி³ | அக்³நிஷ்டோமாதி³கர்மபி:⁴ ஸ்வர்க³ப்ராப்திப்ரதிப³ந்த⁴ககல்மஷரஹிதா:
யஜமாநா: ஸ்வர்க³லோகம் காம்யகர்மப²லம் அநுபூ⁴ய தத்³போ⁴க³ஜநகே புண்யே
கூ³ணே

தத்³தே³ஹநாஸாத் தத்ர மரணம் அநுபூ⁴ய புநர்தே³ஹக்³ரஹணர்த²ம் மர்த்யலோகம்
ஸம்பதந்தி | தே ச புந: க³ர்ப⁴வாஸாதி³ஸ்ரமாந் அநுபூ⁴ய து³ஸ்தரே அகா³தே⁴ஸ்ப்லவே
ஜந்ம்ரு³த்யுதரங்கா³ந்விதே கர்மரூபஸம்ஸாரமஹாஸமுத்³ரே புநருத்³த⁴ரணம்
அவித்³ந்த:

நிபதந்தி | அவித்³யாகாமமூலகர்மஜாலஸ்ய உபரம: நாஸ்தி அவித்³யாவிஷ்யம், கர்ம
அத்யல்ப²லத்வாதி³தோ³ஷ்விலிஷ்டம் ப³ந்த⁴ரூபம் ஸகாமாநாம் |

“காமாந்ய: காமயதே மந்யமாந: ஸ காமபி⁴ர்ஜாயதே தத்ர தத்ர” |

“இதி நு காமயமாந:” “ததே³வ ஸக்த: ஸஹகர்மண இதி

லிங்க³ம் மநோ யத்ர நிஷக்தம்ஸ்ய | ப்ராப்யாந்தம் கர்மண: தஸ்ய யத் கிஞ்ச

இஹ கரோதி அயம் | தஸ்மால்லோகாத் புந:ஏதி அஸ்மை லோகாய கர்மணே” |
இத்யாதி³

ஸ்ருதே: | ந து நிஷ்காமாநாம் | அத: ப²லகாமநாயா: ஸம்ஸாரக³திரேவ ஸ்யாத் |
ந பரக³தி: | தத்³ ஏதத்³ ஆஹ க³திநிரோத⁴கம் இதி | க³திரத்ர ஜ்ஞாநம் |
தந்நிரோத⁴கம் தத்³ப்ரதிப³ந்த⁴கம் | ஜ்ஞாநோத்பத்திப்ரதிப³ந்த⁴கம் இத்யா³த: ² |
காமபூர்வகப்ரவ்ரு³த்தே: ஜ்ஞாநப்ரதிகூலத்வாத் | கர்மஹேதூநாம் காமாநாம்
ஜ்ஞாநாபா⁴வே

நிவ்ரு³த்தி அஸம்ப⁴வாத் உத்தரோத்தரம் காமாபி⁴வ்ரு³த்தி⁴ரேவ ஸ்யாத் ந கர்மக்ஷய:
|

நாபி ஜ்ஞாநம் ந வா மோக்ஷ இதி பா⁴வ: | யத்³வா க³தி: உத்தரமார்க³ப்ராப்தி:
தந்நிரோத⁴கம் தத்³ப்ரதிப³ந்த⁴கம் | உபாஸநாரஹிதாநாம் ஸகாமேந பும்ஸா
க்ரு³தாநாம்

ஸ்ரேளதஸ்மார்தாதி³கர்மணம் த³க்ஷிணமார்க³ப்ரதிபத்யர்த²த்வேந உத்தரமார்க³ம்
அப்ராப்ய

ஹிரண்யக³ர்ப⁴லோகப்ராப்திப்ரதிகூலத்வாத் | தஸ்மாத் உபாஸநாஸஹித:
கர்மாநுஷ்டா²நேந

உத்தரமார்க³ப்ரதிபத்தயே ஏவ ப்ரயத்ந: கர்தவ்ய: இத்யபி தாத்பர்யம் |

“ந தத்ர த³க்ஷிண யந்தி நா⁵வித்³வாம்ஸ: தபஸ்விந: |

அஷ்டாஸீதிஸஹஸ்ராணம் ரு³ஷீணம் ஊர்த⁴வரேதஸாம் |

உத்தரேணர்யம்ண: பந்தா: ² தே⁵ம்ரு³த்தவம் ஹி பே⁴ஜிரே |

யே ப்ரஜாமீஷிரே⁵தீ⁴ரா: தே ஸ்மஸாநாநி பே⁴ஜிரே |

யே ப்ரஜாம் நேஷிரே தீ⁴ராஸ்தே⁵ம்ரு³த்தவம் ஹி பே⁴ஜிரே | ”

இத்யாதி³ஸ்ம்ரு³தே: | இயம் ஹிரண்யக³ர்ப⁴பத³ப்ராப்தி: அபி ஸம்ஸாரக³தி: ஏவ |

ஸ்தா²வராதி³ஸம்ஸாரக³த்யபேக்ஷயா⁵ஸௌ ஸாத்விகீ உத்தமா ச ப⁴வதி இதி மரு:
ப்ரபஞ்சயதி-

“ப்³ரஹ்மா விஸ்வஸ்ரு³ஜோ த⁴ர்மோ மஹாநவ்யக்தமேவ ச |

உத்தமாம் ஸாத்விகீமேதாம் க³திம் ஆஹுர்மநீஷிண:” |

அத²வா க³தி: த³க்ஷிணமார்க: ³ தந்நிரோத⁴கம் தத்³ப்ராபகம் |

கேவலகாம்யகர்மாநுஷ்டா²த்ரு³ணம் ஸோமாதி³லோகப்ராப்தே: ஸர்வஸாத்ரஸம்மதத்வாத்
|

தஸ்மாத் ஸ்தா²வராந்தாதோ⁴க³திப்ராபகாத் அஸாஸ்த்ரீயமார்கா³த் நிவ்ரு²த்ய
ஸகாமகர்ம

வா⁵நுஷ்டா²தவ்யம் இதி பா⁴வ: || 2 ||

நநு ஸகாமகர்மாணி புநராவ்ரு²த்திகராணி ப⁴வந்தி இதி ஸ்ருயதே ஸ்ருதிஷு |
அத: ந அநுஷ்டா²தவ்யாநி | ப்ரக்ஷாலநாத் ஹி இதி ந்யாயேந கர்மணாம்
ஸர்வேஷாம் அநநுஷ்டா²நம் ஏவ ஸ்ரேய: இதி ப்ரதிபா⁴தி | அதிப²ல்கு³ப²லத்வாத்
ஆயாஸப³ஹுலத்வாச்ச தத்த்வஜ்ஞாநப்ராப்திமாத்த்ரா³தே⁴வ ச நிஸ்ரேயஸஸித்³தே:⁴
இதி
ப்ராப்த ஆஹ -

ஈஸ்வரார்பிதம் நேச்ச²யா க்ரு²தம் | சித்தஸோத⁴கம் முக்தி ஸாத⁴கம் || 3 ||

ஈஸ்வரே இதி | நேச்ச²யா, அகாமநயா, கர்மப²லம் அநபேக்ஷ்ய இத்யர்த:² |
நநு த்³ரு²ஷ்டாத்³ரு²ஷ்டாநி கர்மப²லாநி ந அபேக்ஷ்யந்தே சேத் கிமர்த²ம்
கர்மாணி கர்தவ்யாநி இத்யத: ஆஹ - ஈஸ்வரார்பிதம் இதி | ஈஸ்வராய ப⁴க³வதே
ஸர்வகர்மப²லதா³த்ரே⁵ர்பிதம் ஸமர்பிதம் | ஸ்வபா⁴வத: ஸாஸ்த்ரதஸ்ச ப்ராப்தம்
ஸர்வம் அபி கர்ம பரமேஸ்வரப்ரீதிப்ரஸாத³லாபா⁴ர்த²ம் க்ரு²தம் இதி பா⁴வ: | நநு
பரமேஸ்வரப்ரீதிப்ரஸாதா³ய வா கிமர்த²ம் தாநி கர்மாணி அநுஷ்டே²யாநி இதி
ஆஸங்க்ய

ஆஹ - சித்தஸோத⁴கம் இதி | சித்தஸ்ய மநஸஸ்ஸு³தி⁴ஜநகம் இத்யர்த:² |
ஜ்ஞாநநிஷ்டா²யோக்³யதாப்ராப்த்யர்த²ம் கர்மாணி அநுஷ்டே²யாநி ஏவ இதி பா⁴வ: |
நநு

சித்தஸோத⁴நம் அபி கர்மப²லம் ஏவ இதி வாச்யம் | ததா² ச தத்ர த்ரு²ஷ்ண
து³ர்வாரா | தஸ்மாத் தேஷாம் அபி ப³ந்த⁴கத்வம் ஏவ இதி ஆஸங்காயாம் ஆஹ |
முக்திஸாத⁴கம்

இதி | முக்திம் ப்ரதி ஸாத⁴கம் ப³ஹிரங்க³-உபாய: இத்யர்த:² | ப²லகாமநயா
கர்ம க்ரியதே யதி³ தத் கர்ம ப²லத³ம் ப⁴வேத் | கர்மப²லத்ரு²ஷ்ணம் விஹாய
பரமேஸ்வரார்பணபு³த்³யா க்ரியமாணஸ்ய கர்மணஸ்சித்தஸோத⁴நம் ந ப²லம் | ஏவம்
தஸ்ய ஸ்வபா⁴வ: தஸ்ய ப²லத்வே ஸ்வீக்ரு²தே அபி சித்தஸோத⁴நருப²லத்ரு²ஷ்ணாபி
ந கார்யா ஏவ | ஈத்³ரு²ஸம் கர்ம ஏவ ஜ்ஞாநப்ராப்தித்³வாரா மோக்ஷகாரணம் இதி பா⁴வ:
|

இத³ம் ஏவ ச ச³தாயாம் அபி உக்தம் |

“ஸித்³த⁴யஸித்³த⁴யோம்ஸ்ஸமோ பூ⁴த்வா ஸமத்வம் யோக³ உச்சயதே |

கர்மஜம் பு³த்தி⁴புகாஹி ப²லம் த்யக்த்வா மநீஷிண: |

ஜநம் ப³ந்த⁴ விநிர்முக்தா: பத³ம் க³ச்ச²ந்த்யநாமயம்” |

இத்யாதி³நா | ததா² ச ஸகாமகர்மாநுஷ்டா²நமேவாத்யல்ப ப²லம் ப³ந்த⁴ரூபம் ப⁴வதி
|

ந து நிஷ்காமகர்மாநுஷ்டா²நம் | தச்ச தந்நிவர்தக-புருஷஸம்ஸ்காரார்த²ம்
ப⁴வதி | தச்ச மஹாப²லம் | ஆத³ர்ஸநிர்மாஜநவத்³ ஆத்மஜ்ஞாநப்ரதிப³ந்த⁴
நிர்மாஜநாய உபயுஜ்யதே |

“ஜ்ஞாநமுத்பத்³யதே பும்ஸாம் க்ஷயாத் பாபஸ்ய கர்மண: |

யதா²SSத³ர்ஸதலே ப்ரக்²யே பஸ்யத்யாத்மாநமஞ்ஜஸா ||

“ஆத்மயாஜீ து கரோதி | இத³ம் மே அநேந அங்க³ம் ஸம்ஸ்க்ரியதே இதி”

“மஹாயஜ்ஞைஸ்ச யஜ்ஞைஸ்ச ப்³ராஹ்மயீயம் க்ரியதே தநு:” |

“யஜ்ஞோ தா³நம் தபஸ்சேதி பாவநாநி மநீஷிணம்” இத்யாதி³ஸ்ருதிஸம்ரு³தி⁴ய: |

கர்மபரித்யாக³ஸ்ச ஸ்ருதிஸம்ரு³தி⁴ப்ரமாணப்ரஸித்³த: | தஸ்ய நிரர்த²கத்வாத் |
அத: ஏவ ஸ்ருதய: |

“கர்மணு ப³த்⁴யதே ஜந்து: வித்³யயா ச விமுச்யதே |

தஸ்மாத் கர்ம ந குர்வந்தி யதய: பாரத³ர்ஸநி: ||

“ந கர்மணு ந ப்ரஜயா த⁴நேந த்யாகே³நைகே அம்ரு³த்த்வமாநஸு:”

க்ரியாபத²ஸ்சைவ புரஸ்தாத் ஸம்ந்யாஸாஸ்சோத்தரேண |

“நாந்ய: பந்தா² வித்³யதே அயநாய”

இத்யாதி³யா: | உபாயபூ⁴தாநி ஏவ கர்மாணி நிஷ்காமக்ரு³தாநி ஜ்ஞாநஸ்ய |

அம்ரு³த்த்வப்ராப்திஸ்ச ஜ்ஞாநாதே³வ | “வித்³யயா விந்த³தே³ம்ரு³த்ம்”

இதி ஸ்ருதே: | தஸ்மாத் உத்பந்நாத்மஜ்ஞாநஸ்ய பும்ஸ ஏவ கர்மபரித்யாக: ³யுஜ்யதே
|

ந து அநுத்பந்நாத்மஜ்ஞாநஸ்ய | ந ஹி நௌகயா ஸாக³ரதீரம் க³த: புமாந்

நௌகாம் (ந)விமுஞ்சதி இதி ஏதத் சித்ரம்(ஆஸ்சர்யம்) ப⁴வேத் | ஏவம் ச

வர்ணஸ்ரமகர்மணம் ஸர்வேஷாம் அநாத்மஜ்ஞாநவிஷயகத்வம் வ்யாக்²யாதம் | ஏதேந

ப²லாபி⁴ஸந்தி⁴ம் அந்தரா மோக்ஷார்தி²பி: ⁴சித்தஸோத⁴காநி கர்மாணி அவஸ்யம்

அநுஷ்டே²யாநி இதி பா⁴வ: || 3 ||

ஸ்யாத் ஏதத் | பரமேஸ்வரார்பணபு³த்த⁴யாநுஷ்டே²யமாநஸ்ய கர்மயோக³ஸ்ய

சித்தஸோத⁴கத்வம் ப³ந்த⁴நாஸகத்வம் சாயுக்ம் | கர்மணம் வைதி³காநாம்
ஆநந்த்யேந
தேஷாம் ஸர்வேஷாம் புருஷாயுஷேணுபி அநுஷ்டா²தும் அஸக்யத்வாத் இதி
ஆஸங்க்ய ஆஹ -

காயவாங்மந:கார்யமுத்தமம் | பூஜநம் ஜபஸ்சிந்தநம் க்ரமாத் || 4 ||

காயேந, வாசா மநஸா ச க்ரியமாணம் த⁴ர்ம்யம் கார்யம் உத்தமம் | ஸ்ரேஷ்ட²ம் |
ந பரித்யாஜ்யம் | தச்ச க்ரமாத் பூஜநம் ஜப: சிந்தநம் ப⁴வதி இதி | ந
அஸேஷகர்மாநுஷ்டா²நாஸம்ப⁴வ-ஆஸங்கா ஸம்ப⁴வதி | காயிகவாசிகமாநஸிகாநி
பூஜாஜபத்யாநாநி ஜ்ஞாநோத்பத்திப்ரதிப³ந்த⁴கபாபபகர்ஷணேந ஜ்ஞாநோத்பத்தியோக்³யதா
ஆதா⁴நேந ச ஸோத⁴காநி ப⁴வந்தி | அத: ஏதத் த்ரயம் முமுக்ஷுபி:⁴ அவஸ்யம்
அநுஷ்டே²யம் இதி பா⁴வ: | அத்ர கார்யபதே³ந அகார்யவ்யவஸ்சே²தோ³ போ³த்ய: |
[காயஸ்ச வாக் ச காயவாசௌ இதி ப்ரத²மம் விக்³ரஹம் க்ரு³த்வா தத: ஸமஸ்தஸ்ய
காயவாக்பத³ஸ்ய மந: பதே³ந த்³வந்த்³வஸமாஸ: | ந து கேவல வாக்பத³ஸ்ய மந:
பதே³ந த்³வந்த்³வ: தேந ச அசதுரேத்யாதி³ ஸூத்ரநிபாதிதம் அகாராந்தத்வம் நாஸ்தி
இதி
போ³த்யம் | ஸரீரவாங்மநோபி:⁴ யத்கர்ம ப்ராரப⁴தே நர: இதி ஸ்ரீப⁴க³வத்³கீ³தாயாம்
ப்ரயோக³த³ர்ஸநாத் |]

அத்ர இத³ம் நோத்யம் | த⁴ர்மோ வா அத⁴ர்மோ வா கர்மஸாமாந்யம் காயம் வாசம்
மநஸ்ச

இதி த்ரீணி ஆயதநாநி ஆஸ்ரித்ய ஏவ உபபத்³யமாநம் த்³ரு³ஸ்யதே | தத்ர காயிகஸ்ய
ஏவ கர்மண: வாசிகஸ்ய மாநஸிகஸ்யாபி த⁴ர்மத்வம்-அத⁴ர்மத்வம் ச யதா²ஸாஸ்த்ரம்
ஸம்ப⁴வத ந கேநசித் பரிஹர்தும் ஸக்யதே | த⁴ர்மாத⁴ர்மயோ: உப⁴யோ: அபி
காயிக அபேக்ஷயா மாநஸஸ்ய ச ஜ்யாய: த்வம் உபதி³ஸந்தி த⁴ர்மதத்த்வவிதோ³
மஹர்ஷய: | கிந்து த⁴ர்மாத⁴ர்மயோ: உப⁴யோ: அத⁴ர்மம் அதோ⁴க³திப்ராபகம்
பரித்யஜ்ய ஸாஸ்த்ரேசோதி³தோ த⁴ர்ம ஏவ முமுக்ஷுபி:⁴ கர்தவ்ய: | அத்ர ச
க்ரமாத் உத்தமம் இதி காயிகபூஜந அபேக்ஷயா வாசிகோ ஜப: உத்க்ரு³ஷ்ட: தத:
ச மாநஸசிந்தநம் உத்க்ரு³ஷ்டம் இதி ப⁴க³வதா கதி²தம் | ஏதத் த்ரயம்
ப்ரதிதி³நம் ஜ்ஞாந-இப்ஸுபி:⁴ கர்தவ்யம் | நித்யகர்மத்வாத் | யஸ்ய அநுஷ்டா²நே
சித்தஸூத்³தி⁴ அதிரிக்ம் புத்ரபஸ்வாதி³ப²லாதி³கம் நாஸ்தி, யஸ்யாநநுஷ்டா²நே
பாதித்யம், ஜ்ஞாந-அதி⁴காரித்வம் ச ப⁴வதி இதி ஸ்ருயதே ததே³வ நித்யம்
கர்ம ப⁴வதி | ததஸ்ச பூஜநம் இதி ஏதத் ஸநாநஸந்த⁴யயோ: உபலக்ஷகம் |

அக்ரு³தஸ்நாநஸந்த⁴யஸ்ய புருஷஸ்ய அந்யத்ர பூஜநாதெ³ அவாஸஸ: புருஷஸ்ய
அலங்கார: இவ நிரர்த²கத்வேந அதி⁴கார-அஸம்ப⁴வாத் | ஸநியமஸ்நாநம் ஹி
பா³ஹ்யாப்யந்தரஸோத⁴கத்வேந ப்ரத்யக்ஷப²லம் | ஏவம் ஸந்த⁴யா-கர்ம அபி |

“ஸந்த⁴யாஹீநோ³ஸூசிர்நித்யமநர்ஹஸஸ்வ கர்மஸு |

ரு³ஷயோ தீ³ர்⁴க³ஸந்த⁴யத்வாத் தீ³ர்⁴க³மாயுர்வாப்ருவந் |

விதூ⁴தபாபாஸ்தே யாந்தி ப்³ரஹ்மலோகமநாமயம்” இத்யாதி³ ஸ்ம்ரு³தே: |

ஜபஸ்ச கா³யதர்யாதி³வைதி³கமஹாமந்த்ராதீ³நாம் கர்தவ்ய: | வேதா³நுவசநம் ச
ப்³ரஹ்மயஜ்ஞபூ⁴தோ ஜப ஏவ | “ஜப்யேநைவ து ஸம்ஸிதி³த⁴யேத் ப்³ராஹ்மணோ நாத்ர
ஸம்ஸய: | குர்யாத்³ அந்யத் ந வா குர்யாத் மைத்ரோ ப்³ராஹ்மண: உச்யதே | ஜபஸ்து
ஸர்வத⁴ர்மேப்ய: பரமோ த⁴ர்ம உச்யதே | அஹிம்ஸயா ஹி பூ⁴தாநாம் ஜபயஜ்ஞ:
ப்ரவர்ததே | யஜ்ஞாநாம் ஜபயஜ்ஞோ³ஸ்மி”

இத்யாதி³ஸ்ம்ரு³தி: | சிந்தநம் உபாஸநம் தச்ச ஸாஸ்தீ³யம் கிஞ்சித்³வஸ்து
உபாதா³ய

தத்³விலக்ஷணப்ரத்யய-அநந்தரித ஸமாநசித்தவ்ரு³த்திஸந்தாநகரணமேவ |

உபாஸநம் ச ஸத்த்வஸூ³தி⁴கரத்வேந வஸ்துதத்த்வ-அவபா⁴ஸகத்வேந ச
ஆத்மஜ்ஞாந

உபகாரகம் | ஏவம் ஸ்நாநஸந்த⁴யாதீ³நி நித்யகர்மாணி அநுஷ்டே²யாநி இதி பா⁴வ:

|| 4 ||

தத்ர பூஜநஜபத⁴யாநாநாம் உத்தரோத்தரம் உத்க்ரு³ஷ்டாநாம் ஸ்வரூபம்
உபதே³ஷ்டுகாம:

க்ரமப்ராப்தம் பூஜநஸ்வரூபம் ப்ரத²மம் உபதி³ஸதி |

ஜக³த-ஈஸதீ⁴-யுக்தஸேவநம் | அஷ்டமூர்திப்⁴ரு³த்³தே³வபூஜநம் || 5 ||

ஜக³த: ஸர்வப்ரபஞ்சஸ்ய ஈஸபா⁴வநாஸஹிதம் ஸேவநம் பரிசரணம் யத் ததே³வ
அஷ்டமூர்திப்⁴ரு³த்: ப்ரு³தி²வீ-அப்-தேஜோ-வாயு-ஆகாஸ-ஸூர்ய-சந்த³ர்யஜமாநாக²ய
அஷ்டதநோ: தே³வஸ்ய பரமேஸ்வரஸ்ய பூஜநம் | ப⁴வதி இதி ஸேஷ: |

ஏவம் ச ப்ரபஞ்ச: ஸர்வோ³பி பரமேஸ்வரஸ்வரூப: ஏவ | அஹமபி ஸிவ:

ஏவ இதி ஸததவிபா⁴வநம் ஏவ பரமேஸ்வரபூஜநம் ப⁴வதி | “ஸர்வம்

க²ல்வித³ம் ப்³ரஹ்ம | ” “ஆத்மைவேத³ம் ஸர்வம்” இத்யாதி³ ஸ்ரு³தே: |

இத³ம் உபாஸகாநாம், அத்ர பக்ஷே ஈஸதீ⁴பத³ம் ஈஸ்வரபா⁴வநாபரம் அவக³ந்தவ்யம் |

அத² ஜ்ஞாநிநாம் | ஸ்வாத்மந: பரமேஸ்வரத்வஜ்ஞாநாத் பா³தி⁴தே அஸ்மிந் ஜக³தி

ச பரமேஸ்வரத்வ அகாரகம் யத் ஜ்ஞாநம் ஆவிர்ப⁴வதி தத் ஜ்ஞாநேந யுக்தம்
ஸமப்³ரஹ்மாத்தமதாஸம்யக்³த³ர்ஸநம் யத் ததே³வ அஷ்டமூர்தே: தே³வஸ்ய பூஜந
ப⁴வதி | ந அந்யத்³ ஆவாஹநாதி³ விஸர்ஜநாந்தம் ஷோட³ஸோபசாரவிதா⁴நபூர்வகம்
பூஜநம் ஸம்ப⁴வதி | ஜ்ஞாநிநாம் ஸ்வாத்மஜ்ஞாநம் ஏவ தே³வபூஜநம் இதி
பா⁴வ: | ஸர்வதே³வாத்மகத்த்வாத் | அஷ்டமூர்தி: புர்யஷ்டகம் | தத் பி³ப⁴ர்தி
இதி அஷ்டமூர்திப்⁴ரு⁴த் ஜீவ: ஸ ஏவ தே³வ: ஸ்வயம்ப்ரகாஸாத்மா பரமேஸ்வர:
தஸ்ய பூஜநம் ஜ்ஞாநம் ஸாக்ஷாத்கார இதி யாவத் | அத² கர்மிணாம் அபி⁴தீ⁴யதே |
ஜக³த: ஈஸதீ⁴யுக்தம் ஈஸ்வரபா⁴வநாந்விதம் ஸேவநம் பரிசரணம் யஸ்மிந்
தத் | தாத்³ரு³ஸம் அஷ்டமூர்திப்⁴ரு⁴த: தே³வஸ்ய மஹேஸ்வரஸ்ய பூஜநம்
த்⁴யாநாவாஹநாதி³ஷோட³ஸோபசாரவிதா⁴நேந பூஜாகரணம் பூஜநம் | ப⁴வதி இதி
வாக்யஸேஷ: |

“ஆதி³த்யமம்பி³காம் விஷ்ணும் க³ணநாத²ம் மஹேஸ்வரம் |
பஞ்சதே³வாந்ஸமரேந்நித்யம் பூஜயேத்பாபநாஸநம் || ”

இத்யாதி³ஸம்ரு³தி-உகதம் மஹேஸ்வரபஞ்சாயதந மஹாபூஜாவிதா⁴நம் ஸூசயிதும்
ஜக³த:

ஈஸதீ⁴யுக்தத்வம் உக்தம் | அயம் பா⁴வ: | ஸிவார்சநாபத்³த⁴தெள ஹி ஆதி³த்யஸ்ய
ஸ்ப²டிகஸிலாயாம் மஹேஸ்வரஸ்ய வாணே ச ஆவாஹநாதி³கம் கர்தவ்யம் இத்யுக்தம்
|

ஆதி³த்யாதி³பஞ்சதே³வாநாம் மத்⁴யே ப்ராதா⁴ந்யம் ஏகஸ்ய தே³வஸ்ய அந்யேஷாம் ச
சதுர்ணாம்

அப்ராதா⁴ந்யம் | ஸைவா: ஸிவம், வைஷ்ணவா: விஷ்ணும், ஶாக்தா: ஶக்தி³ருபிணீம்
அம்பி³காம், ஸௌரா: ஸூர்ய:, கா³ணபதா: க³ணபதிம் ச ப்ரதா⁴நம் நந்யந்தே |
பூர்வஜநம்வாஸநா அநுஸாரிணீ வாஸநா ஏவ அத்ர நியாமிகா போ³த்⁴யா | ஏஷு
பஞ்சஸு

ச யஸ்ய யஸ்ய ப்ராதா⁴ந்யம் தஸ்ய தஸ்ய மத்⁴யஸ்தா²நம்

அந்யேஷாம் அங்க³தே³வாநாம் ஆக்³நேய்யாதி³ஸ்தா²நம் ச ஶாஸ்த்ரவிஹிதம் |
அங்க³தே³வதாசதுஷ்டயவிஸிஷ்டம் ப்ரதா⁴நதே³வதாராத⁴நம் ஏவ பஞ்சாயதநபூஜா
இதி

வ்யவஹ்ரியதே | அங்கா³ங்கீ³பா⁴வபா⁴வநாபூர்வகபூஜாவிதா⁴நே அஸ்மிந்
அங்க³தே³வதாராத⁴நஸ்ய

அங்கி³தே³வதாப்ரஸாதா³த் அதிஸயஸித்³த்⁴யர்த²ம் உபயோக: | ராஜப்ரஸாத³ஸித்³த்⁴யர்த²ம்

தத் அமாத்ய-தத்ப்ரணயித-பரிசாரக ஆராத⁴ந் விநியோக:³ இவ அத்ர அபி போ³த்யம்
|

ந ஹி ராஜபூஜந தத் அமாத்யாதி³கம் அப்ரஸாத³ய ப²லாய பர்யாப்தம் ப⁴விதும்
அர்ஹதி |

ஏவம் ஏவ இந்த்³ராதி³தே³வபூஜாத்மகோ யஜ்ஞாதி:³ அபி தத் தே³வதா அப்ரஸாத³யந்
ந ப²லாய

கல்பதே | தச்ச யதா²ப்ரதா⁴நயாக³ஜந்ய பரமபூர்வே ஜநயிதவ்யே ப்ரயாஜாதி³
அங்க³ஜந்யபண்டா³பூர்வாணம் உபயோக:³ ப⁴வதி ஏவம் இஹ அபி | அமாத்யாதி³ப்ரஸாத³ம்
அந்தரா ராஜப்ரஸாத:³ யதா² து³ர்க⁴ட: ததா² அங்க³தே³வதாப்ரஸாத³ம் விநா ந

ப்ரதா⁴நதே³வதாப்ரஸாத³ஸ்ச ப⁴வதி | ஸர்வேஸ்வர: ஸர்வகாரணபூ⁴த: ஏக:

ஏவேஸ்வர: | “ஏகோதே³வ” இதி ஸ்ருதே: | ஸ ஏவ பூஜ்ய: | ஆதி³த்யாத³ய:

அங்க³தே³வதா: | “அங்கா³நி அந்யாதே³வதா” இதி ஸ்ருதே: | அமாத்யாதி³த³வேஷ
யதா²ராஜப்ரஸாதோ³ ந ப⁴வதி ததா² அங்க³தே³வதாத்³வேஷே ப்ரதா⁴நதே³வதாப்ரஸாதோ³பி
ந

ஸ்யாத் | ஸாங்க³ஸ்ய பரமேஸ்வரஸ்ய ஆராத⁴நாத் மோக்ஷபர்யந்தம் ப²லம்
,விரோதா⁴த்

ச நரகபர்யந்தம் அஹிதம் ஸ்யாத் | இத³மேவ பஞ்சாயதநதே³வதாபூஜாரஹஸ்யம் |
ஏதத³ர்த²மேவ ஜக³த: ஈஸவ்ஸரூபத்வவிபா⁴வநம் அபி⁴ஹிதம்,பஞ்சதே³வாயதநாநாம்
பஞ்சாநாம் அபி பஞ்சபூ⁴தாத்மகத்வாத் | அத: ஏவ அஷ்டமூர்திப்⁴ரு³த்வம் தே³வஸ்ய
விஸேஷணம் த³த்தம் | அஷ்டமூர்திப்⁴ரு³த் சிவ: இதி ப்ரஸித்³த:⁴ | தஸ்ய பூஜநம்
இதி அநேந சிவஸ்ய ப்ரதா⁴நதே³வதாத்வ-அவக³மாத் சிவபஞ்சாயதநதே³வதாபூஜநம்
ஏவ அத்ர விவக்ஷிதம் இதி விஸேஷணநாம் ஸ்வாரஸ்யாத் அவக³ம்யதே |

“யத்³வாரே மத்தமாதங்கா³ வாயுவேகா³ஸ்துரங்க³ப்ரா: |

பூர்ணேந்த³வத³நா நார்யஸ்ஸிவபூஜாவிதே:⁴ ப²லம் || ”

இதி வசநப³லாத் அஷ்டமூர்தே: ப⁴க³வதோ

மஹேஸ்வரஸ்யாராத⁴நாதே³வாஷ்டைஸ்வர்யஸித்³தி:⁴ | ஏதம் கர்மிணம் உபாஸகாநாம்
ச

ஜ்ஞாநிநாம் த்ரயாணம் ஈஸ்வர-பூஜநம் அபி⁴ஹிதம் அதி⁴காராநுகு³ண்யேந இதி
போ³த்யம் |

ந சைவ அர்த²த்ரயபரத்வே அஸ்ய ஸ்லோகஸ்ய வர்ண்யமாநே காயிகத்வம்
அஸங்க³த்தம்

இதி வாச்யம் | ஸேவநபதா³ர்த²ஸ்ய காயிகத்வேந அர்த²த்யஸாதா⁴ரணத்வாத் | ந
ச

அந்ர அஷ்ட மூர்தய: யஸ்ய இதி ப³ஹுவீஹ்யாஸ்ரயணேந ஏவ விவக்ஷிதார்த²லாபே⁴,
கர்மதா⁴ரயஸமாஸாஸ்ரயணேந அஷ்டமூர்திபத³ம் விக்³ரு²ஹ்ய, தத: தத் பி³ப⁴ர்தி இதி
வா தஸ்ய ப்⁴ரு²த் இதி வா ஸமாஸாஸ்ரயணேந வ்யாக்²யாநே க்³லேஸாதி⁴க்யாத்
ப்⁴ரு²த்பத³ம்

அநர்த²கம் இதி வாச்யம் | அமூர்தே³ஸ்வரஸ்ய அஷ்டமூர்தித்வம் அவாஸ்தவம் இதி
தத்க்ப்ரகாஸகத்வேந தத்பத³ஸார்த²க்யாத் | அமூர்தே: அஸம்ஸர்கி³ண:
பரமேஸ்வரஸ்ய

மூர்திமத்வம் தாத்²விகம் ந ப⁴வதி “அஸங்கோ³ ந ஹி ஸஜ்ஜதே” இதி ஸ்ருதே: |
அபிது அபி⁴மாநிகம் ஏவ இதி | அத: ஏவ மஹாகவி: அபி ஆஹ “அஷ்டாபி:⁴
யஸ்ய க்ரு²த்ஸநம் ஜக³த³பி தநுபி:⁴ பி³ப⁴ர்தோ ந அபி⁴மாந:” இதி | தஸ்மாத்
ஸாத⁴ உக்தம் அஷ்டமூர்திப்⁴ரு²த் தே³வ்யஜநம் இதி || 5 ||

அத² வாசிகம் த்ரிப்ரகாரம் ஜபம் உபதி³ஸதி -

உத்தமஸ்தவாது³ச்சமந்த³த: | சித்தஜம் ஜப த்யாநமுத்தமம் || 6 ||

உத்தம இதி | உச்சம் உச்சைஸ்ஸவரேண மந்த³ம் மந்த³ஸ்வரேண ச | ப்ரகாரார்தா²
தஸி: | உத்தமஸ்ய உத்க்ரு²ஷ்டதமஸ்ய ஊர்த³த்³வதமஸ்ய உத்க³தமஸ்கஸ்ய வா
ஸர்வாபி⁴ஷ்டதே³வஸ்ய பரமேஸ்வரஸ்ய ஸ்தவாத் , வைதி³காத் ஆர்ஷாத்
அந்யஸ்மாத்

சித்தஜம் மநஸி ஜாயமாநம் | மநஸா ஆவர்த்யமாநம் இத்யர்த: ² | ஜபத்யாநம்
மநநாத்மகோ ஜப: உத்தம: ஸ்ரேஷ்ட: ² ப⁴வதி | ஜபோ த்³விவித: ⁴”

உச்சைருபாம்ஸூச்சேதி | மாநஸிகோ³பி மநநத்யாந பே⁴தா³த் த்³விவித: ⁴ |
அந்யஸ்ருதிகோ³சரத்வம் உச்சைஷ்ட்வம் | ஸ்வஸ்ருதிமாத்ரகோ³சரத்வம்
உபாம்ஸூத்வம் |

ஸ்ருதி-ஸம்ரு²தி-இதிஹாஸ-கல்ப-ஸூத்ர-புராண-ஸஹஸ்ரநாமாதி³பாராயணம்
அபி வாசிகஜப அந்ர்தர்³தம் ப⁴வதி | ஸ்வஸ்ருதே: அகோ³சரபர அவாக்³ருப:

,விச்சி²த்³ய க்ரியமாண மாநஸ: ப⁴வதி | உச்சஸ்வரேண ஜப-அபேக்ஷயா
உபாம்ஸூஜபஸ்ஸஹஸ்ரகு³ண: | உபாம்ஸூஜப-அபேக்ஷயா மாநஸஸ்ஸஹஸ்ரகு³ண:,
உச்சஜப: அத⁴ம: | மந்த³ஜபோ மத⁴யம: | மாநஸம் மநநம் உத்தமம் கதா³சித்
க்ரியமாணம் அபி | நிரந்தர-சிந்தநாத்மகம் த்யாநம் ச அநந்தரம் வக்ஷயதி |
அத: அந்ர த்யாநபத³ம் மநநார்த²கம் போ³த்யம் | ந சைவம் மாநஸத்வாத் மநநஸ்ய

வாசிகத்வ அஸாம்ப்ரதம் இதி ஸங்க்யம் | மநநஸ்ய மத்யமாருபத்வஸம்ப்ரதிபத்தே:
|

நநு மாநஸயோ: மநந த்யாநயோ: கோ பே⁴த:³ இதி சேத் | மநநம் மந்த்ராணம்
ஆவ்ரு³த்திரூபம் | த்யாநம் மந்த்ரவிஷயப்ரத்யயாவ்ரு³த்திரூபம் இதி க்³ரு³ஹாண |
வர்ணபத³வாக்யவிஷயாணம் மாநஸவ்ரு³த்தீநாம் ஏவ மந்த்ரத்வம் | ஸ்பஷ்டம்
ச இத³ம் ஆகரே | அத: ஏவ ஆஹு: ப⁴க³வத்பாதா:³ “மநோவ்ரு³த்திரூபத்வே
மந்த்ராணம் மநோவ்ரு³த்தி: ஏவ ஆவர்த்யதே இதி மாநஸோ ஜப: உபபத்³யதே |
அந்யதா²

அவிஷயத்வாத் மந்த்ரா: ந ஆவர்தயிதும் ஸக்யந்தே க⁴டாதி³வத் இதி மாநஸ: ஜபோ
ந உபபத்³யதே” இதி || 6 ||

அத² இதா³நீம் த்ரு³தீயம் சிந்தநம் த்யாந-அபர-பர்யாயயம் ஆஹு

ஆஜ்யதா⁴ரயா ஸ்ரோதஸா ஸமம் | ஸரலசிந்தநம் விரலத: பரம் || 7 ||

ஆஜ்யதா⁴ரயேதி | ஆஜ்யதா⁴ரயா த்ரு³த்தா⁴ரயா, ஸ்ரோதஸா, ப்ரவாஹேண ஸமம்
ஸத்³ரு³ஸம் ஸரலசிந்தநம் நிரந்தரஸம்ஸரணம் விரலத: விச்சி²த்³ய விச்சி²த்³ய
க்ரு³தாத் சிந்தநாத் பூர்வோக்தமநநாத் பரம் ஸ்ரேஷ்ட²ம் | சிந்தந-ஸ்மரண
த்யாந-நிதி³த்யாஸநோபாஸநாதி³ பதா³பி⁴தே⁴யம் இத³ம் ஏவ | சிந்தநபத³ம்
ஏவ அந்தர்ணீதாவ்ரு³த்திகு³ணம் மாநஸவ்யாபாரம் அர்த²ம் அபி⁴த⁴த்தே | தேந ச
ஸத்காரதீ³ர்⁴க⁴காலநைரந்தர்யேண த்யேயவிஷயப்ரத்யயாவ்ரு³த்தி: அவக³ம்யதே |
ஸகு³ணஸ்ய நிர்கு³ணஸ்ய வா தத் சிந்தநம் தத் தத் ஸாக்ஷாத்காராய கல்பத இதி
“யஸ்ய ஸ்யாத்³ அத்³தா⁴ ந விசிகித்ஸா அஸ்தி”

“தே³வோ பூ⁴த்வா தே³வாந் அப்யேதி” இதி ஸாஸ்த்ராத் த்³ரு³ஷ்டப²லத்வம்
அவகா⁴தவத் அதி⁴க³ம்யதே | அத: யாவத் ப²லோத³யம் ஆவர்தநம் உபாஸநஸ்ய
அப்யுக³மநீயம் | நிர்விஸேஷப்³ரஹ்ம-ஆத்மஸாக்ஷாத்காரப²லேஷு, “மாநஸந்து
கிம் மார்³க்ணே க்ரு³தே” இத்தயாதி³நா உபரி-உபதி³ஸ்யமாநேஷு விசாரேஷு
ச ஸததசிந்தநம் ஆவஸ்யகம் ஏவ | ஸ்வாத்மஸ்வரூப-அவஸ்தா²நலக்ஷணயா:
முத்தே: ப்ரத்யக்ஷப²லத்வேந ஸ்ருதி-ஸ்ம்ரு³தி-அநுப⁴வஸித்³த⁴த்வாத் | ஏவமேவ
ஸவிஸேஷப்³ரஹ்மஸாக்ஷாத்காரப²லேஷு ச த்³ரு³ஷ்டப²லத்வாத் ஆவர்தநம்
ஆவஸ்யகம் |

தத் ச ஸததம் விதே⁴யம் இதி ஏவ அத்ர விவக்ஷிதம் போ³த்⁴யம் | ஏதத் ஸர்வம்
அபி⁴ப்ரேத்ய ஏவ சிந்தநீயம் விஹாய சிந்தநக்ரமமாத்ரம் உபதி³ஷ்டம் | தத்ர

ஸுகா²வபோ³தா⁴ர்த²ம் ஆஜ்யதா⁴ராநதீ³ப்ரவாஹ த்³ரு³ஷ்டாந்தத்³வ்யம் உபாத்தம் |
ஆஜ்யம் ஹி

தே³வபித்ரு³மநுஷ்யபூஜ்யம் பரமபவித்ரம் ச இதி ஸ்ருதிஸம்ரு³திப்ரஸித்³த⁴ம் |
சிந்தநஸ்ய உத்³ரு³ஷ்டவஸ்துவிக்ஷயகத்வேந பாவித்ர்யம் ஸுசயிதும் தைலாதீ³ந்
விஹாய

ஆஜ்யதா⁴ரா ஓளபம்யம் கதி²தம் | ஆஜ்யதா⁴ராயா: புருஷப்ரயத்தந-நிஷ்பாத்³யத்வேந
ஸாதத்ய அஸம்ப⁴வாத் வைரல்யஸங்காயாம் ஸ்ரோதோநிதி³ர்ஸநாந்தரம் நிர்³தி³ஷ்டம்
|

ஸ்ரோதஸு: தா⁴ராவாஹிகத்வம் ஸ்வபா⁴வஸித்³த⁴ம் | ந புருஷப்ரயத்தநநிஷ்பாத்³யம்
இதி ஏதத் ஸர்வஸித்³தம் | ஏவம் த்⁴யாநஸ்ய நைரந்தர்யம் நைஸர்கி³கம் ப⁴விதவ்யம்
இத்யாஸய: | ரு³ஜுகுடில நாநாபத²ஜுஷாம் அபி ஸ்ரோதஸாம் யதா²ப்ரவாஹவிச்³சே²தோ³
ந ப⁴வதி ஏவம் நாநாகுடும்ப³கார்யவ்யாகுலீபூ⁴தம் அபி த்⁴யாநம் அவிச்சி²ந்நம்
ப⁴விதவ்யம் இதி அபி | விரலசிந்தநஸ்ய ஸரலசிந்தந அபேக்ஷயா அவரத்வே
அபி ந த்யாஜ்யத்வம் | ஸரல சிந்தநத்³வாரத்வாத் || 7 ||

ஏவம் ஸாமாந்யத: த்⁴யாநஸ்வரூபம் அபி⁴தா⁴ய தத்³விஸேஷாந் வக்தும் உபக்ரமதே |

பே⁴த³பா⁴வநாத்ஸோஹமித்யஸௌ | பா⁴வநா⁵பி⁴தா³ பாவநீ மதா || 8 ||

பே⁴தே³தி | பே⁴த³பா⁴வநாத் | பே⁴தே³ந பா⁴வநாத் த்⁴யாநாத் அந்யோ அஹம்
அந்யோ அஸௌ இதி | தஸ்மாத் பே⁴த³பா⁴வநாத் ஸோஹம் இதி ப்³ரஹ்மைவாஹமஸ்மீதி
அஸௌ அபி⁴தா³ பே⁴த³ஸூந்யா பா⁴வநா த்⁴யாநம் பாவநீ பரிஸூத்³தி⁴கரீ மதா
ஸர்வஸாஸ்த்ர-அநுப⁴வ-ஸம்மதா | த்வம் வா அஹம் அஸ்மி ப⁴க³வோ தே³வதா
அஹம் வை

தத்த்வமஸி ப⁴க³வோ தே³வதே” “தத்³யோ⁵ஹம் ஸோ⁵ஸௌ ஸோ⁵ஹம்”

“அஹம் ப்³ரஹ்மாஸ்மீ”த்யேவமாதி³ஸ்ருதிபி:4 அபே⁴த³த்⁴யாநஸ்ய ஏவ உக்தே: |

“அத² ய: அந்யாம் தே³வதாம் உபாஸ்தே அந்ய: அஸௌ அந்ய: அஹம் அஸ்மி இதி

ந ஸ வேத்³ யதா² பஸு:” “ம்ரு³த்யோஸ்ஸம்ரு³த்யுமாப்நோதி ய: இஹ

நாநேவ பஸ்யதி” “உதீ³ரமந்தரம் குருதே | அத² தஸ்ய ப⁴யம்

ப⁴வதி” இத்யாதி³ ஸ்ருதிபி:4 பே⁴த:3 பா⁴வநாயா அபவாதா³த் ச | உபாஸநேஷு

அஹங்க்³ரஹ உபாஸநம் ஏவ ஸ்ரேஷ்ட²ம் | ப்³ரஹ்மாத்தமநோ: அபே⁴த³ஸ்ய
தாத்விகத்வாத் |

உபாதி⁴க்ரு³த்விருத்³த⁴ர்மாத்⁴யாஸேந பி³ம்ப³ப்ரதிபி³ம்ப³வத் ஜீவப்³ரஹ்மபே⁴த³ஸ்ய

அதாத்விகத்வாத் | ஆத்மாபி⁴ந்ந பரமாத்தமத்⁴யாநஸ்ய ஏவ அப⁴யாம்ரு³த்த்வ

ஹேதுத்வம் | ம்ரு³திப⁴யஹேதோ: அந்யஸ்ய அபா⁴வாத் | ந ஹி ஸ்வேந ஏவ ஸ்வஸ்ய
ம்ரு³திப⁴யாதி³கம் ஸம்ப⁴விதும் அர்ஹதி | ம்ரு³திப⁴யஹேதோ: அபி பே⁴த³பா⁴வநஸ்ய
ந அத்யந்தம் பரித்யாஜ்யத்வம் ப⁴விதும் அர்ஹதி | அபே⁴த³பா⁴வநஹேதுத்வாத் |
அந்யதா²

ஸாஸ்த்ரவிஹிதாநாம் ப்ரதீகஸம்பதா³தி³பே⁴தோ³பாஸநாநாம் ஆநர்த²க்யப்ரஸங்கா³த்
| ந ஹி

ப்ரதீகாதி³ஷு அபி அஹங்க்³ரஹ: ஸம்ப⁴வதி | ஸ்வபி⁴ந்நத்வாத் | ததா²
விதா⁴நாபா⁴வாத்

ச | ந ச ப்ரதீகாநாம் ப்³ரஹ்மரூபத்வாத் அஹங்க்³ரஹோயுக்த இதி ஸங்க்யம் | ப்ரதீகம்
ஹி ப்³ரஹ்மவிகாரம் ப⁴வதி | தத்ர விகாரரூபம் ப்³ரஹ்மத்³ரு³ஷ்ட்யா யதி³
திரஸ்க்ரியதே

ததா³ ப்ரதீகதா அபக³ச்²தி | ததா² ச தேஷாம் ப்ரதீகத்வவிலையேந ப்³ரஹ்மத்வ
ஆபதௌ ஸத்யாம் ஆலம்ப³ந அபா⁴வாத் அஹங்க்³ரஹோ ந ஸக⁴டேத |
வஸ்துவ்ரு³த்தம்

விகாரரூபம் அநுபம்ரு³த்³வைய ப்ரதீகோபாஸ்திவிதா⁴நாத் | தஸ்மாத் ப்ரதீகோபாஸநாநி
பே⁴தோ³பாஸநாநி ப⁴வந்தி | தாநி ச நாநாவிதா⁴நி ப⁴வந்தி | அப்யுத³யார்தா²நி
காநிசித் க்ரம்முக்த்த்யர்தா²நி த³ஹராதி³ உபாஸநாநி க்ரம் ஸம்ரு³த்³தி⁴ அர்தா²நி
உத்³க³தா²தி³

உபாஸநாநி | ஏதேஷு அஹங்க்³ரஹோபாஸநம் ஸவிஸேஷநிர்விஸேஷோபயவிஷயகம்
இதி ப்ராக் உக்தம் | உபாஸநாநாம் ச சிதைகாக்³ர்யத்³வாரா ஜ்ஞாநம் ஏவ முக்²யம்
ப²லம்

இதி மந்தவ்ய |

தது³க்தம்

“நிர்விஸேஷம் பரம்ப்³ரஹ்ம ஸாக்ஷாத்க்ர்துமநீஸ்வரா: |

யே மந்தா³ஸ்தே³நுகம்ப்யந்தே ஸவிஸேஷநிருப²ண: இதி || 8 ||

அத² அபே⁴தோ³பாஸநே விஸேஷம் ஆஹ -

பா⁴வஸூந்யஸத்³பா⁴வஸுஸ்தி²தி: | பா⁴வநாப³லாத் ப⁴க்திருத்தமா || 9 ||

பா⁴வேதி | பா⁴வநாப³லாத் அபே⁴தா³நுஸந்தா⁴நஸம்ஸ்காரப்ராப³ல்யாத் த்யாது: யா
பா⁴வஸூந்யா ஸங்கல்பவிகல்பரஹிதா: ஸத்³பா⁴வே ஸத்³ரூபே பரமாத்த்மநி ஸுஸ்தி²தி:
தத்

ஆத்மதாஸ்தி²தி: உத்தமா ப⁴க்தி: ப⁴வதி | ந அந்யா இதி பா⁴வ: | த்யாதா யாத்³ரு³ஸ:

த்யாநவாந் ப⁴வதி ஸ: தாத்³ரு³ஸ த்யாநஸம்ஸ்காரப்ரகர்ஷாத் தத்³ தே³வதாத்மத்வம்
ஜீவத³ஸாயாம் தே³ஹபாதே அபி ப்ராப்நோதி |

“தம் யதா² யதா² உபாஸதே ததே³வ ப⁴வதி” |

“யதா² க்ரது: அஸ்மிந்லோகே புருஷோ ப⁴வதி ததா² இத: ப்ரேத்ய ப⁴வதி”

இத்யாதி³ஸ்ருதே: | பா⁴வநாப்ரசயஸ்ச ப⁴க்திஸ்ரத்³தா⁴புரஸ்ஸரம் க்ரியமாணயா
பா⁴வநயா ஏவ ஜாயேத இதி ஸத்³பா⁴வாத்மதா ப்ராப்தே: உத்தமப⁴க்தி³ரூபதா
அபி⁴ஹிதா |

ஏஷா ஏவ பரப⁴க்திரிதி பா⁴வ: |

“ மா ப⁴வ க்³ராஹ்ய பா⁴வாத்மா க்³ராஹகாத்மா ச மா ப⁴வ |

பா⁴வநாமகி²லாம் த்யக்த்வா யச்சி²ஷ்டம் தந்மயோ ப⁴வ |

ஸஸாந்தஸர்வஸங்கல்பா யா ஸிலாவத³வஸ்தி²தி: |

ஜாக்³ரந்நித்³ராவிநிர்முக்தா ஸா ப⁴க்தி: பரமா மதா” இத்யாதி³ வசநாத் | அத²வா,
பா⁴வநாப³லாத் அபே³த³த்யாநப³லாத் , பா⁴வஸூந்ய: ப்ரபஞ்சாதீத: ய: ஸத்³ருப:
பா⁴வ: தஸ்மிந் ஸுஸ்தி²தி: உத்தமா ப⁴க்தி: இதி | ஏதேந ஸூந்யவாதோ³ நிராக்ரு²த: |
த்யாநஸ்ய ப⁴க்தி³ரூபத்வ அபி⁴தா⁴நாத் அபே³தோ³ வ்யாக்²யாத: || 9 ||

அத² இதா³நீம் ப்ரகரணர்த²ம் உபஸம்ஹரந் பூர்வோக்தத்யாநாப்யாஸபரிபாக-ஜநித
நிஜாத்மஸித்³தி⁴லாப⁴ம் மஹீகரோதி

ஹ்ரு²த்ஸ்த²லே மநஸ்ஸவஸ்த²தா க்ரியா | ப⁴க்தியோக³போ³தா⁴ஸ்ச நிஸ்சிதம் ||
10 ||

ஹ்ரு²த்ஸ்த²லே இதி | ஹ்ரு²த்ஸ்த²லே-ஹ்ரு²த்யஸ்தா²நே | அநேந
மூலாதா⁴ராதி³-ஸ்தா²நவ்யவச்சே²த:³ க்ரு²த: | தேஷாம் மந
ஆயதநத்வ-அபா⁴வாத் ஹ்ரு²த்யமாத்ரப்ரதிஷ்டி²தத்வாத் மநஸ: | தஸ்மிந்
ஹ்ரு²த்யே மநஸ்ஸவஸ்த²தா மநஸஸ்தி²தி: மநஸ: ஸ்வஸ்யிந் ஆத்மநி ஸ்தி²ததா
நிஷ்ட²தா வா க்ரியா நிஷ்காமகர்மாநுஷ்டா²ந்ரூபா ச ப⁴வதி | நிஸ்சிதம்
ப்ரத்யக்ஷாநுமாநஸப்த³ப்ரமாணநிர்ணீதம் இதி பா⁴வ: | அத்ர இத³ம் அநுஸந்தே⁴யம்
|

மநோ ஹி இதா³நீம் ந ஸ்வஸ்தா²நபூ⁴தே ஹ்ரு²த்யே திஷ்ட²தி | கிந்து
ப³ஹிர்விஷயேஷு |

விஷயேப்ய: ப்ரத்யாஹ்ரு²த்ய மநஸ: ஸ்வஸ்தா²நே ஸ்தா²பநம் கர்தவ்யம் |
ஏதத³ர்த²மேவ ஸர்வாணி ஸாஸ்த்ராணி ப்ரவ்ரு²த்தாநி | பூர்வோக்தபூஜநஜபத்⁴யாநாநாம்

ச அத்ர ஏவ உபயோக:³ | ரஜஸ்தமோதோ³ஷ்ண ப³ஹிர்விக்ஷிப்யதே மந: | தாத்³ரு³க
தோ³ஷ-அபநயநார்த²ம் கர்மாணி ப்ரவ்ரு³த்தாநி | ப³ஹிர்விக்ஷேபரஹிதஸ்ய
ஏகாக்³ரதாஸம்பாத³நார்த²ம் உபாஸநாயோகௌ³ ப்ரவ்ரு³தௌ | கர்மப⁴க்தி
யோகா³தி³பி:⁴

ஸ்வஸ்தா²நஸ்தா²பிதே மநஸி தத்ரஸ்த² ஆத்மாவபோ³த⁴ஸ்ச அயத்நநிஷ்பாத³ய:
ஏவ | மநஸ: ஹ்ரு³த்ஸ்த²ஸஸ்தி²தி: ஏவ ஹி ஆத்மவிஜ்ஞாநம் உச்யதே ந அந்யத் |
ப³ஹிர்விக்ஷயாத் உபரதா: ஸ்வஹ்ரு³த³யஸ்தா²நஸம்ஸ்தி²தா: ஸம்யக்³த³ர்ஸிந:
ப³ஹவ: |

ஸ்ருதிஸம்ரு³திஸம்வாதா³ஸ்ச பூ⁴யாம்ஸ: | தஸ்மாத் மநஸோ ஹ்ரு³த³யஸ்தா²பநம்
ஏவ

து³ர்க⁴டம் அபி ஸம்பாத³நீயம் | ஹ்ரு³த³யஸ்த²ஸ்ய மநஸோ மநஸ்த்வம் அபக³ச்ச²தி
|

மநஸ்வஸ்த²தா³க்ரியா இதி ஏகம் வா பத³ம் | மநஸ: ஸ்வாத்மநிஸ்த²தே: க்ரியா
கரணம்

ப⁴க்தியோக³போ³த⁴ரூபம் ப⁴வதி இத்யர்த:² போ³த⁴ய: || 10 ||

விக்ஷயப்ரவணிகஸ்வபா⁴வஸ்ய மநஸோ ஹ்ரு³த³யஸ்தா²நஸ்தா²பநா-உபாயம் ஆஹ-
வாயுரோத⁴நாத் லீயதே மந: | ஜாலபக்ஷிவத்³ரோத⁴ஸாத⁴நம் || 11 ||

வாயுரோத⁴நாத் இதி | வாயோ: ப்ராணஸ்ய ரோத⁴நாத் நிக்³ரஹாத் ஜாலபக்ஷிவத்
ஜாலேந

ப³த³த:⁴ ஸ்யேநாதி³பக்ஷிவத் மநோ லீயதே நிக்³ரு³ஹ்யதே | இத³ம் வாயுநிரோத⁴நம்
மநோநிரோத⁴நஸாத⁴நம் ஏவ | ந புந: நாஸஸாத⁴நம் | ஏகதத்த்வாப்யாஸஸ்ய ஏவ
தந்நாஸகத்வாத் இதி பா⁴வ: தது³க்தம்- சித்தம் ப்ராணேந ஸம்ப³த³த⁴ம் ஸர்வஜீவேஷு
ஸம்ஸ்தி²தம் |

ரஜ்ஜ்வா யத்³வத் ஸுஸம்ப³த³த:⁴ பக்ஷீ தத்³வதி³த³ம் மந: ||

தர்கைர்ஜல்பைஸ்ஸாஸ்த்ரஜாலையுக்திபி⁴ர்மந்த்ரபே⁴ஷஜை: |

ந மநோ ஜீயதே ப்ராணவாயுரோத⁴நாத் விநா விதே⁴ || இத்யாதி³

அத்ர இத³ம் யோக³ஸாஸ்த்ரதத்த்வம் அவக³ந்தவ்யம் | ப்ராணவாயுரோத⁴நம் நாம
ப்ராணயாம: |

ஸ ச த்ரிவித:⁴ | ரேசக: பூரக: கும்ப⁴க இதி | ஸரீர-அந்தர்க³தஸ்ய வாயோ:

ப³ஹி: உச்ச²வாஸேந நிஸ்ஸரணே ரேசக: | ப³ஹிஷ்ட²ஸ்ய வாயோரந்தர்நிஸ்வாஸேந

ப்ரவேஸநே பூரக: | உச்ச²வாஸநிஸ்வாஸநிரோதே⁴ந நிஸ்ஸலதயா அவஸ்தா²பநே
கும்ப⁴க: | கும்ப⁴கோ த்³விவித:⁴ | ஆந்தர்கும்ப⁴கோ பா³ஹ்யகும்ப⁴கஸ்சேதி |
தத்ர பூரக-அநந்தரம் க்ரியமாண: ஸ்வாஸப்ரஸ்வாஸப்ரதிரோத:⁴

அந்த:கும்ப⁴க: | ரேசக-அநந்தரம் க்ரியமாண: து பா³ஹ்யகும்ப⁴க: | ஏவம்
த்ரிவிதே⁴ந ப்ராணயாமேந அப⁴யஸ்யமாநேந ப்ராண: தீ³ர்க⁴ஸூக்ஷமோ ப⁴வதி |
யதா² ச தூலபிண்டோ³ க⁴நீபூ⁴த: ப்ரஸார்யமாண: விரல-அவயவதயா தீ³ர்க:⁴
ஸூக்ஷமஸ்ச ப⁴வதி தத்³வத் | ஸ்வாஸ: ஹ்ரு³த³யாத் நிர்க³த்ய நாஸாக்³ரஸம்முகே²
த்³வாத்³ஸாங்கு³லபரிமிததே³ஸே பரிஸமாப்யதே | தத ஏவ ச பராவ்ரு³த்ய
ஹ்ரு³த³யதே³ஸபர்யந்தம் அந்த: ப்ரவிஸதி இதி ஸ்வாபா⁴விகீ ப்ராணபாநயோ:
க³தி: | ப்ராணயாம-அப⁴யாஸேந து க்ரமேண க்ரியமாணேந நாபே:⁴ மூலாதா⁴ராத் வா
நாஸாக்³ரமுகே² சதுர்விம்ஸதி-அங்கு³லபர்யந்தே,த்ரிம்ஸத³ங்கு³ல-பரிமிதே வா தே³ஸே
பரிஸமாப்யதே | ஏவம் ரேசகபூரககும்ப⁴கபே⁴தே³ந த்ரிவிதா⁴த் ப்ராணயாமாத்
அந்யோ⁵பி

சதுர்த:² கஸ்சித் ப்ராணயாம: வித்³யதே | ஸ: அபி கும்ப⁴காக்²ய: ஏவ | அயம்
த்ரு³தீயகும்ப⁴காப⁴யாஸபாடவாத் தா⁴ரணாக்²யபூ⁴மிகாநிஷ்பாத³கதயா உபயுஜ்யதே |
ஸ: அயம் சதுர்வித:⁴ ப்ராணயாம: ஏவ அத்ர மநோநிக்³ரஹோபாயதயா ஸ்ரீரமணேந
கதி²த: | ஸ்யேநாதீ³நாம் ஜாலாந்த: பாதித்வே ஸுநிக்³ரஹத்வம் இவ ப்ராணந்த:
பாதித்வேந

மநஸோ அபி ப்ராணரோதே⁴ந ஸுநிக்³ரஹத்வம் ப⁴வதி இதி ஸ்பு²டயிதும்
ஜாலபக்ஷிவத்

இதி நிதர்³ஸந-உதா³ஹரணம் | உபக்ரமஸ்த²ம் “ஸீயதே” இதி பத³ம்
உபஸம்ஹாரஸ்த²ரோத³பதா³நுஸாரேண நிக்³ரஹபரம் இதி போ³த்⁴யம் || 11 ||

ப்ராணநிரோத⁴ஸ்ய மநோநிரோத⁴ஹேதுத்வம் விஸத³யிதும் ஆரப⁴தே |

சித்தவாயவஸ்சித்தக்ரியாயுதா: | ஸாக²யோர்த்³வயீ ஸக்திமூலகா || 12 ||

சித்தேதி | சிதா-சைதந்யேந, க்ரியயா சலநாதி³க்ரியயா ச
யுதா: ஸமந்விதா: சித்தவாயவ: சித்தாநி ப்ராணஸ்ச ஸக்திமூலகா
ஸர்வேஸ்வரஸக்திபீ³ஜஸம்பூ⁴தா ஸாக²யோர்த்³வயீ பரமாத்த்மஸக்தே: உத்பந்நௌ
மந: ப்ராணௌ ஸாகா²த்³வயௌ ப⁴வத: | மநஸ: ஜ்ஞாநஸக்திப்ராதா⁴ந்யேந
ப்ராணஸ்ய க்ரியாஸாகா²த்வம் | ஏதாத்³ரு³ஸவிபா⁴க³த்³வயஸ்ய அநாதி³மாயாஸக்தி:
ஏவ மூலம் ந பரமாத்த்மா | தஸ்ய ஸ்வதோ மந:ப்ராணஸூந்யத்வேந அஸங்க³த்வேந
ச ப்ராணமநோ விபா⁴க³ஜநகத்வ அஸம்ப⁴வாத் | ஜ்ஞாநக்ரியாஸக்தி-அதி⁴ஷ்டி²தாத்

ஸ்ரு³ஷ்டி²தி²ஸம்ஹாரஸக்தி²ஜ்ஞாநவத்தயா உபசிதாத் ப்³ரஹ்மண: மந:
ப்ராணநாம்

ஸ்ரு³ஷ்டி: ஸ்ருயதே | ஹ்ரு³த³யம் ஏவ ப்ராணமநஸோ: உத்பத்திஸ்தா²நம் ப⁴வதி |
ஹ்ரு³தி³ ஏவ ச ஆத்மஜ்யோதி: ப்ரகாஸதே |

“ஹ்ரு³தி³ அந்தர்ஜ்யோதி: புருஷ:” “ஆத்மந: ஏஷ ப்ராணே ஜாயதே”

“ஏதஸ்மாத் ஜாயதே ப்ராணே மநஸ்ஸர்வேந்த்³ரியாணி ச” “த³ஸ இமே

புருஷே ப்ராண:” இத்யாதி³ ஸ்ருதி³ப்ய: | ஹ்ரு³தி³ அந்தஸ்த²ம் ஆத்மஜ்யோதி³ஸ்ச

ஸூக்ஷ்மஸ்தூ²லதாரதம்யக்ரமேண பரம்பரயா ஹ்ரு³த³யாதி³கம் கார்யகரணஸங்கா⁴தம்

ச சைதந்யஜ்யோதி: ஸூரிதம் கரோதி | (ஸூரீக்ரு³/ ஸூரீ- ப். -கரோதி, to

turn into a hero) தத்ர சித்தம் அதிஸ்வச்ச²த்³ரவ்யம் ஆத³ர்ஸவத் ஆத்மந:

அதிஸமீபவர்தித்வேந ப்ரத²ம் ஆத்மசைதந்யவ்யாப்திமத்³ ப⁴வதி | ஏதேந ஏவ

சித்தம் ஆத்மா இதி ப³ஹவ: ப்ரதிபந்நா: | சித்தம் ஏவ அந்த:கரணம் ப⁴வதி |

தச்ச நாஸ்தி இதி வக்தும் ந பார்யதே | கர்மேந்த்³ரிய-பு³த்³தீ⁴ந்த்³ரியாஸம்பா⁴வியா

காமஸங்கல்பவிக்ரியாயா: அப்யூஹிதும் ஸக்யத்வாத் | அந்த: கரணஸ்ய கஸ்யசித்³

அபா⁴வே ஸ்ரோத்ராதி³பா³ஹ்யகரண விஷயஸம்ப³ந்தே⁴ ஸத்யபி புரோவஸ்தி²தவிஷயம்

புருஷோ ந க்³ரு³ஹீதும் ஸக்நோதி | “அந்யத்ரமநா அபூ⁴வந் அஸ்ரௌஷம் இதி

வ்யவஹாரத³ர்ஸநாத் | தஸ்மாத் யஸ்ய அஸந்நிதா⁴நாத் ஸப்³தா³தி³க்³ரஹணஸமர்த²ஸ்ய

அபி

ஸ்ரோத்ரேந்த்³ரியாதே:³ ஸ்வஸ்வவிஷயஸம்ப³ந்தே⁴ ஸத்யபி ஸப்³தா³தி³விஜ்ஞாநம் ந
ஜாயதே,

யஸ்ய ஸந்நிதா⁴நாத் ச ப⁴வதி, தாத்³ரு³ஸம் ஸ்ரோத்ராதி³-இந்த்³ரியவ்யதிரித்தம்

சித்தம் நாம் அந்த:கரணம் ஸ்ரோத்ராதி³-இந்த்³ரியஸம்ப³ந்தி⁴ இதி ஸ்வீகார்யம் |

தச்ச ஏகம் அபி வ்ரு³த்திபே⁴தா³த் அநேகம் ப⁴வதி | மநநாத் மந: இதி,அபி⁴மாநாத்

அஹங்கார: இதி, நிஸ்சயாத் பு³த்³தி⁴ரிதி, ஸ்மரணாத் சித்தம் இதி ச ஆக்²யாயதே |

தத் ஸ்வத: து ஏகம் ஏவ | தாத்³விகபே⁴தே³ ப்ரமாணபா⁴வாத் | ஏவம் ச

அஹங்காராதி³ஷு

ஆத்மசைதந்யாவபா⁴ஸநம் ஆநந்தர்யாத் ஆபததி | ததஸ்ச இந்த்³ரியாதி³ஷு தத:

ஸரீரே | ஏவம் ப்ராணாதி³கேஷு அபி ததா³ ஆத்மஜ்யோதிஷோ வ்யாப்தி: அஸ்தி |

அந்யதா²

ஜாக்³ரதா³தி³ஷு ப்ராணஸ்பூ²ர்தே: அஸம்ப⁴வாத் ஸ்வத: ப்ராணஸ்ய ஜூ³த்வாத் |

ஏவம் ச

ஜ்ஞானேந்த³ரியபஞ்சகம் பூ⁴தபஞ்சகம் அந்த: கரணசதுஷ்டயம் ப்ராணாதி³பஞ்சகம்
அவித்³யாகாமகர்மாதி³கம் ஸர்வம் அபி பாரம்பர்யேண சைதந்யஜ்யோதிஷா
அவபா⁴ஸ்யதே |

இமம் ஏவ ஆஸயம் ஆஹ ப⁴க³வத்³கீ³தா

யதா² ப்ரகாஸயத்யேக: க்ரு³த்ஸ்நம் லோகமிமம் ரவி: |

க்ஷேத்ரம் க்ஷேத்ரீ ததா² க்ரு³த்ஸ்நம் ப்ரகாஸயதி பா⁴ரத || இதி

ருபாதி³விஷயபஞ்சகவ்யவஸ்தா²நு³கு³ண்யேந சக்ஷுராதி³நி ஜ்ஞானேந்த³ரியாணி

பஞ்ச ஸித்³யந்தி | ததா² வசநாதி³கார்யபஞ்சகவ்யவஸ்தா²நு³கு³ண்யேந

வாகா³தி³-இந்த³ரியாணி பஞ்ச ஸித்³யந்தி | ஏவம் ஸாமாந்யகரணபூ⁴தம் சித்தம்
அபி |

ஏவம் ப்ராணவிபா⁴கே³பி சைதந்யஸ்ய ஸம்ப³ந்த:⁴ வர்ததே | பரந்து ஸ்வாபே ப்ராணே
ஜாக்³ரதி ஸத்யபி சைதந்ய-அநநுப⁴வாத் அப்ராதா⁴ந்யம் போ³த்யம் | ஸம்ஹதத்வாத்
அசேதநத்வாத் பெள⁴திகத்வாத் ச சக்ஷுராதி³வத் ஆத்மோபபோ⁴க³கரணம் ஏவ
ப்ராண: |

ஸ ச அத⁴யாத்மம் பஞ்சவ்யூஹோ ப⁴வதி | வ்யூஹுஸ்ச கார்யவஸாத் ஏவ ப⁴வதி |

தத்ர ஹ்ரு³த³யஜந்யா முக²நாஸிகாப்யாம் ஸஞ்சரமாண வ்ரு³த்தி: ப்ரணயநாத்

ப்ராண: | மூத்ரபுரிஷாதி³-அபநயநாத் அபாந: , வீர்யவத்கர்மகரணஹேது:

ப்ராணாபாநஸந்தி⁴ஸ்த:² வ்யாயமநாத் வ்யாந உச்யதே | உதா³ந ஊர்த⁴வக³மநாதி³ஹேது:

ஆபாத³தலமஸ்தகவ்யாப்த: ஊர்த³த⁴வ்வ்ரு³த்தி: | பு⁴க்தபீதாந்நஸ்ய ஸமம் நயநாத்

அந்நபக்தா ஸமாந: | ஏதேஷாம் வ்ரு³த்திபே⁴தா³நாம் ஸாமாந்யபூ⁴தா சேஷ்டா
அபி⁴தே⁴யா

வ்ரு³த்தி: த³ஸேந்த³ரியவ்ரு³த்தி-அபேக்ஷயா பி⁴ந்ந: ப்ராணாக்²யா ப⁴வதி | யதா²

மநஸ: சக்ஷுராதி³-இந்த³ரியஜந்யபஞ்ச வ்ரு³த்தயோ ப⁴வந்தி ததா² ப்ராணஸ்ய

அபி பஞ்சவ்ரு³த்தயோ ப⁴வந்தி | சக்ஷுராதி³-இந்த³ரியேஷு மநஸ: இவ ப்ராணஸ்ய

அபி ஸம்ப³ந்தோ⁴ வர்ததே | அத: ஏவ ஸ்ருதிஷு ஏகாத³ஸப்ராண: இதி ப்ராணபதே³ந

மந-ஆதி³நாம் அபி வ்யவஹார: த்³ரு³ஸ்யதே | ப்ராணநிரோத⁴ஸ்ய மநோநிரோத⁴ஹேதுத்வம்

ஸம்ப⁴வதி இதி பா⁴வ: | வ்ரு³த்திபே⁴தா³பேக்ஷயா புருஷபே⁴தா³பேக்ஷயா வா

சித்தவாயவ இதி ப³ஹுவசநம் | ஸக்தி: ஏவ மூலகம் யஸ்யா: இதி விக்³ரஹே

ஸமாஸாத் உத்பந்நஸ்ய டாப: ஸுப: பரத்வாத் “ப்ரத்யயஸ்தா²த் காத் பூர்வஸ்ய

அத இதா³ப்யஸுப:” (7-3-44) இதி இத்வஸ்ய அப்ரவ்ரு³த்தி: | ப³ஹுபரிவ்ராஜகா:

இதி வத் || 12 ||

ஏவம் அவித்³யாஸக்திஸாகா²த்³வ்யபூ⁴தயோ: ப்ராணமநஸோ: ப்ராணரோதே⁴ந
மநோரோத⁴நஸம்ப⁴வேபி புந: உத்³ப⁴வ: ஸ்யாத் இதி ஆஹ-

லயவிநாஸநே உப⁴யரோத⁴நே | லயக³தம் புநர்ப⁴வதி நோ ம்ரு³தம் || 13 ||

லயேதி | உப⁴யயோ: சித்தவாய்வோ: ரோத⁴நே நிக்³ரஹே ஸதி லயவிநாஸநே
ப²ஸூ⁴தே ஸம்ப⁴வத: | ப்ராணநிரோதே⁴ந மநோலயோ ப⁴வதி |

மநோவ்ரு³த்திநிரோதே⁴ மநோவிநாஸோ ப⁴வதி | தத்ர ப்ராணரோதே⁴ந லயக³தம்
மந: புந: உத்³ப⁴வதி | ம்ரு³தம் ந ப⁴வதி | ஸகலமநோவ்ரு³த்தீநாம்

வாஸநாமாத்ரஸேஷதயா நிரோத:⁴ ஏவ லய: | மநஸோ வாஸநாநாஸ: ஏவ நாஸ: |

ஸர்வவ்ரு³த்திநிரோத⁴ரூப-ஆயாமஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதௌ⁴ வாஸநாயா அவிநாஸநே
புநரபி மநஸோ வ்யுத்தா²நம் ஸம்ப⁴வதி | அத⁴யாத்மவித்³யாதி⁴க³மேநைவ

மநோக³தா வாஸநா விநஸ்யதி | ததா³நீம் மநோம்ரு³தம் ந புநருத்³ப⁴விதும்

அர்ஹதி | புர்ஜித³ஜவத் புந: உத்³ப⁴வஸக்தே: ஜ்ஞாநாக்³நிநா த³க³த⁴த்வாத் |

சித்தவ்ரு³த்திநிரோதா⁴த்மக-யோக³மார்க்³ஸ்ய அபி ஸாக்ஷாத்காரஸாத⁴நத்வம்
விசாரமார்க்³ஸ்ய ஏவ ஸம்ப⁴வதி இதி வாஸிஷ்டா²தௌ³ ப்ரபஞ்சிதம் -

த்³வௌ க்ரமௌ சித்தநாஸஸ்ய யோகோ³ ஜ்ஞாநம் ச ராக⁴வ |

யோகோ³ வ்ரு³த்திநிரோதோ⁴ ஹி ஜ்ஞாநம் ஸம்யக³வேக்ஷணம் ||

அஸாத⁴ய: கஸ்யசித்³யோக:³ கஸ்யசித்-தத்த்வநிஸ்சய: |

ப்ரகாரௌ த்³வௌ ததோ தே³வோ ஜகா³த³ பரம:ஸிவ: ||

இத்யாதி³நா | ஏதயோர்த்³வயோ: ப்ரத²மம் ப்ரபஞ்சஸத்யத்வாதி³நோ ஹைரண்யக³ர்பா⁴த்³யா:
ஸம்ப்ரதிபேதி³ரே

தந்மதே சித்தவ்ரு³த்திநிரோத:⁴ ஏவ சித்தரஹிதஸாக்ஷயாத்மஸாக்ஷாத்காரம்

ப்ரதி ஹேது: | அஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதௌ⁴ ஸர்வவ்ரு³த்திநிரோத⁴ரூபாயாம்

யா சிதிஸக்திப்ரதிஷ்டா²ஸா ஏவ கைவல்யம் | ஓளபநிஷதா:³ து

ஸ்ரீப⁴க³வத்பாத³மதாநுஸாரிண: த்³விதீயம் விசாரமார்க்³ம் ப்ரதிபேதி³ரே |

ஸர்வாதி⁴ஷ்டா²நஸாக்ஷிசைதந்யஸாக்ஷாத்காரே விசாரேண ஜநிதே

தாத்³ரு³க்சைதந்ய அத⁴யஸ்தஸ்ய சித்தஸ்ய ஸர்வஸ்ய த்³ரு³ஸ்யஸ்ய ப்ரபஞ்சஸ்ய

வா ப்ரதிபா⁴ஸாபா⁴வ: ஸாக்ஷாத்காரவஸாத் அநாயாஸேந ஏவ ஸித்³த⁴யதி |

ஸாக்ஷாத்காரேண ஏவ சித்தாதி³த்³ரு³ஸ்யப்ரதிபா⁴ஸ-அபா⁴வஸ்ய ஸித்³த⁴த்வேந

தேஷாம் சித்தவ்ரு³த்திநிரோத⁴ரூபயோக³-அபேக்ஷா நாஸ்தி | கு³ருஸாஸ்த்ரமுகா²த்

ஸ்வஸ்வரூபவிசாரணேந ஏவ சித்தக³தா: காமக்ரோதா⁴த³ய: தோ³ஷா: ஸர்வே⁵பி

விநஸ்யதி | அத: தத³ர்த²ம் அபி தேஷாம் ந யோகா³பேக்ஷா வித்³யதே | அத: ஏவ
தைத்திரீயோபநிஷதி³ “தபஸா ப்³ரஹ்ம விஜிஜ்ஞாஸஸ்வ” இதி வருணேந
புத்ரஸ்ய ப்⁴ரு³கோ:³ புந: புந: விசாராக்²யம் தப: ஏவ ப்³ரஹ்மஸாக்ஷாத்காராய
உபதி³ஷ்டம் இத்யுக்தம் || 13 ||

உப⁴யரோத⁴நப்ரயுக்தயோ: லயவிநாஸயோ: புந: அநுத்³ப⁴வஹேதும்
விஸதீ³கர்தும் ஆரப⁴தே |

ப்ராணப³ந்த⁴நால்லீநமாநஸம் | ஏகசிந்தநாந்நாஸமேத்யத:³ || 14 ||

ப்ராணப³ந்த⁴நாத் இதி | ப்ராணப³ந்த⁴நாத் ப்ராணநியமாத் லீநம் லயக³தம் மாநஸம்
ஏகசிந்தநாத் ஏகவஸ்துத்⁴யாநாத் அத:³ நாஸம் ஏதி | நஸ்யதி இத்யர்த:² |
ப்ராணநிரோதே⁴ந மநஸோ லயமாத்ரம் ப⁴வதி ந து விநாஸ: | ஸ து
ஏகதத்வசிந்தநாத் ஏவ ப⁴வதி | ததா²ஹி - சித்தம் ரஜஸ்தமோவஸாத்
ப்ரதிக்ஷணம் பரிணமி த்³ரவ்யம் | “ப்ரதிக்ஷணபரிணமிநோ ஹி பா⁴வா:
ரு³தே சிதிஸக்தே:” இதி ந்யாயாத் | ப்ரதீ³பஜ்வாலாஸந்தாநவத் காமஸங்கல்பாதி³
வ்ரு³த்திரூபேண நிரந்தரம் பரிணமமாநஸ்ய சித்தஸ்ய வ்ரு³த்திரூபபரிணமத்யாகே³ந
நிரோதா⁴காரபரிணம: ஏவ மநஸோ லய: இத்யுச்யதே | மநஸோ வ்ரு³த்திரூப:
பரிணமஸ்ச ப்ராணஸ்பந்தா³தீ⁴ந: ஏவ ப⁴வதி |

“ப்ராணப³ந்த⁴நம் ஹி ஸோ⁵ஸ்ய மந:” இத்யாதி³ஸ்ருதே: |

அத: ப்ராணஸ்பந்த³நிரோதா⁴த் சித்தஸ்பந்தோ³ நிக்³ரு³ஹிதோ ப⁴வேத் | கிந்து
புந: ப்ராணே சலதி சித்தம் அபி நிரோதா⁴வஸ்தா²ம் விஹாய ஸ்பந்தி³தும்
ஆரப⁴தே | ப்ராணநிரோத⁴ஸ்ய அஸார்வதி³கத்வாத் | அத: ப்ராணநிரோத:⁴ மநஸோ
தா⁴ரணாதி³-உபரிதந்ய⁴மிகாஸு யோக்³யதாஸம்பாத³க: ஏவ ப⁴வதி | இத³ம் ஏவ
ப்ராணயாம-ப்ரதிஷ்டா²ப²லதயா ப⁴க³வாந் பதஞ்ஜலி: அபி “தத: க்ஷீயதே
ப்ரகாஸாவரணம்” | தா⁴ரணஸு ச யோக்³யதா மநஸ: இத்யாதி³நா ப்ரதிபாதி³யாமாஸ
|

ப்ராணபரிஸ்பந்தா³தீ⁴நசித்தபரிஸ்பந்தா³த் ஏவ சிதிஸக்தே: பரிஸ்பந்தோ³
ஜாயதே | தேநைவ ச ஸம்ஸு³திரந்யூ⁴யதே | மூஸ்பர்க்ரு³திபா⁴க³பூ⁴தை:
ஸத்வரஜஸ்தமோகு³ண: ஸம்பந்நஸ்ய சித்தஸ்ய ஸம்ஸர்கா³த் ஏவ சித்தஸம்ஸரணம்
|

ஸ்வத: சித்த: கூடஸ்த²நித்யத்வேந அபரிணமித்வாத் | சித்தாத் விவிக்தம்
சித்ஜ்ஞாநம்

ஏவ புருஷார்த²:² இதி ஸாங்க்²யபாதாஞ்ஜலா: அபி⁴மந்வதே | சித்தசிதிஸக்த்யோ:
கில ஸம்யோக:³ ஏவ ஸம்ஸாரநிதா³நம் | தஸ்ய ச அவிவேகாக்²யா அவித்³யா ஏவ
ஹேது:

ப⁴வதி | ஸா ச தயோ: விவேகாக்²யாத்யா நிவர்த்யதே | தந்நிவ்ரு³தௌ தத்³ ஹேதுக:
ஸம்யோகோ³ அபி நிவர்ததே | தந்நிவ்ரு³தௌ ச தத்³ ஹேதுக: ஸம்ஸார: அபி
நிவர்ததே |

தது³க்தம் பஞ்சஸிகா²சார்யை: - “தத் ஸம்யோக³ஹேதுவிவர்தநாத் ஸ்யாத் அயம்
ஆத்யந்திகோ து:³க²ப்ரதீகார:” இதி | ஏவம் ச சேதநஸ்ய அபரிணமித்வாத்
ந ஸாக்ஷாத் ப³ந்த⁴மோக்ஷௌ ஸம்ப⁴வத: | க்³ரு³ஹீதசித்ப்ரதிபி³ம்ப³ஸ்ய சித்தஸ்ய
ஏவ ப³ந்த⁴மோக்ஷௌ | யதா² யோதே⁴ஷு வர்தமாநௌ ஜயபராஜயௌ ராஜநி
உபசர்யேதே, ததா² சித்தே வர்தமாநௌ ப³ந்த⁴மோக்ஷௌ சேதநே அதிதி³ஸ்யேதே |
சேதநஸ்ய போ⁴கா³பவர்கௌ³ ச ஸாத⁴யிதும் ப்ரக்ரு³திரேவ ப்ரக்ரு³த்யா
ப்ரவர்ததே இதி ஏவம் ஸாங்க்²யாநாம் ஸித்³தா⁴ந்த: | தஸ்மாத் சித்தாக்²யம்
த்ரிகு³ணாத்மகம்

ப்ராணஸ்பந்த³நிரோதா⁴த் நிக்³ரு³ஹீதம் அபி வாஸநாவஸாத் புந: உத்³க³ச்சே²த் |
தஸ்ய

புந: அநுத்³ப⁴வார்த²ம் ஏகசிந்தநம் ஏவ நிதா³நம் | அயம் பா⁴வ: | ப்ராணயாம:
த்³ரு³டா⁴ப⁴யாஸேந நிருத்³த⁴ம் சித்தம் ப்ரத்யாஹார-தா⁴ரண-த்⁴யாந-ஸமாதி⁴யோக்³யம்
ப⁴வேத் | தச்ச பஞ்சாவஸ்த²ம் ப⁴வதி | க்ஷிப்தம் மூட⁴ம் விக்ஷிப்தம்
ஏகாக்³ரம் நிருத்³த⁴ம் சேதி | தத்ர விஷயேஷு ஆஸக்தம் க்ஷிப்தம் | கதா³சித்³
விஷயாஸக்தம், கதா³சித்³ த⁴யாநாஸக்தம் விக்ஷிப்தம் | நித்³ரா-தந்³ராதி³க்³ரஸ்தம்
மூட⁴ம் | ஏகாக்³ரம் து ஏகவிஷயகதா⁴ராவாஹிகவ்ரு³த்திஸமர்த²ம் | நிருத்³த⁴ம்
ஸர்வவ்ரு³த்தி உபரமாவஸ்த²ம் | ஏதேஷு விக்ஷிப்தபூ⁴மௌ த⁴யாநம் கதா³சித்
வர்தமாநம் அபி ப்ரவாதமத்⁴யஸ்த²ப்ரதீ³பவத் விநஸ்யேத் | ஏகாக்³ராவஸ்தா²யாம்
ஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதி⁴ஸித்³தி:⁴ | த⁴யேயாகாரவ்ரு³த்திமாத்ரம் அஸ்யாம்
அவஸ்தா²யாம்

ப்ரதிபா⁴ஸதே | தஸ்யா அபி நிரோதே⁴ அஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதி⁴ஸித்³தி:⁴ |
அஸ்யாம் பூ⁴மௌ ஆத்மஸாக்ஷாத்கார-உத்³யோ ப⁴வேத் | ஏக-சிந்தநம் இத்யேநேந
ஸம்ப்ரஜ்ஞாத-அஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதி⁴த்³வயம் விவக்ஷிதம் | அத: மநோநாஸஸாத⁴நம்
ஸமாதி⁴த்³வயம் ஸம்பாத³நீயம் இதி பா⁴வ: | தாத்³ரு³ஸஸமாதி⁴லாப⁴ம் ப்ரதி
ஏகதத்த்வா⁴யாஸ வைராக்³யயோ:ஏவ முக்²யஹேதுத்வம் தை²தி²கா: ஸமாநந்தி |

ஏவம் ப்ராணஸ்பந்த³நிரோத⁴ஸ்ய அபி லம்பி³காயோகா³தி³கம் ஸாத⁴நம் உபதி³ஸந்தி
|

ஸர்வவ்ரு³த்திநிரோதா⁴வஸ்தா²யா: அஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமா⁴தே: அபி வாஸநாக்ஷயார்த²ம்
புந:

புந: அப⁴யாஸ: கர்தவ்ய: | ஏவம் அப⁴யாஸபரிபாகேந ஏகவஸ்துஜ்ஞாநம் ஜாயதே |
ததஸ்வ ஆத்யந்திக-சித்தநாஸ: | ப்ராணப³ந்த⁴நக்ரமோபதே³ஸாத ஹட²நிக்³ரஹோ
அநபி⁴மத: இதி விஜ்ஞாயதே | மநஸ்தா²நஸ்ய ஹ்ரு³த³யஸ்ய சக்ஷுராதி³கோ³லகவத்
ஹடே²ந க்³ரஹீதும் அஸக்யத்வாத் | க்ரமநிக்³ரஹக்ரமஸ்ச வாஸிஷ்டா²தௌ³
விஸ்தரஸ:

வர்ணித: |

“அத்⁴யாத்மவித்³யாதி⁴க³மஸஸாதூ⁴ஸங்க³ம் ஏவ ச |

வாஸநாஸம்பரித்யாக: ³ ப்ராணஸ்பந்த³நிரோத⁴நம் ||

ஏதா: தா: யுக்தய: புஷ்டா: ஸந்தி சித்தஜயே கில || ” இத்யாதி³நா |

யதா² து³ர்தா³ந்த: மத்தங்க³ஜோ விநாங்குஸேந நியந்தும் ந ஸக்யதே, ததா²
து³ர்நிக்³ரஹம் சித்தம் ஸத்³கு³ருபதி³ஷ்ட-ஸத்³யுக்திம் விநா நியந்தும் ந ஸக்யதே |
தத்ர அத்⁴யாத்மத்த்வஸாக்ஷாத்கார: ப்ரத²ம: உபாய: | யஸ்து வித்³யாதி³மதே³ந
ஸாதூ⁴ஸங்க³ம் ந கர்தும் அபி⁴லஷ்தி, தஸ்ய ப்ராணஸ்பந்த³நிரோத⁴ உபாய: |
ப்ராணஸ்பந்த³நஸ்ய சித்தஸ்பந்த³ம் ப்ரதி ஹேதுத்வம் பூர்வமுக்க்தம் | அத:
தந்நிரோதே⁴

சித்தஸாந்திஸம்ப⁴வாத் | தது³க்தம் -

“த்³வே பீ³ஜே சித்தவ்ரு³க்ஷஸ்ய ப்ராணஸ்பந்த³நவாஸநே |

ஏகஸ்மிம்ஸ்ச தயோ: க்ஷீணே க்ஷிப்ரம் த்³வே அபி நஸ்யத: ||

“சித்தம் ப்ராணபரிஸ்பந்த³மாஹு: ஆக³மபூ⁴ஷண: |

தஸ்மிந்ஸம்ரோதி⁴தே நூநம் உபஸாந்தம் ப⁴வேந்மந: || ” இதி |

ஏதாவதா ப்ராணநிரோதா⁴ர்த²ம் அப⁴யாஸ: ஏவ காரணம் | மநோவாஸநாநாஸார்த²ம்
வைராக்³யம் இதி உக்தம் ப⁴வதி | யதா²ஹி தீவ்ரவேகோ³பேதம் நதீ³ப்ரவாஹம்
ம்ரு³த்³-தா³ர்வாதி³ஸேதுப³ந்தே⁴ந நிருத்⁴ய கூல்ய (belonging to a
bank)-அப்ரணயநேந க்ஷேத்ராபி⁴முக²ம் திர்யக்-ப்ரவாஹாந்தரவத் குருதே ததா²
வைராக்³யேண சித்தநத்³யா-விஷயப்ரவாஹம் நிருத்⁴ய ஏகவஸ்துசிந்தநேந
ஸாந்தேந ப்ரஸாந்தவாஹிதா ஸம்பா³யதே இதி க்ரமநிக்³ரஹ: ஸுகர: இதி

மஹர்ஷை: ஹ்ரு³த்யம் | அமும் ஆஸயம் யோக³ஸூத்ரபா⁴ஷ்யே வ்யாஸாசார்யாஸ்ச
 “சித்தநதீ³நாம-உப⁴யதோவாஹிநீ | வஹதி கல்யாணய வஹதி பாபாய ச”
 இதி நிருபயாமாஸு: | ஏகசிந்தநாப்⁴யாஸ: ச ஸுசிரம் உத்³வேக³ம் அந்தராநுஷ்டே²ய:
 |

“ஜந்மாந்தர ஸதாப்⁴யஸ்தா ராம ! ஸம்ஸாரவாஸநா |
 ஸா சிராப்⁴யாஸயோகே³ந ந விநா க்ஷயதே க்வசித் || ” இதி || 14 ||

ஏவம் ஸுசிராப்⁴யாஸே ஸதி நஷ்டம் மனோ ப⁴வதி | நஷ்டே ச மநஸி
 வாஸநாஜநகபா³ஹ்யநிமித்த-அபா⁴வாத் வாஸநா அபி க்ரமேண க்ஷயதே | க்ஷணயாம்
 ச
 வாஸநாயாம் ப்ரதிப³ந்த⁴-அபா⁴வாத் ஆத்மஜ்ஞாநம் உதே³தி | தத: க்ரு³தக்ரு³த்யத்வம்
 ப⁴வதி இத்யாஹ -

நஷ்டமாநஸோத்க்ரு³ஷ்டயோகி³ந: | க்ரு³த்யமஸ்தி கிம் ஸ்வஸ்தி²திம் யத: || 15 ||
 நஷ்டேதி | நஷ்டம் மாநஸம் யஸ்ய ஸ: நஷ்டமாநஸ: ஸ ச அஸௌ
 உத்க்ரு³ஷ்டயோகி³

ச இதி | தஸ்ய மனோநாஸஸம்பாத³நேந உத்க்ரு³ஷ்டஸ்ய யோகி³ந:, மனோநிரோத³மாத்ரம்
 க்ரு³தவதோ யோகி³நோ³பரமத்வம் அபி⁴ஹிதம் | அத: ஏவ ஸ்வஸ்தி²திம் ஸ்வாத்மநி
 ஸ்தி²திம்

யத: ப்ராப்தஸ்ய க்ரு³த்யம் கார்யம் அஸ்தி கிம் ? நாஸ்தி இத்யர்த:² |
 க்ரு³தக்ரு³த்யத்வம்

ப⁴வதி இதி பா⁴வ: | யத்³வா விஷயப்ரவணம் மந: பூர்வோக்த தத்த்வாப்⁴யாஸேந
 ப்ரத்யக்ப்ரவணதாஸம்பாத³நதீ³வாரா விநாஸம் ப்ராபிதவத: ஸ்வநிஷ்ட²ஸ்ய யோகி³ந:
 கிம் குத்ஸிதம் க்ரு³த்யம் அஸ்தி இதி காகு: | (change of the voice under different
 emotions) தாத்³ரு³ஸ யோகி³ஸ்ரேஷ்டே² விதி⁴நிஷேத⁴ஸாஸ்த்ரம் ந ப்ரப⁴வதி |
 லோகாநுக்³ரஹார்த²ம் கர்ம குர்வந் அந்யதா² குர்வந் வா, ஸ ந ஹீயதே இதி பா⁴வ: |

“யம் லப்த³வா சாபரம் லாப⁴ம் மந்யதே நாதி⁴கம் தத: || ”

“ஆத்மலாபா⁴ந்நபரம் வித்³யதே” |

“யல்லாபா⁴ந்நாபரோ லாப:⁴” இத்யாதி³ ஸ்ருதிஸம்ரு³தே: |

மனோநாஸம் அக்ரு³தவத: அயோகி³ந: அஸ்வஸ்த²த்வேந ஸ்வாஸ்த²யலாபா⁴ய
 க்ரு³த்யமஸ்தி

ஏவ | அக்ரு³தக்ரு³த்யத்வாத் தஸ்ய | ஏதேந யோகி³ந: ஜீவந்முக்திப்ராபகத்வஸ்ய

ஸாஸ்த்ரஸம்மதத்வாத் || 15 ||

ஏவம் யோகி³நாம் க்ரு³தக்ரு³த்யம் உபதி³ஸ்ய தேஷாம் ஏவ தத்த்வஸாக்ஷாத்காரப்ராப்தி³வாரா
நிரதிஸய-ஆநந்த³ருபத்³ரு³ஷ்டமஹாப²லம் உபதி³ஸந் யோக³ப்ரகரணம் உபஸம்ஹரதி

த்³ரு³ஸ்யவாரிதம் சித்தமாத்த்மந: | சித்வத்³ர்ஸநம் தத்த்வத்³ர்ஸநம் || 16 ||

த்³ரு³ஸ்யேதி | த்³ரு³ஸ்யவாரிதம் த்³ரு³ஸ்யேப⁴ய: வாரிதம் பராவர்திதம்
சித்தம் ஏவ ஆத்த்மந: சித்வத்³ர்ஸநம் ப⁴வதி | த்³ரு³ஸ்யஸம்விஸிதம் சித்தம்
யோக³ப்⁴யானேந த்³ரு³ஸ்யவியுக்தம் யதா³ ப⁴வதி ததா³ தச்சித்³ ப⁴வதி | சித்வமேவ
சித்தஸ்ய யதா²ர்த²ஸ்வரூபம் | அத: சித்தஸம்ப்³ந்தி⁴ சைத்யபரிமார்ஜநம் ஏவ
சித்த்வத்³ர்ஸநம் | சித்தம் ஜட³ம் ஸ்வத: அந்யத் ஸாத⁴யிதும் ந ஸமர்த²ம்
ப⁴வதி | அத: ஸ்வஸித்³த⁴யே ஸ்வவிஷயஸித்³த⁴யே ச, ஸ்வஸாக்ஷிபூ⁴தம்
ஸ்வப்ரகாஸசித்³ரூபம் வஸ்து ஸமாலம்ப்³தே | தத: ச சித்³-அதீ⁴நஜீவிதம்
சித்தம் அஸத்³ ஏவ | ஸ்வஸாக்ஷிணம் பரமாத்த்மாநம் விஸ்மரு³த்ய சித்தம்
த்³ரு³ஸ்யாகாரம்

ஜீவதி | யதி³ புநரபி பரமாத்த்மஸ்மரு³திம் ப்ராப்நோதி ததா³ சித்தத்வம் பரித்யஜ்ய
சித்தம் சித்வம் ப்ராப்நோதி | ததா² ச சித்தாத் சைத்யபரித்யாக:³ ஏவ அந்தத:
சிந்மாத்த்ரதா பர்யவஸந்நா ப⁴வேத் | இத³ம் ஏவ தத்த்வத்³ர்ஸநம் | சித்தரஹித:
சித்வத்³ர்ஸநஸ்ய ஏவ பரமார்த²த்வாத் |

ததா² ச உக்தம்-

“சித்ஸ்வபா⁴வ பராம்ரு³ஷ்டா ஸ்பந்த³ஸக்தி: அஸந்மயீ |
கல்பநா சித்திமித்யுக்த்யா கத்²யதே ஸாஸ்த்ரத்³ரு³ஷ்டிபி:⁴ ||

சித்தமித்யேவ ரூடோ⁴ஸ்யம் யதை³வ கலநோதி³தா |
ததை³வ சித்வம் விஸ்மரு³த்ய ஸா ஜடே³வ வ்யவஸ்தி²தா |
த்³ரு³ஸ்யா³ஸம்ப்⁴வபோ³தே⁴ந மநஸோ த்³ரு³ஸ்யமார்ஜநம் |
ஸ்பந்நம் சேத்ததோ³த்³பந்நா பரா நிர்வாணநிர்வரு³தி: || ” இதி |

நிர்வாணநிர்வரு³தி: இதி அமநஸ்கஸ்ய யோக³ரூட⁴ஸ்ய நிரதிஸய-ஆநந்த³ப்ராப்தி:
அபி⁴ஹிதா | அர்த²மநர்த²ம் அந்யத்ர அபி உக்த: |

“ஸமாதி⁴நிர்⁴தூ⁴தமலஸ்ய சேதஸோ
நிவேஸிதஸ்யாத்த்மநி யத்ஸுக²ம் ப⁴வேத் |
ந ஸக்யதே வர்ணயிதும் கி³ரா தத்

யதே³தத்³-அந்த:கரணேந க்³ரு'ஹ்யதே || ” இதி

கீ³தாயாம் அபி

“ப்ரஸாந்தமநஸம் ஹ்யேநம் யோகி³நம் ஸுக²முத்தமம் |

உபைதி ஸாந்தரஜஸம் ப்³ரஹ்மபூ⁴தமகல்மஷம் || ”

இத்யாதி³நா | அசித்தத்தவம் ஏவ முக்தி: | அத: ததே³வ ஆஸாத³நீயம் இதி பா⁴வ: || 16 ||

ஏதாவதா யோகா³ப்யாஸமார்கே³ண மநோநாஸ: உபதி³ஷ்ட: | இதா³நீம் விசாரமார்கே³ண தந்நாஸம் ஆஹ -

மாநஸந்து கிம் மார்க³ணே க்³ரு'தே | நைவ மாநஸம் மார்க³ ஆர்ஜவாத் || 17 ||

மாநஸமிதி | மாநஸம் து கிம் ? மநஸ: ஸ்வரூபம் கிம் இதி மார்க³ணே விமர்ஸே க்³ரு'தே மாநஸம் நைவ வித்³யதே | து ஸப்³த:³ பூர்வோக்தயோகா³ப்யாஸக்ரமாபேக்ஷயா விசாரமார்க³ஸ்ய வ்யதிரேகத்³யோதநார்த:² | து ஸப்³த³ ஸூசிதம் வ்யதிரேகம் ஏவ விஸுத்³யதி-மார்கே³ இதி | மார்கே³ விசார: மார்கே³ ஆர்ஜவாத் ரு'ஜூபா⁴வஸ்ய வித்³யமாநத்வாத் இத்யர்த:² | ஸங்கல்பவிகல்பாதி³வ்ரு'த்திமத்தவம் மநஸ: ஸ்வரூபம் |

ஸர்வஸக்தே: மாயாஸப்³லஸ்ய ஆத்மந: ஸமுத்பந்நம் பா⁴வநாமாத்ரம் ஏதத் ப⁴வதி | தச்ச சித்³சித் உப⁴யஸம்வலநரூபத்வாத் ந ஏகதரம் ரூப:

ப⁴ஜதி | பரமார்த²த: து “மந்வானோ மந:” இதி “தாந்யேதாநி

கர்மநாமதே⁴யாநி” இதி ஸ்ருதௌ ஆத்மந: கர்மப்ரயுக்த-நாமதே⁴யேஷு

மநஸ்-ஸப்³த³பரிசு³ணநாத் சேதந ஆத்மா ஏவ மநோ அவித்³யா-உபாதி⁴வஸாத்

அசேதநதாம் உபக³ச்ச²தி | அதோ நசித் அபி அசித் ந ஸத் ந அபி அஸத்-மந:

இதி சித்³சித்³விலக்ஷணம் ஸுத்³ஸுத்³ப⁴யவிலக்ஷணம் ச ப⁴வதி | ஏவம்

சலநஸ்வபா⁴வத்வம் அபி தஸ்ய ஓளபாதி⁴கம் ஏவ | ததா² ச தச்சை²லூஷவத்

தே² லேஅதே³ர் ஓப²: அ ப்³ந்த³, ஒநே வ்ஹோ பே³அத்ஸ் திமே) க்ரியாநிமித்தாநி

நாநாநாமரூபாணி

அஹங்காரசித்தபு³த்தி⁴ஜீவாதீ³நி த⁴த்தே | யதா² பசநாத் பாசக: இதி,

பட²நாத் பாட²க: இதி, கர்ஷணாத் க்³ரு'ஷிக: இதி,ஆதி⁴பத்யாத் அதி⁴பதி: இதி

ச விசித்ரக்ரியாகரணத்³ ஏக: ஏவ நரோ நாநாஸப்³த³ப்ரத்யயபா⁴க் ப⁴வதி ததா²

மநோ⁵பி கர்மவஸாத் தாநி நாநாநாமாநி த⁴த்தே | வஸ்துத: து மந: ஏகம் ஏவ |

மநஸ: கர்மைவேத³ம் தே³ஹேந்த³நியாதி³கம் ஸர்வம் ஜக³த் | தத்³பா⁴வே பா⁴வாத்
தத்³பா⁴வே

ச அபா⁴வாத் | ப³ந்த⁴மோக்ஷௌ அபி மந: ஆயத்தௌ ஏவ |

“மந ஏவ மநுஷ்யாணம் காரணம் ப³ந்த⁴ மோக்ஷயோ: | ”

“ப³ந்தா⁴ய விஷயாஸக்தம் மோக்ஷே நிர்விஷயம் ஸ்ம்ரு³தம்” இத்யாதி³ ஸ்ருதே: |

அத: மனோநிரோத⁴மாத்ரேண பா³ஹ்யாப்யந்தரக்ரு³த்ஸநப³ந்த⁴நிவ்ரு³த்தி: ஸித்³த⁴யதி
|

தந்நிரோத⁴-உபாயஸ்ச ப்ராணஸ்பந்த³நிரோத⁴: ப்ராக் உக்த: | ஸ ச தா⁴ரண

அஸாத⁴கதயா ப்ராணஸ்ய தீ³ர்க⁴ஸுக்ஷம-ஏகாக்³ரதாம் ஜநயதி இதி ஸமாதே:⁴
ப³ஹிரங்க:³

ஏவ | ஏகசிந்தநருப-ஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதி⁴ப்ராப்தித்³வாரா மனோநாஸ-ஸம்பாத³நம்

அந்ரு³ஜு: க்லிஷ்டஸ்ச பந்தா:² | மநஸ: ஸ்வரூபம் கீத்³ரு³ஸம் இதி

மநஸ்ஸத்த்வவிசாரோ ரு³ஜு: பந்தா:² | மனோப்⁴ராந்திக்ரு³த்த்வாத் ப³ந்த⁴ப்ரத்யயஸ்ய

தந்நிர்ணயாய ஏவ ப்ரயத்ந: கார்ய: | யஸ்ய ப³ந்த⁴ப்ரத்யயப்ரயோஜகதா தஸ்ய

பரித்யாகே³ந ஏவ தந்நிவ்ரு³த்தி: ஸ்யாத் |

“ஸாரபே⁴ தச்சிகித்ஸயா நிதா³நபரிவர்ஜநம் | ”

இதி ச ஆயுர்வேத³விதா³ம் ஸமய: | ந ஹி

ரோக³நிதா³நாபத்²யாஸநாதி³ரோக³த்தத்த்வநிர்ணய-அபா⁴வே தச்சிகித்ஸாயை ப்ரயத்ந:

ஸங்க⁴டேத | மந: தத்தவே ச விசார்ய நிர்ணீதே மந: ஸஸவிஷாணவத்³

அஸத்கல்பம் பர்யவஸ்யதி | அத: அவிசாரத்³வைதபா⁴வநாமாத்ரஸித்³த⁴ஸ்ய

மநஸோ

விசாரஜந்யஜ்ஞாநமாத்ராத் லயஸித்³தி⁴ரிதி விசார: கார்ய: இதி பா⁴வ: |

ததா² ச உக்தம் -

“ஜட³த்வாத்-நிஸ்வரூபத்வாத் ஸர்வதை³வ ம்ரு³தம் மந: |

மித்²யா ஸங்கல்பகலிதம் மித்²யாவஸ்தி²திமாக³தம் |

அந்விஷ்டமபி நோ த்³ரு³ஷ்டம் கா தஸ்ய கில ஸக்ததா |

அஹோ நு க²லு சித்ரேயம் மாயாமய விஹாயஸி” || இதி |

அத்ர உதா³ஹரந்தி இமம் இதிறாஸம் | ஆஸீத் கஸ்சந ஜாமாத்ரு³ ப்ரியஸக:² | ஸ

ச விததே கஸ்மிம்ஸ்சித் விவாஹமஹோத்ஸவே ஜாமாது: ஸ்நிக்³தோ⁴ஹம்

(affectionate,

friendly, attached) இதி வத³ந் ஜாமாத்ரா ஸாகம் ப்ரவிஷ்டவாந் | ததஸ்ச ஜாமாத்ரு¹ஸக²ஸ்யாபி கந்யாஸம்ப³ந்தி⁴ந: அர்ஹணாநி காரயாமாஸு: | ஜாமாதரி நிரதிஸயவியஸேந ப்ரியஹிதம் இவ பா⁴ஸமாநம் அமுமம் ப்ரதி கந்யாஸம்ப³ந்தி⁴ந: வரஸம்ப³ந்தி⁴ந: வா “கோ⁵யம்” , “குதோ வா⁵க³த:”
 “கிம் ஏவம் போ⁴கா³ந் பு⁴ங்க்தே” இத்யாதி³கம் ந விசாரயாமாஸு: |
 கந்யாஸம்ப³ந்தி⁴ந: ஜாமாத்ரு¹பக்ஷயோ⁵யம் கஸ்சித் ஸ்யாத் இதி விதர்கயாமாஸு: |
 வரஸம்ப³ந்தி⁴நஸ்ச கந்யாபக்ஷயோ⁵யம் கதா³சித் ஸ்யாத் இதி நிர்ணயம்ப³பூ⁴வு: |
 அயம் ச போ⁴கா³ந் பு⁴ங்க்தே | உப⁴யபக்ஷயாந் அதி⁴க்ஷிபதி | ஸர்வகார்யநிர்வாஹே ஸ்வாதந்நர்யம் ஆவஹதி | உச்சாவசம் சேஷ்டதே | ஏவம் ப³ஹுதிதே² காலே விக³லிதே

விதர்கஸங்காகுலா: தே கோ⁵யம் ஏவம் ஏவம் வல்க³தி இதி விசாரயிதும் ஆரப⁴ந்த |
 ஜாமாத்ரு¹நிகடம் ஆக³த்ய “தவாப்தோ வா⁵யம்” இதி அப்ரு¹ச்ச²ந் | “ந மம அயம் ஆப்த: கிம் து யுஷ்மாகம் ஆப்த: ஸ்யாத் இதி நிர்ஸேயம் அஹம்” இதி ஜாமாதா ப்ரத்யவத³த் | தே ச அஸ்மத்³ ஆப்த: ப³ந்து:⁴ வா நாயம் இதி ப்ரத்யவாதி³ஷு: |

ஏவம் ஏதேஷாம் ஸ்வதத்வவிசாரப்ரவ்ரு¹த்தி உந்மு²க²தாம் இங்கி³தேந அபி⁴ஜ்ஞாய “ந இத: பரம் அத்ர அவஸ்தா²தும் அஸ்மாபி:⁴ ந ஸக்யம்” இதி மநஸி மந்வாந: தாந் அநாப்ரு¹ச்ய ஏவ யத்ரக்வாபி ஜாமாத்ரு¹ஸக:² பலாயித: இதி |
 அத: ஜாமாத்ரு¹ஸக²வத் மந: அபி அவிசாரத³ஸாயாம் அதி⁴கரோதி | விசார்யமானே மந: தத்த்வே சித்³சித்³ப⁴யபக்ஷேபி அஸம்ப⁴வாத் தந்நாஸ்தி ஏவ அலீகவத் இதி பா⁴வ: || 17 ||

நநு மநஸோ அலீகவத் அஸத்வே ப்ரதியோகி³ப்ரஸித்³தே:⁴ அபா⁴வாத் நிஷேத்³து⁴ம் விசாரயிதும்

வா நைவ ஸக்யதே இதி ஆஸங்க்ய அவிசாரத³ஸாப்ரஸித்³தா⁴ம் மநஸ்தி²திம் லக்ஷணப்ரமாணப்⁴யாம் உபவர்ணயதி -

வ்ரு¹த்தயஸ்த்வஹம் வ்ரு¹த்திமாஸ்ரிதா: | வ்ரு¹த்தயோ மநோ வித்³யஹம் மந: || 18 ||

வ்ரு¹த்தய இதி | வ்ரு¹த்தயோ மந: இதி மநஸ: லக்ஷணம் |
 காமஸங்கல்பாதி³வ்ரு¹த்தய: அநந்தா: | வ்ரு¹த்தய: ஸங்கல்பா: உச்யந்தே |
 ந தத்³ அதிரிக்தம் மநஸ: தத்த்வம் அஸ்தி | தா: ச ஜடா³ அபி சித்ஸம்ப³ந்தா⁴த் தப்தாயகோ³லகவத் சேதநா உபலக்ஷயந்தே | ஏதாஸ்ச

வ்ரு²த்தயோ தே³ஹாதி³-அபி⁴மாநாக்²யம் அஹங்காரம் ஆஸ்ரித்ய விஜ்ஞும்பு⁴ந்தே |
மித²யாபூ⁴ததே³ஹாதி³-அபி⁴மாநேந நிமித்தேந ப்ரத²மம் உத்தீ²யமாநா வ்ரு²த்தி: ஏவ
அஹங்கார: இதி ப⁴ண்யதே | ஸா ச ஸர்வாநர்த²ஹேதுத்வாத் ப⁴வப³ந்தி⁴நீ | பரமார்த: ²
து ஜடா³ஜட³யோ: அஜ்ஞாநதத்ஸாக்ஷிணோ: அந்தராஸிகம் ஸாபா⁴ஸம் தத்த்வ
அந்த:கரணம்

ஏகம் ஏவ ஜீவ-பு³த்தி⁴-மந: -சித்த-அஹங்காராதி³ நாநாநாமபி⁴ர்வ்யவஹ்ரியதே |
ஜீவநாத் ஜீவ: இதி தே³ஹாதௌ³ அஹம் அபி⁴மாநாத் அஹங்கார: இதி நிஸ்சயாத்
பு³த்தி: ⁴ இதி ஸங்கல்பாத் மந: இதி ஸ்மரணாத் சித்தம் இதி ச அஜ்ஞாநாம்ஸேந
ப்ரக்ரு²தி: இதி ச ஏகம் ஏவ தத்த்வம் ஓளபாதி⁴கநாநாஸம்ஜ்ஞாபி: ⁴ ஸ்ரௌதாநாம்
ப்ரக்ரியா | தத்த்வத்³ஸிபி: ⁴ வ்யாஸாதி³முநீந்த³ரைரபி அந்த:கரணதத்த்வம் ஏவமேவ
வ்யவஸ்தா²பிதம் | கௌ³தமாதி³க்ரு²ததந்த்ராநுஸாரிண: து ஸ்வஸ்வபு³த்த⁴யநுஸாரேண
அஹங்காராதி³ அந்த:கரண தத்த்வம் அந்யதா² அந்யதா² வ்யாசக்ஷதே | தத்ர
கௌ³தமீயா: அஹங்கார: த்³ரவ்யவிஸேஷ: விபு: ⁴ ஜீவ: | தத்ஜ்ஞாநகாரணம்
மனோ அணுப்ரமாணம் | பு³த்தி: ⁴ து ஜீவகு³ண: | ஸா ச அத்ரிக்ஷணாவஸ்யாயிநி இதி
வர்ணயந்தி | ஸங்க²யாஸ்ச மூலப்ரக்ரு²திகார்யபூ⁴தா பு³த்தி: ⁴ மஹதத்த்வம் |
அஹங்கார: ச தத்த்கார்ய: தத்த்வாந்தரம் | மந: து ஏகாத்³ஸ-இந்த³ரிய-அந்தர்க³தம்
இதி ஸித்த⁴ந்யயந்தி | ஜைமிநீயமதாநுஸாரிபி: ⁴ ச கைஸ்சித் மனோ விபு⁴த்³ரவ்யம்
இதி | அந்யைஸ்ச அந்நமயம் இதி | அஹங்காரஸ்ச ஜட³ஜ்ஞாநோப⁴யாத்மக: | ஸ
ஏவ ஜீவாத்மா | தஸ்ய சித்த³ம்ஸோ பு³த்தி: ⁴ இதி நிருபயந்தி | பாஞ்சராத்தரம் அதீயை:
ச வாஸுதே³வாக்²யாத் பரமாத்மந: ஸங்கர்ஷணக்²ய: ஜீவ: ஸ: ஏவ அஹங்கார:
தஸ்மாத் ப்ரத்³யும்நாக்²யம் மந: ததோ அநிருத்³தா⁴க்²யா பு³த்தி: ⁴ ச ஆஜாயதே இதி
ஸங்கி³ரந்தே | சார்வாகா: ச காயஸ்ய சைதந்யகு³ணோ ய: ஸ: ஏவ பு³த்தி: ⁴ |
காய: ஏவ அஹங்கார: ஸ ஏவ ஆத்மா | தஸ்ய பூர்வாபரபராமர்ஸ: மந: இதி
வத்³ந்தி | ஆர்ஹதை: ச மத்⁴யமபரிமாண: சித்³ரூப: ஜீவா: அஸ்திகாய: ஏவ
அஹங்கார: | தஸ்ய விஷயாபி⁴லாஷ: மந: | விஷயவிஜ்ஞாநம் ச பு³த்தி: ⁴
இதி வ்யவஸ்தா²ப்யதே | பெள³த்தி: ⁴ து ஆலயவிஜ்ஞாநதா⁴ரா க்ஷணிகீ பு³த்தி: ⁴ |
ஸ ஏவ ஆத்மா | அஹங்காரஸ்ச ப்ரவ்ரு²த்திவிஜ்ஞாநாத்மக: | பு³த்தே⁴ரேவ
பா³ஹ்யவிஷயாகாரபரிணாம: மந இதி நிஸ்சீயதே | ஏதா: ச வாதி³விகல்பநா:
ஸ்வகபோலகல்பிதா: ப்ரமாணமூர்த⁴ந்ய-உபநிஷத்³ஸம்மதா: ந ப⁴வந்தி | அத: ஏவ
ப⁴க்³வாந் ஸ்ரீரமண: ப்ராமாணிகம் ஓளபாதி⁴கம் ஸம்ஜ்ஞாபே⁴த³ம் வ்ரு²த்தயோ மந: இதி
ப்ரத²மம் அங்க³க்ரு²த்ய வித்³தி⁴ அஹம் மந: இதி பஸ்சாத் ஏகத்த்வம் உபதி³ஸதி |

அத: அஹந்த்வம் ஏகம் ஏவ ஆஸ்தே | வ்ரு³த்தயோ த்³விவிதா⁴ ப⁴வந்தி |
அஹம்வ்ரு³த்தி:

இத³ம்வ்ரு³த்தி: இதி | பு³த்³தீ⁴ந்த³நியாதி³ ஸர்வவ்ரு³த்தய: இத³ம்வ்ரு³த்தௌ
அந்தர்பூ⁴தா: |

இத³மாகாரவ்ரு³த்தீநாம் ஸர்வாஸாம் அஹமாகாரவ்ரு³த்தி ஏவ மூலஸ்கந்த: ⁴ |
ப்ரத²மத்வாத் |

அஜ்ஞாநதாதா³த்மந: சித்த: தே³ஹாதி³-அபி⁴மாநீ அஹங்கார: ஏவ ப்ரத²மம் உதே³தி |
தத்³

அநந்தரம் சித்த பு³த்³த⁴யாதி³-த்³ரு³ஸ்யஸம்வேத³நாத்மிகா இத³ம்வ்ரு³த்தய:
ப்ராது³ர்ப⁴வந்தி |

உத்தமபுருஷ-அபா⁴வே ந ப்ரத²ம மத்⁴யமௌ ஸம்ப⁴வத: | அத: அஹங்கார ஏவ
ஸர்வஸ்ய மாயாமயஸ்ய ப்ரபஞ்சஸ்ய மூலப்ரதே³ஸ: | அஹங்காரஸ்ய இத³ம்வ்ரு³த்திஷு-
அபி⁴மாந: ஏவ மமதா இதி நிருச்யதே | விசாரேண அஹங்காரத்யாகே³ மமதாத்யாக: ³
ஸுலப: ⁴ ப⁴வதி | அத: அஹம் அர்த²விசார: கர்தவ்ய: || 18 ||

நநு அமூர்தத்வேந அஹங்காரஸ்ய கத²ம் தா³ஹ:

வா த்யாக: ³ வா ஸம்பாத³யிதும் ஸக்யதே இதி ஆஸங்காயாம்

அஹம்வ்ரு³த்திமூலஸ்தா²ந-அந்வேஷணக்²யவிசாரஜநிதஸ்வாத்மஸம்வித்-ப³லேந
தத்³தா³ஹ:

அதிஸுகர: இத்யாஹ -

அஹமயம் குதோ ப⁴வதி சிந்வத: | அயி பதத்யஹம் நிஜவிசாரணம் || 19 ||

அயமஹமிதி | அஹம்வ்ரு³த்திரூபோ⁵ஹங்கார: குத: கஸ்மாத் உத்³ப⁴வதி
உத்³க³ச்ச²தி

இதி சிந்வத: விசாரயத: பும்ஸ: அயம் அஹங்கார: பததி தத்³ உத்பத்திஸ்தா²நே
விநஸ்யதி | இத³ம் நிஜவிசாரணம் ஆத்மவிசார: இத்யர்த: ² | அயி இதி
விசாரஸுகரதா-த்³யோதநார்த²ம் ஸிஷ்யம் ப்ரதி அநுநயோக்தி: | தது³க்தம் -

“ராஜந் ! ஸ்வாத்மவிசாரோ⁵யம் கோ⁵ஹம் ஸ்யாம் இதி ரூபப்⁴ரு³த் |

சித்தது³ர்த்³ருமபீ³ஜஸ்ய த³ஹநே த³ஹந: ஸம்ரு³த்: || இதி

அயம் பா⁴வ: - யதா² அஹம்பா⁴வலக்ஷணத் காரணத்

மந-ஆதி³லக்ஷணஸ்ஸம்ஸார-அங்குரோ ஜாயதே ததா² அஹம்பா⁴வஸ்ய அபி காரணம்
“கிம்” இதி ஸாஸ்த்ரப்ரமாணத: விசாரணீயம் | ததஸ்ச சித்³ரூப: ஆத்மா

ஏவ தத்த்காரணம் இதி நிஸ்³யேத | தே³ஹாதி³-அஹங்காராந்தா: ஸர்வே அபி
அத்⁴யாத்மிகா

அர்தா:² ச அந்ரு²தா: அநாத்மாந: | அத: தேஷாம் ஸ்வத: ஸேத்³தும் அஸக்யத்வாத்
தத்³-விலக்ஷண-ஆத்ம-அத்⁴யாஸாத் ஸித்³தௌ⁴ மித்²யாத்வம் உபக³ந்தவ்யம் |
ஸம்வித்³ரூப:

ஆத்மா மூஷாநிஷித்த-த்³ருததாம்ர இவ ஸாரீராதி³-ஆகாரணே அஹம் இதி
ப்ரதிபா⁴ஸதே |

ஸாரீராதௌ³ அஹந்த்வவேத்³நம் ச ந வாஸ்தவம் | அமுர்தஸ்ய மூர்ததே³ஹாதி³ஸம்ப்³ந்த⁴ஸ்ய
வாஸ்தவத்வ அஸம்ப்⁴வாத் | ஏவம் தே³ஹாதௌ³ அஹம் இதி தாதா³த்தம்-
அபி⁴மாநலக்ஷணஸ்ய

அஹம்: காரணம் கிம் இதி விவேகத்³ஸா பர்யாலோசநீயம் | அந்தத: அஹந்த்வம்
அஸத்கல்பம் விநஸ்யதி | இத³ம்வ்ரு³த்திபரித்த்யாகே³ந அஹம்வ்ரு³த்தே: மூலஸ்தா²நே
மார்கி³தே ஸாபி கதகரஜோவத்³ ஹி நஸ்யதி | தே³ஹேந்த³ரியாதி³ஷு அபி⁴மாநாக்²ய
அஹங்காரவ்ரு³த்திவிநாஸே அநஹந்தா ஸ்யாத் இதி இத³ம் ஏவ ஆத்மவிசாரணம் இதி
|

ததா² ச வாஸிஷ்டே² -

“நாஹந்த்வம் லப்⁴யதே ராம ! பு³த்³யா ஸம்யங் நிர்ஹீக்ஷதாம் |

அஸதே³வ குதோப்யேதத்-பா³ஹ்யலக்ஷ இவோதி³தம் || ”

“கோஹம் கத²மித்³ம் சேதி விசாரேணவ நஸ்யதி |

நாஹமித்யேவ நிர்வாணம் கிமேதாவதி மூட⁴தா || ” இதி |

“கோஹம் கத²மித்³ம் த்³ரு³ஸ்யம் கோ ஜீவ: கிம் ச ஜீவநம் | ”

ஜீவிதம் பு⁴வநம் வாபி ததோ⁵ஹமிதி நஸ்யதி || ” இதி ச |

“யதா³ யதா³ தே³ஹாதௌ³ அஹம்பா⁴வோத்³ய: ஸ்யாத் தத்ஸமகாலம் ஏவ தத்ர தத்ர
அநஹந்த்வபு³த்தி:⁴ உத்பாத³நீயா | ஏவம் புந: புந: ஸாவதா⁴நம் உபஸ்தா²பிதேந
அநஹம்பா⁴வபா⁴வநேந அஹம்பா⁴வவிநாஸ: கர்தவ்ய: இதி பா⁴வ: ||

ஏவம் அஹம்: மூலாஸ்தா²ந-அந்வேஷணேந அஹந்தாவிநாஸகத²நேந ஜக³ந்நாஸ: அபி
ஸூசித: | அஹந்தாமூலத்வாத் ஜக³த: | பூர்வம் ஸமாதி⁴-அப்⁴யாஸேந மநோநாஸ:
“நஷ்டமாநஸோத்க்ரு³ஷ்டயோகி³ந:” இதி அத்ர கதி³த: இதி பே⁴த:³ || 19 ||

நநு லோகே அஹங்காரஸ்ய ஆத்மதயா ப்ரஸித்³த⁴வாத் தந்நாஸே ஸ்வாத்மநாஸாபத்த்யா
நைராத்மயாபத்தி: ஸ்யாத்³ இதி ஸங்காயாம் ஆஹ -

அஹமி நாஸபா⁴ஜ்யஹமஹந்தயா | ஸ்பு²ரதி ஹ்ரு²த்ஸ்வயம் பரமபூர்ணஸத் || 20 ||

அஹமிதி | அஹமி அஹங்காரே நாஸபா⁴ஜி ஸதி கோ⁵ஹம் குதோ⁵ஹம் இதி
விசாரஜநிதஸா³க்ஷயஹங்காரவிவேகவிஜ்ஞா³நேந ஸமூலகாஷம் கஷிதே ஸதி ஹ்ரு²
ஸர்வோபஸம்ஹாராதி⁴ஷ்டா²நம் பரமபூர்ணஸத் நிரதிஸயப்³ரு²ஹத்வரூபம்
ஸத்³வஸ்து

அஹம் - அஹம் தயா விநஷ்ட-அஹங்காராத் விலக்ஷண அஹந்தயா ஸ்வயம்
ப்ரயத்தநம்

விநா ஸ்வயம் ஏவ ஸ்பு²ரதி ப்ரகாஸதே | ததா²ச ஆத்மநோ நாஸ: ஸம்ப⁴வதி |
அஹேயஸ்வபா⁴வத்வாத் | ஸா³க்ஷயாத்மாபி⁴ந்நஸ்ய பரிச்சி²ந்நஸ்ய தே³ஹமாத்ர-
அஹம்பா⁴வஸ்ய

விநாஸே அபி தாத்³ரு³க்³ அஹம்பா⁴வநாஸோபலக்ஷிதம் பராஹம்பா⁴வரூபம் பரமார்த²
ஸச்சித்³ரூபம் வஸ்து ந நஸ்யதி இதி பா⁴வ: |

அத்ர அஹங்காரத்ரயம் ப⁴க³வதா உபதி³ஷ்டம் | தஸ்ய அயம் ஆஸய: |
தே³ஹபரிச்சி²ந்ந: அஹங்கார: நாஸப்ரதியோகி³தயா நிர்தி³ஷ்ட: ப்ரத²ம: |
தே³ஹாதி³பரிச்சே²த³விஹீந: ஸர்வபதா³ர்த²விகாராத்மநா பா⁴ஸமாதோ அஹங்காரோ
த்³விதீய: |

அவஸ்தாத்²த்ரயாதி³ ஸர்வபதா³ர்த²ஸாரபூ⁴த: ஸர்வகாரணீபூ⁴த: ஸர்வதா³ ஏவ ஹ்ரு²தி³
ஸம்ஸ்தி²த: அக்²ண்டா³த்³வ்யஸந்மாத்ரஸ்வரூப: த்ரு²தீய: அஹங்கார: | அஹந்தயா
இதி

உபலக்ஷணே த்ரு²தீயா | ததா²ச அயம் அர்த:² ஸம்பத்³யதே | அஹங்காரத்³வயம் அபி
விநாஸ்ய ஸர்வ-அஹங்காரநாஸ-அவதி⁴பூ⁴தயா பரிஸிஷ்யமாணம் நிரஹம்பா⁴வம்
பூர்ணஸந்மாத்ரம் ஸ்பு²ரதி இதி | ந கேவலம் ; தாத்³ரு³க்³ஸந்மாத்ரஸ்பு²ரணம்
த⁴ர்மாத⁴ர்மாதி³வத்³ அலௌகிகம் கிந்து ஸர்வப்ரத்யக்ஷாநூ⁴வஸித்³த⁴ம் ஏவ இதி
வக்தும்

ஸ்பு²ரதி இதி ஸ்வாநூ⁴வஸித்³தி:⁴ உக்தா | ஸர்வத்³ரு³ஸ்யஸமஷ்டயபி⁴மந்தாரம்
தே³ஹேந்த்³ரியாதி³-வ்யஷ்டி-அபி⁴மாநிநம் அஹங்காரம் ச ஸ்வாத்மவிசாரஜந்யபோ³தே⁴ந
நிர்மூலநம் க்ரு²த்வா பரிஸிஷ்டசிந்மாத்ரஸ்தி²தி: ஏவ ஸ்ரேயஸ்கீ³ இதி பா⁴வ: || 20 ||

அஹந்தாநாஸ-உபலக்ஷிதசைதந்யஸ்ய வ்யபதே³ஸ்யதாம்
அஹம்பத்³லக்ஷயத்வபோ³த⁴நத்³வாரா விஸத³யந் பூர்வஸூசிதம் அஹங்காரத்ரயம்
அபி
ஸ்பஷ்டயதி -

இத³மஹம் பதா³பி⁴க்²யமந்வஹம் | அஹமி லீநகே⁵ப்யலயஸத்தயா || 21 ||

இத³மிதி | அஹமி தே³ஹாபி⁴மாநாத்மகாஹங்காரே லீநகே அபி விநஷ்டே

அபி அந்வஹம் ஸமஷ்ட்யஹங்காராத் அநு அநந்தரம் அலயஸத்தயா
அவிநஸ்வரஸத்³ரூபதயா அஹம்பதா³பி⁴க்²யம் அஹம்பத³லக்ஷ்யார்த²ம்

இத³ம் (ப்ரக்ரு³த்வம்) ஸ்வப்ரகாஸாபரோக்ஷ-சிந்மாத்தரம் வஸ்து ஸ்பு²ரதி |

விசாரஜந்யஜ்ஞானேந தே³ஹாதி³பரிச்சி²ந்நாஹங்காராத்யாஸஸ்ய யோ விநாஸ:

ப்ராக் உக்த: ஸ ஏவ “அஹமிலீநகே⁵பி” இத்யநேந வர்ணித: |

ஸமஷ்ட்யஹங்காரஸ்ச ஹிரண்யக³ர்ப:⁴ இத்யுச்யதே | வ்யஷ்ட்யஹங்காரஸ்ய

கல்பிதத்வேந விநாஸ்யத்வம் இவ ஸமஷ்ட்யஹங்காராத்மனோ ஹிரண்யக³ர்ப⁴ஸ்ய
அபி

கல்பிதத்வமேவ | ஸமஷ்ட்யஹங்காரபா⁴வம் ஆபந்நஸ்ய பரமேஷ்டி²த்வம் | இத³ம்

அபரப்³ரஹ்மரூபம் இதி ஸித்³தா⁴ந்த: | பரமார்த²த்³ரு³ஷ்டெள து ந பரமேஷ்ட²

ஜீவ: ஜக³த்³வா கிஞ்சித் அஸ்தி | ப்³ரஹ்மைவ ஸத்³ரூபம் பூர்ணம் அவஸிஷ்யதே |

தச்ச தே³ஸகாலவஸ்துபரிச்சே²த³ஸூந்யமிதி த்³யோதயிதும் ஏவ பூர்வம்

பரம்பூர்ணஸத் இதி பூர்ணாத்வாம்ஸே பரமத்வவிஸேஷணம் த³த்தம் | அத்ராபி
அந்வஹம்

இதி ஸர்வாத்மக-அஹங்காரஸ்ய அபி ஹேயத்வம் ஏவ உக்தம் | தஸ்ய
ஸப்ரபஞ்சத்வாத் |

வ்யஷ்டிஸமஷ்ட்யாதி³ஸர்வப்ரபஞ்ச-அதீத: யோ அஹங்கார: ஸ ஏவ உபாதே³ய: |
ஸத்தயா

ஸர்வதா³ஸ்பு²ரணாத் | அத: ஏவ ஸுஷுப்தெள வ்யஷ்டிஸமஷ்யஹங்காரத்³வயவிநாஸே

ஸத்யபி ஸத்³ரூப-ஆத்மாநுப⁴வஸ்ச ஸர்வலோகப்ரதீத: | ததா³நீம் ஆத்மநாஸஸ்ய

ந கேநாபி அப்யுபக³ந்தும் ஸக்யத்வாத் | “அவிநாஸீ வா அரே அயம்

ஆத்மா⁵நுசி²த்தித⁴ர்மா” இத்யாதி³ ஸ்ருதே: | ஸுஷுப்தெள விஸேஷவிஜ்ஞாந-
அபா⁴வே

அபி நிர்விஸேஷஸ்வரூபசித: நாஸத்வம் | அஹம்பதா³பி⁴க்²யத்வம் அவ்யபதே³ஸ்யஸ்ய

ஆத்மந: கால்பநிகம் ஏவ | இத³ந்த்வவ்யாவ்ரு³த்திரூபம் ப்ரவ்ரு³த்திநிமித்தம் ச

புரஸ்க்ரு³த்ய ஏவ ஸத்³ப்³ரஹ்மாதி³ஸப்³தா³பி⁴தே⁴யத்வம் அபி | ந வஸ்துவ்ரு³த்தேந |

அத:

அஹந்தாநாஸே ந கேநாபி ஸப்³தே³ந தத்காலஸ்பு²ரிதம் வஸ்து வ்யபதே³ஷ்டும்
ஸக்யதே |

மஹாஸமுத்³ரே விவீநஸ்ய ஸைந்த⁴வஸ்ய இவ வ்யபதே³ஸ்யத்வம் ஏவ ததா³ ப⁴வதி |
ஏதேந ஸர்வவித⁴-அஹந்தாவதி⁴கத்³வைதப்ரபஞ்சோபஸமோலக்ஷிதப்³ரஹ்மபா⁴வேந
அவஸ்தா²நம் விசாரஜநிதத்வஜ்ஞாநம் அந்தரா ந ஸம்ப⁴வதி இதி பா⁴வ: || 21 ||

அஹமயம் குதோ ப⁴வதி சிந்வத: இதி அஹமோ மூலஸ்தா²நாந்வேஷணம் உக்தம் |
தத்³

அந்வேஷணப்ரகாரம் உபதி³ஸதி -

விக்³ரஹேந்த்³ரிய ப்ராணதீ⁴தம: | நாஹமேகஸுத்தஜ்ஜட³ம் ஹ்யஸுத் || 22 ||

விக்³ரஹேதி | விக்³ரஹ: பாஞ்சபௌ⁴திகம் ஸ்தூ²ஸஸாரீரம் இந்த்³ரியாணி
ஜ்ஞாநேந்த்³ரியகர்மேந்த்³ரியாணி த்³ஸ மிஸிதாநி ப்ரத்யேகம் வா ப்ராண:
ஜீவநஹேதவோ

த்³ஸ வாயவ: தீ⁴ மந: சித்தம் அஹங்கார: இதி அந்த:கரணம் தீ⁴பதே³ந
க்³ராஹ்யம் | தம: அவ்யாக்ரு⁴தமாயா அவ்யக்த-அஜ்ஞாநாதி³பதா³பி⁴தே⁴யம் வஸ்து
ச,

நாஹம் அஹம்பதா³பி⁴க்²ய: பூர்வோக்த: சிதா³த்மா ந ப⁴வதி | தத்ர ஹேது:- ஜட³ம்
இதி | அந்யாதீ⁴நப்ரகாஸத்வம் ஏவ ஜட³த்வம் | ததா² ச தே³ஹாதி³ அவ்யக்தாந்தா
அநாத்மாந: ஜட³த்வாத் அநுமானம் ஏகம் ப்ரமாணம் உக்தம் ப⁴வதி | ந ச ஜட³த்வ
அஸித்³தி:⁴ | தே³ஹாதி³ஜட³யஸ்ய ப்ரக்ரு⁴திஸித்³த⁴த்வேந அபஹ்நோதும்
அஸக்யத்வாத் | அத:

ஸ்வருபஸித்³த⁴யே ஸ்வஸாக்ஷிபூ⁴தம்ஸ்வப்ரகாஸசித்³ரூபம் தத்த்வம் அபேக்ஷதே
இதி

அந்யாதீ⁴நப்ரகாஸத்வம் அவ்யாஹ்ரு⁴தம் தே³ஹாதே:³ | அத: நாஹம்பத³லக்ஷயார்தா:²
தே

ப⁴வந்தி |

நநு விக்³ரஹேந்த்³ரியாதீ³ய: ப்ரகாஸமாநா: ஸந்த: ப்ரத்யக்ஷத: அநுபூ⁴யந்த |
நையாயிகப்ர⁴ரு⁴தய: த்³ர்ஸநக்ரு⁴தஸ்ச ப்ரகாஸமாநதயா ஸதா³த்மத்வம்
தேஷாம் அபி⁴மந்யந்தே | அத: கத²ம் அப்ரகாஸமாநத்வேந தேஷாம் அநாத்மத்வம்
வ்யவஸ்தா²பயிதும் ஸக்யதே இதி சேத் | ந | சித்யசிதா³த்மஸந்நிதா⁴நாபா⁴வே
விக்³ரஹாதீ³நாம் ப்ரகாஸமாநதா அஸ்ம்ப⁴வாத் | ஸுஷுப்தௌ விக்³ரஹாதி³ப்ரகாஸ-
அபா⁴வேந

ஆத்மாபா⁴வப்ரஸங்கா³ச்ச | ந ச இஷ்டாபத்தி: | க்ரு⁴தஹாநாக்ரு⁴தாப்யாக்³ம்

ப்ரஸங்கா³த் | அத: ஸுஷு³ப்தே: ப்ராக்காலீந ஆத்மா ஏவ பஸ்சாத்³ அபி
அநுஸ்யுததயா

வர்ததே இதி உபேயம் | பி⁴ந்நத்வே ச ப்ரத்யபி⁴ஜ்ஞா அநுபபத்யாத³ய: தோ³ஷா:
பரஸ்ஸஹஸ்ரம் ஸம்ப⁴வேயு: | நையாயிகப்ர⁴பு³தய: து நித்யஸாக்ஷிப்ரகாஸம்
ஆத்மாநம் அஜாநாநா ஏவ பரப்ரகாஸ்யஸ்ய அநித்யவிஜ்ஞாநஸ்ய தே³ஹேந்த்³ரியாதி³
அந்யதமஸ்ய

ஆத்மத்வம் மந்யந்தே | அத: தே ப்⁴ராந்தா: ஏவ |

நநு தே³ஹேந்த்³ரியாதி³ஷு ஸத்வம் பா⁴ஸதே | அத: ஸத்தாவத்வாத் தே கத²ம்
அநாத்மாந: இதி

ஸங்காயாம் தேஷாம் ஸத்வம் அபி சிதா³த்மஸத்தாதீ⁴நம் ஏவ இதி சித்³விபி⁴ந்நத்வம்
இவ ஸத்³பி⁴ந்நத்வம் வ்யவஸ்தா²பயிதும் அநுமாநாந்தரம் ஆஹ - ஏகஸத்³ இதி |
தே³ஹேந்த்³ரியாத³ய: ந ஏகஸத் இதி ப்ரு²த்²க் அந்வயோ போ³த்⁴ய: | ஏகம் அக்²ண்ட³ம்
ஸத்

ஸத்தாஸாமாந்யம் இத்யர்த:² | ததா² ச தே³ஹாத³ய: ந அக்²ண்ட³ஸந்மாத்ர
ஆத்மரூபா

ப⁴விதும் அர்ஹந்தி | குத: இதி ஆகாங்க்ஷாயாம் ஹி அஸத் இதி ஹி யஸ்மாத்
தே³ஹேந்த்³ரியாதி³கம்

ஸத்³பி⁴ந்நம் தஸ்மாத் இத்யர்த:² | ததா² அயம் அர்த:² ஸம்பந்நோ ப⁴வதி |

தே³ஹேந்த்³ரியாத³ய: ஆத்மாந: ஸத்³பி⁴ந்நத்வாத் | ந க²லு ப்ரகாஸமாந்த்வமாத்ரம்
தே³ஹேந்த்³ரியாதே:³ ஸத்வம் அவக்³மயதி; ரஜ்ஜுஸர்பமரீச்யுத³காதீ³நாம் அபி
ப்ரகாஸமாநத்வேந ஸத்த்வாபத்தே: | ந ச ரஜ்ஜுஸர்பாதீ³நாம் ஆரோபிதத்வேந
ப்ரகாஸமாநத்வே அபி ந ஸத்த்வம் அங்கீ³கர்தும் ஸக்யதே | தே³ஹேந்த்³ரியாதீ³நாம்
அநாரோபிதத்வாத் ப்ரகாஸமாநத்வப்ரயுக்தம் ஸத்வம் அவஸ்யம் அங்கீ³கார்யம் இதி
வாஸ்யம் |

தே³ஹேந்த்³ரியாதீ³நாம் அபி சிதா³த்மநி அத்⁴யாஸேந ரஜ்ஜுஸர்பாதி³வத்³
ஆரோபிதத்வாத் |

தே³ஹேந்த்³ரியாதீ³நாம் அத்யந்த-அஸத்வே ப்ரகாஸமாநத்வ அயோக:³ | தேஷாம்
ஆத்யந்திகஸத்தவே

ச அப்ரகாஸமாநத்வ அயோக:³ | ததா² ச பா³த்⁴யமாநத்வ அயோக:³ ஸ்யாத் இதி ந
ஸத்வம் நாபி ஸத்³ஸத்வம் பரஸ்பரவிரோதாத் இதி அநிர்வாஸ்யத்வம் ஏவ
விமரு³ஸ்யமாநே

ஸித்³த்யதி | சிதா³த்மா ஏவ பரமார்த²ஸத்³ரூப: | ஸத்வேநைவ நிர்வாச்ய: ஸ: |
அபா³தி⁴தஸ்வயம்ப்ரகாஸதா ஏவ ஸத்தா ப⁴வதி | ஸா ச ஸ்வரூபம் ஏவ ஆத்மந: | ந
து தத்³ அதிரிக்தா ப⁴வதி | ஸத்தாஸாமாந்ய-அர்த²க்ரியாகாரித்வாதி³கம்
நைய்யாயிகாதி³பி:⁴

அப⁴யுக³ம்யமாநம் ஸர்வம் ஆத்மஸத்தாதீ⁴நஸத்தாகத்வாத் அலக்ஷணம் ஏவ | ந
ஏகஸத்

இதி அநேந ஏகஸத்தாவாத³ம் அநுஸ்மாரயதி ப⁴க³வாந் | தஜ்ஜட³ம் ஹ்யஸத் இதி
அநேந

தே³ஹேந்த³ரியாதி³ப்ரபஞ்சஸ்ய அத்யந்த அஸத்வபக்ஷம் அபி ஸம்ஸூசயதி |

வ்யாவஹாரிகத்³ரு'ஷ்ட்யா ப்⁴ராந்திப்ராப்த-அஹம்பதா³பி⁴தே⁴யத்வம் தே³ஹேந்த³ரியாதீ³நாம்
நிஷித்⁴யதே | தேஷு அஹந்த்வப்⁴ரமநிவ்ரு'த்திம் விநா அஹம: மூலாந்வேஷணஸ்ய
அஸக்யஸம்பாத³த்வாத் | சார்வாகாத³ய: ஹி வாதி³ந: விக்³ரஹாதீ³நாம் ஏவ
அஹம்பர்யயக³ம்யத்வம் உர⁴க்ர³வந்தி | தத³பி அநுசீதம் இதி நிரூபணீயம் |
கோ⁵ஹம் குதோ⁵ஹம் இதி விசார: ஸம்ஸயபூர்வக: ஏவ | ஸ ச
வாதி³விப்ரதிபத்தி-அதீ⁴ந இதி தத் அபி⁴மதபக்ஷாணம் அஸாது⁴த்வநிரூபணம் அபி
ப்ரஸ்துத-உபஷ்டம்ப்⁴கதயா ஜிஜ்ஞாஸு-உபயோகி³தயா ச ப⁴க³வதா க்ரு'தம் |
ந புந: பரமதநிஷேத⁴வ்யாஸிந்தயா இதி போ³த்யம் |

கிஞ்ச அஜ்ஞாநாத³ அநாதி³காலாத் ஆரப்⁴ய ப்⁴ராந்த்யா ப்ரஸக்தமநாத்மதே³ஹாதெள³
ஆத்மப்⁴ரமம்

அத்யாரோபாவாத³-ந்யாயம் ஆஸ்ரித்ய அபவதி³தும் விக்³ரஹாதி³ அநாத்மத்வம்
ப⁴க³வாந்

வ்யவஸ்தா²பயதி | வ்யவஹாரத்³ரு'ஷ்ட்யாத்யாரோப: பரமார்த²த்³ரு'ஷ்ட்யா
அபவாத:³ |

உபதே³ஸாதி³வ்யவஹாரார்த²ம் ஏவ வ்யவஹாரபரமார்த²த்³ரு'ஷ்டிஸம்மேளநம்
அபி அங்கீ³க்ரியதே | ஏதத் த்³ரு'ஷ்டிபரிகல்பநமூலகம் ஏவ ஸத்தத்தரைவித்⁴ய
கல்பநம் அபி | க⁴டாத³யோ வ்யாவஹாரிகா: | ரஜ்ஜுஸர்பாத³ய: ப்ராதிபா⁴னிகா: |
வந்த⁴யாபுத்ர: ஸஸஸ்ரு'ங்கா³த³ய: து அத்யந்த அஸந்த: இதி சைவம்

அவாந்தரவைலக்ஷண்யகல்பநம் அபி அஜ்ஞுபோ³த⁴நார்த²ம் ஏவ | பரமார்த²த:

து தே³ஹாத³ய: வா ரஜ்ஜுஸர்பாத³ய: வா ஸஸவிஷா³ணாத³ய: வ ஸர்வே⁵பி

விகல்பநாமாத்ரதயா⁵த்யந்த அஸந்த: ஏவ | அத: ஏவாவிக்³ரஹாதீ³நாம் அத்யந்த
அஸத்வம்

வைஜ்ஞாநிகத்³ரு³ஷ்ட்யா ப⁴க³வதா “தஜ்ஜட³ம்ஹ்யஸத் இதி” ப்ரதிஸ்ருதம் |
தத்த்வவிதோ³ ப⁴க³வத: ஸ்ரீரமணஸ்ய தத்த்வத்³ரு³ஷ்ட்யா தே³ஹேந்த்³ரியாதி³கம்
ஜக³த்³கி²லம் ஆத்மரூபம் ஏவ இதி ஸஸஸ்ரு³ம்ங்க³ஸமாநம் அஸத்³ ஏவ ப⁴வதி |
ஏவம் அஸத: ஜக³த: ஆத்மஸத்தயா ஸத்வகல்பநே ச ப்ராதிபா⁴ஸிகவ்யாவஹாரிகாதி³ஷு
வஸ்துஷு த்ரிஷு அபி ஸமாநத்வேந ஸத்தாத்ரைவித்⁴யகல்பநாயா: ந அவகாஸ: ஏவ
|

அக²ண்ட³ஸத்³ரூபாத்மத்³ர்ஸநே ஜாதே தே³ஹேந்த்³ரியாதே³ ஜக³த: ஜக³த்வமேவ
விநஸ்யதி |

தத்ஸர்வம் ஆத்மநி திரோப⁴வதி | தந்மாத்ரம் ச தத்த்வதோ ந பி⁴த்³யதே |
இத்³ம் ஏவ அபி⁴ப்ரேத்ய “ஸ்பு²ரதி ஹ்ரு³த்ஸ்வயம் பரமபூர்ணஸத்” இதி
தே³ஹேந்த்³ரியாதி³பே⁴த்³ப்ரதிபா⁴ஸஸூந்யம் ஆத்மஜ்ஞாநம் விசாரப²லதயா ப்ராக்³
அபி⁴ஹிதம் | ஏவம் ச விக்³ரஹாதி³கார்யகரணஸங்கா⁴தே நா⁵ஹம் நா⁵ஹம் இதி
விசாரேண நிஷித்³தே⁴ மித்²யா-அஹங்காரபா³தே⁴ந பரிஸிஷ்ட-அக²ண்ட³ஸத்³ரூப
அஹம்

ஸ்வரூபபோ³த்⁴ பர்யவஸ்யதி இதி பா⁴வ: | விக்³ரஹேந்த்³ரியப்ராணத்⁴தம: இதி
நபும்ஸக -ஏகவத்³பா⁴வ: || 22 ||

பரமபூர்ணஸத் அலயஸத்தயா ஏகஸத் இதி நிரஹம்பா⁴க்காலீநஸ்ய அஹம: தஸ்ய
ச ஸ்பு²ரதி இதி ஸ்பு²ரணக்ரியாஸ்ரயத்வம் அபி ஆவேதி³தம் | அத: ப⁴வதி ஸந்தே³ஹ:
ஸத்வபா⁴ஸகம் ஸ்பு²ரணந்தரம் அஸ்தி ந வா இதி | அஸ்தி சேத்³ ஜட³த்வப்ரஸங்க:³,
நாஸ்தி

சேத் அஸத்வ ஆபத்தி: இதி இமம் ஸம்ஸயம் பரிஹர்தும் ஸச்சிதோ: அபே⁴த்³ம் ஆஹ
-

ஸத்வபா⁴ஸிகா சித்த்க்வவேதரா | ஸத்தயா ஹி சித் சித்தயாஹ்யஹம் || 23 ||

ஸத்வபா⁴ஸிகேதி | ஆத்மஸத்வஸ்ய பா⁴ஸிகா ப்ரகாஸப்ரயோஜிகா இதரா அந்யா
சித்த்க்வ

அஸ்தி | ந குத்ராபி அஸ்தி இத்யர்த:² | ஸத்த்வபா⁴ஸகசித் அந்தரம் நாஸ்தி இதி
யாவத் |

குத இதி அபேக்ஷாயாம் ஆஹ - ஸத்தயா இதி | ஹி யத: ஸத்தயா ஸத்வேந ஏவ
சித்³ப⁴வதி | சித்தயா ஏவ ஹி அஹம் ஸத்³ப⁴வதி | ஸச்சிதோ: அபே⁴தா³த் இதி பா⁴வ:
|

ஸத்வபா⁴ஸகசித்³-அந்தரம் அஸ்தி சேத்³ தாத்³ருக் சித்³ அந்தரஸத்வபா⁴ஸகசித்
அந்தரம்

அங்கீ³கர்தவ்யம் | ஏவமேவ தஸ்ய தஸ்ய அபி ஸ்யாத் இதி அநவஸ்தா² து³ர்வாரா |
அத: ஸத்³

ஏவ சித்³ சித்³ ஏவ ஸத் இதி ஸ்வீகார்யம் | ததா² ச ஸத்வம் ஸ்வயம்ப்ரகாஸமாந்த்வம்
ஏவ | ஆத்மந: ஸர்வவிஸேஷரஹிதத்வாத் ஸத்தா ஸாமாந்யரூபத்வம் ஏவ, நது
ஸத்தாஸ்ரயத்வம் | ஏவம் சித்வம் அபி ஸவித்ரு³ப்ரகாஸவத்³ ஆத்மஸ்வரூப-
அவ்யரிக்தம்

ஏவ, ந து ஜ்ஞாநக்ரியாஸ்ரயத்வம் | ஜ்ஞாத்ரு³த்வம் து ஆத்மந: பு³த்³யாதி³-
ஓளபாதி⁴கம்

ஏவ | ஏவம் ச ந அநவஸ்தா²தி³தோ³ஷ்ப்ரஸங்க: ³ | ஆத்மந: ஸச்சித்³ம்ஸயோ:
ஏவ தே³ஹாதி³ப்ரபஞ்சேஷு பா⁴நம் ந ஸ்வத: தேஷு ஸத்வபா⁴நே ஸித்³யத: |
ஜு³த்வாத் அநிர்வசநீயத்வாத் அஸத்வாத் ச | “அஸத்³வா இத³மக்³ர ஆஸீத்”
நைவேஹ கிஞ்சந அக்³ரே ஆஸீத் இத்யாதி³ஸ்ருத்யா ப்ரத்யக்ஷாதி³ அநுப⁴வேந ச
தே³ஹேந்த³ரியக³ந-பவநாதி³ப்ரபஞ்சஸ்ய ஆத்³யந்தயோ: அஸத்வம் அவக³ம்யதே |
மத்⁴யகாலே தேஷாம் ஸத்வம் ப்ரதீயதே | ஆத்³யந்தயோ: அஸத்³பூ⁴தாநாம்
வர்தமாநத³ஸாமாத்ரே ஸத்வேந ப்ரதிபா⁴ஸமாநாநாம் தே³ஹேந்த³ரியாதி³நாம்
கதா³சித்³

அஸத்வம் கதா³சித் ஸத்வம் இதி ஸத்³ஸத்³ உப⁴யரூபத்வம் வக்தும் ந ஸக்யதே |
ஸத்வ-அஸத்வயோ: அந்யோந்ய-ப்ரதித்³வந்த³விருபத்வேந அந்யதரநாஸம் அந்தரா
நிவேஸந

(bringing to rest, fixing) அஸம்ப⁴வாத் | ஏவம் ச அவஸ்யம் அந்யதரப்ரணஸே
ஸ்வீகர்தவ்யே வர்தமாநத³ஸாப்ரதீதஸ்ய ஸத்வஸ்ய ஏவ ப்ரணஸ: அப⁴யுபேய: |
ததா² ச த்ரிஷு அபி காலேஷு அஸத்வம் ஏவ தே³ஹேந்த³ரியாதி³ப்ரபஞ்சஸ்ய
ஸித்³யதி |

ந ச ஆத்³யந்தயோ: ப்ரதீதஸ்ய அஸத்வஸ்ய ஏவ ப்ரஹாணம் ப⁴வது | ஏவம்
சேத் ப்ரபஞ்சஸ்ய காலத்ரயேபி ஸத்வம் ஏவ ஸித்³யேத் இதி வாச்சம் |
ஆத்³யந்தயோ:

சிரதரம் அஸத்வப்ரதீதே: | அத: அசீரப்ரதீதமத்⁴யகாலஸத்வஸ்ய ஏவ ப்ரஹாணம்
ஸ்ருதியுக்தி-அநுப⁴வஸித்³யம் இதி த்³ரு³ஸ்யப்ரபஞ்சஸ்ய அஸத்வம் ஸித்³யம் |
“ஆதா³வந்தே ச யந்நாஸ்தி வர்தமாநே அபி தத்ததா²” இத்யாதி³ வசநாத் ச |

ஏவம் ச ப்ரபஞ்ச-அஸத்வவாதி³நாம் கேஷாஞ்சித்³ ஆசார்யாணம் பக்ஷ: |
ஸத்வாதி³நாம்

அக²ண்ட³ஸந்மாத்தரம் ஸர்வத்ர ப்ரபஞ்சே த்³ரு³ஸ்யதே இதி பக்ஷ: | ஸோ⁵பி உபபந்ந:
ஏவ | “ஸதை³வ ஸோம்ய இத³மக்³ர ஆஸீத்” இத்யாதி³ஸ்ருதிபி:⁴ ஆத்³யந்தயோ:
ஸத்³ருபத்வம் ப்ரபஞ்சஸ்ய ப்ரதிபாதி³தம் | ஸ்தி²தி³காலே ச ப்ரமாணப்ரவ்ரு³தௌ
ஸத்யாம் ஸர்வம் ஸத் இதி ஏவ ப்ரதீயதே இதி அநுப⁴வஸித்³த⁴ம் | “அஸத்³வா
இத³மக்³ர

ஆஸீத்” இத்யாதி³ஸ்ருதியுத்தயோ: ச அநபி⁴வ்யக்தஸத்தாகத்வப்ரதிபாத³கதயா
சரிதார்த²த்வேந ஸத்வஸ்ருதியுத்தயோ: அந்யதா² உபபாத³ந-அஸம்ப⁴வாத்
ஸதா³தநீ-ஸார்வத்ரகீ ஸர்வவஸ்துஸத்தா லாக⁴வாத் ஏக ஏவ இதி யுக்தா | ஏவம்
ஸத்தா-ஏக்யே ஸித்³தே⁴ ஆதா³வந்தே ச காரணப்³ரஹ்மரூபஸத்தயா ஏவ ப்ரபஞ்சஸ்ய
ஸத்வம் ந து தத் அதிரிக்தஸத்தாகத்வம் | அக²ண்ட³ஸத்த ஸர்வத்ர த்³ரு³ஸ்யதே
இத்யயம் ஸத்வவாதி³நாம் அபி⁴மத: பக்ஷ: | பக்ஷத்³வய அபி கேஷாத³க்ஷமம் ஏவ |
பரந்து தே³ஸகாலபரிச்சி²ந்ந-அநந்தஸத்தா ஸமவாயார்த²க்ரியாகாரித்வாதி³கல்பநம்
பக்ஷத்³வயப்³ஹி³ர்பூ⁴தம் ஸர்வஸ்ருதியுத்திவிருத்³த⁴ம் அநுசிதம் ஏவ |

ப்ரபஞ்சஸ்ய ஸத்³ஸத்வபக்ஷத்³வயம் ஸப்ரயோஜநம் ஏவ | ஆத்மத்வேந்
கல்பிதேஷு தே³ஹாதி³ஷு அஸத்வபு³த்³யா ஆத்மத்வநிராஸத்³வாரா
ஐகாத்மயத்³ர்ஸநே

ப்ரபஞ்சாஸத்வவாத:³ உபயுஜ்யதே | ஏவம் ஸத்வவாதோ³஽பி | கத²ம் இதி சேத்
அஸத்³வாத்

அஸ்ய அந்யார்த²த்வேந ப்ரபஞ்சஸ்ய நாஸத்வம் மந்தவ்யம் | கிந்து ஸர்வம் ஸத்³ ஏவ
|

ப்ரபஞ்சஸ்ய அஸத்வஸ்தா²பநார்த²ம் ஸத்வப்ரஸித்³தி:⁴ வக்தவ்யா ப⁴வதி | ப்ரபஞ்சே
ஸத்வப்ரஸித்³தௌ⁴ தத்³விரோதி⁴த்வாத் அஸத்வம் ந ஸித்³த்⁴யதி | தத்ர ஸத்வ-
அப்ரஸித்³தௌ⁴

ச ப்ரதியோகி³ப்ரஸித்³தி⁴-அபா⁴வேந தத்ப்ரதிரோத⁴க அஸத்வம் ஸுதராம் ந
ஸித்³த்⁴யதி | ஏவம் ஸர்வத்ர ஸத்தயா ப்ரதிருத்³த⁴ம் அஸத்வம் நிராஸ்பத³ம் ப⁴வேத்
இதி

அக²ண்ட³-ஸந்மாத்தர-ஆத்மவஸ்துபரிஸேஷே ஸித்³தே⁴ தே³ஹாதி³ப்ரபஞ்சாகாரஸ்ய
ப்ரு²த்²க்

அப்ரதிபா⁴ஸமாநத்வேந ஸச்சிந்மாந்ரம் அக²ண்ட³ம் வஸ்து ஏவ அஹம் இதி
ஸாக்ஷாத்காராத்

ஸ்வாத்மப்ரதிஷ்டா²ஸித்³தி⁴ ப்ரயோஜநம் | அத: அக²ண்ட³ஸச்சித்³ரூபத்வம்
ஆத்மந:

ஏவ ந அந்யஸ்ய இதி ஸித்³த⁴ம் | ஏவம் ஆநந்த³த்வம் அபி | ந ஆநந்த³வத்வம்
ஆத்மந: |

“விஜ்ஞாநம் ஆநந்த³ம் ஸ்யாத்” யோ வை பூ⁴மா தத் ஸுக²ம்” “ஏஷ

பரம ஆநந்த³ ஸத்யம் ஜ்ஞாநம் அநந்தம் ப்ரஹ்ம” இத்யாதி³ ஸ்ருதி⁴ப்ய: |

தாந்த்ரிகா: து ஆத்மந: த⁴ர்மத்வேந ஸச்சிதா³நந்தா³ந் கத²யந்தி | ஆத்மா

ஸத்வத⁴ர்மகோ வா ஸத்³ரூபோ வா இத்யாதி³விவாதா³த் ப்ராக் தாத்³ரு³க்
விவாதா³ஸ்பதீ³பூ⁴தம்

ஜட³விலக்ஷணம் அந்ரு³தபி⁴ந்நம் ஸ்வதஸ்ஸித்³த⁴ம் கிஞ்சித் தத்த்வம் வாதி³பி⁴:
ஸர்வை:

அபி அங்கீ³கார்யம் அகாமேந அபி | அந்யதா² ஸ்தி²ரஸ்ய கஸ்யசித் விவாத³கர்து:

அபா⁴வே த⁴ர்மத்வாதி³ஸ்ர்வவிவாத³லோபப்ரஸங்க³ | அத: விவாத³கர்த்ரு³த்வேந
விவாதா³பி⁴ஜ்ஞத்வேந விவாத³க்ரு³தஜ்யபராஜயரூப ப²லபா⁴க³த்வேந ச

ஸ்தி²ர: கஸ்சித் அப்யு⁴பேய: | ஸ ச ந கேநாபி நிராகர்தும் ஸக்யதே |

நிராலம்ப³நவிவாதா³ஸம்ப⁴வாத் | ஸ ச ஸச்சிதா³நந்த³ரூப: இதி அநுப⁴வஸித்³த⁴த்வேந

ந காரணந்தரம் மார்க³ணீயம் | இத³ம் அநுப⁴வஸித்³த⁴த்வமேவ “சித்தயா ஹி அஹம்

இதி” ப⁴க³வாந் ஆஹ | ஸச்சித்³ரூப: ஆத்மா ஸ்தி²ர: கஸ்சித் ஸர்வை: வாதி³பி⁴:
அங்கீ³கார்ய: இதி தத³ர்த:² | அயம் விஸேஷார்த:² யதி³ ந அப⁴விஷ்யத் தர்ஹி

“சித்தயா ஹி ஸத்” இதி ஏவ ப்ரயோக:³ அப⁴விஷ்யத் | “ஸத்வபா⁴னிகா

சித்த்வவேதரா” இதி ஸத்வஸ்ய சித் அந்தரபா⁴ஸ்யத்வப்ரதிக்ஷேபே

ஸத்வாபி⁴ந்நசித்³பா⁴ஸ்யத்வஸங்காயாம் தத்³ அபோத³நார்த²ம் ஸத்தயா ஹி சித்

சித்தயா

ஹ்யஹம் இத்யாஹ | அயம் பா⁴வ: சித்ஸ்வரூபலாப:⁴ ஸத்வேந ஏவ | தச்ச ஸத்வம்

சித்ஸ்வரூபமேவ ஸேத்ஸ்யதி | ஸத்வஸ்ய சித்³பி⁴ந்நத்வே சித: அஸத்வப்ரஸங்கா³த்

|

ந ச இஷ்டாபத்தி: | சித்³ அஸ்தி இதி வ்யவஹாரவிலோபாபத்தே: | ஏவம் ஸத:

ஸ்வரூபலாப⁴ர்ஸ சித்தைவ | தச்ச ஸத்வம் சித்³பி⁴ந்நம் | சித்³பி⁴ந்நத்வே

ஸதி ஸத்ஸ்வரூப-அலாப⁴ப்ரஸங்கா³த் | ந ச ஸத³ம்ஸேந சித் சித்³ம்ஸேந ஸத்

|

ச பரஸ்பரபா⁴ஸ்யபா⁴ஸகதாம் ப்ராப்நோதி இதி வாச்யம் | ஆத்மந: நிரம்ஸத்வேந தத்ராம்ஸபே³த³கல்பநா அநுபபத்தே: | கத²ம் தர்ஹி நிர்விஸேஷஸ்ய நிரவயவஸ்ய அதிஸுலக்ஷமத்வேந அதீந்த³ரியஸ்ய ஆத்மந: ஸச்சித்³ரூபத்வஸித்³தி:⁴ | ஸச்சிதோ: அபே³தே³ந ஏவ ஸ்வயம்ப்ரகாஸமாநதாக²யஸத்வஸ்ய ப்ராக் உக்தரீத்யா எதித்³தே:⁴ |

நநு நிர்த⁴ர்மகே ஆத்மநி கத²ம் ஸ்வயம்-ப்ரகாஸமாநதாரூபஸத்வாஸ்யரயத்வம் ஸம்ப⁴வதி | நிர்த⁴ர்மகத்வப⁴ங்கா³பத்தே: இதி சேத் | ந | ஸத்³ரூபத்வ உக்த்யா ஏவ ப்ரத்யுக்த்தவாத் | நநு கத²ம் ஸச்சிதா³தி³ஸப்³த³ப்ரத்யயவிஷயத்வம் நாமஜாதிக்ரியாகு³ணவிஹீநஸ்ய நிர்விஸேஷஸ்ய ஆத்மந: | ஸர்வே ச ஸப்³தா:³ நாமஜாத்யாதி³ஸம்ப³ந்த⁴ஸாபேக்ஷம் ஏவ அர்த²ம் போ³த⁴யந்தி இதி நியம: | அத: ந சிதா³தி³ஸப்³த³ப்ரத்யயவிஷயத்வம் ஆத்மந: ஸித்³த்யதி |

“யதோ வாசோ நிவர்தந்தே அப்ராப்ய மநஸா ஸஹ | அநிருக்தே அநிலயநே இதி ச” ஸ்ருதய: அவாச்யத்வம் ஆத்மந: ஆமநந்தி | அவ்யபதே³ஸ்யஸ்ய ச ஆத்மந: அவ்யபதே³ஸ்யதா கத²ம் இதி சேத் அதத்³வ்யாவ்ரு³த்யா இதி க்³ரு³ஹாண |

ஜாதிகு³ணக்ரியாகுலகோ³த்ரஸூத்ரவிஹீநந்தவாத் அத்³வ்யத்வாத் அவிஷயத்வாத் ஆத்மத்வாத் ச

கேநாபி இத³ந்தயா விதி⁴முகே²ந வ்யபதே³ஸ: ஸம்ப⁴வதி | அத: ஸத் இதி அஸ்ய அஸத்

ந இத்யர்த:² | சித்³ இதி அஸ்ய அசித் ந இத்யர்த:² | ஆநந்த³ம் இதி அஸ்ய ஆநந்த³ம் ந

இத்யர்த:² ஸித்³த்யதி | ஏவம் ச அந்ரு³தஜட³து:³கா²த்மகப்ரபஞ்சவ்யாவர்தகத்வம் ஆயாதி | ப்ரபஞ்சஸ்ய அந்ரு³தத்வம் ப்ராக் ஸ்தா²பிதம் | “வாசாரம்ப⁴ணம் விகாரோ நாமதே⁴யம் ம்ரு³த்திகேத்யேவ ஸத்யம்” இத்யாதி³ஸ்ருதிப்⁴யஸ்ச தத்ஸித்³த⁴ம் | லோகப்ரஸித்³த⁴-அநித்யஜ்ஞுப்திரூபத்வப்ரதிஷேதே⁴ந அபி சித்வம் உச்யதே | நித்யஜ்ஞுப்திரூபம் ப்ரஹ்ம இத்யர்த:² பர்யவஸ்யதி |

“ந ஹி விஜ்ஞாது: விஜ்ஞாதே: விபரிலோப: வித்³யதே அவிநாஸித்வாத்”

இத்யாதி³ஸ்ருத்யா விஜ்ஞாத்ரு³ஸ்வரூபவ்யதிரிக்தநித்யஜ்ஞுப்திஸித்³தே:⁴ | ததா² ச அந்ரு³தஜட³து:³க²வ்யாவ்ரு³த்யா ஸத்³ ஆதி³ஸப்³தா:³ ஆத்மாநம் போ³த⁴யந்தி இதி ஆகரே

விஸ்தார: || 23 ||

ஏவம் “மாநஸம் து கிம்” இதி ஆரப்⁴ய ஜீவாத்மபரிஸோத⁴நம்

க்ரு²தம் | தேந ச அயம் அர்த:2 பரிநிஷ்பந்ந: |

ப்ரத்யக்ஷாநுமாந-உபமாநஸப்³த³-அர்தா²பத்யாதி³மாந-அக³ம்யத்வாத் ஜ்ஞாது:

ஸ்வரூபத்வேந நாஸ்தி இதி அபலபிதும் அஸக்யத்வாத் ச பரிஸேஷத:

தே³ஹேந்த³ரிய-அந்த:கரணாதி³ப்ரத்யாக்²யாநப்ரகாரேண ஸ்வயம் அந்விஷ்ய
தத்ஸாக்ஷிதயா

அவிஷயீபூ⁴தஸ்வயம்ப்ரகாஸ-ஸச்சிதா³நந்த³ரூப: ஆத்மா ஜ்ஞேய: இதி |

ஏவம் ஜீவாத்மபரிஸோத⁴நம் க்ரு²த்வா தஸ்ய பரமாத்மாபி⁴ந்நத்வம் கத²யிதும்

பரமாத்மபரிஸோத⁴நம் ஆஹ -

ஈஸஜீவயோர்விஷதீ⁴பி⁴தா³ | ஸத்ஸ்வபா⁴வதோ வஸ்து கேவலம் || 24 ||

ஈஸேதி | ஈஸஜீவயோ: ஈஸ: ஸர்வஜ்ஞம் ஸர்வஸக்தம் மாயாஸப்³லம்

ஸர்வநியாமகம் சைதந்யம் | ஜீவ: கிஞ்சிஜ்ஞம் கிஞ்சித்ச²க்தம்

தே³ஹேந்த³ரியாந்த:கரணாதி³-உபாதி⁴-அவச்சி²ந்நம் தத்ப்ரதிபி³ம்பி³தம் வா சைதந்யம்

|

தயோ: ஈஸஜீவயோ: வேஷதீ⁴பி⁴தா⁴ வேஷ: உபாதி:4 தஸ்ய தீ:4 ப⁴ராந்திப்ரத்யய:

தேந பி⁴தா³ பே⁴த:3 ப⁴வதி இதி ஶேஷ: | உபாதி⁴ப⁴ராந்தபரித்யாகே³ விசாரேண

ஈஸஜீவயோ: ஸத்ஸ்வபா⁴வத: ஸத்³ரூபத்வ-அவிஸேஷணாத் தேநரூபேண வஸ்து
கேவலம்

அக²ண்ட³ம் ஏகம் வஸ்து ஶிஷ்யதே | ஜீவேஸ்வரபே⁴த³க-உபாதி⁴ப⁴ரம-அபக³மே
ஜீவத்வம்

ஈஸ்வரத்வம் உப⁴யம் அபக³ச்ச²தி | அக²ண்ட³-ஸச்சித்³ரூபம் அவ்யபதே³ஸ்யம்
தத்த்வம்

ஏகம் ஏவ ஶிஷ்யதே இத்யர்த:2 | ப⁴க³வதா ஸ்ரீரமணேந ஜீவேஸ்வரஜக³தாம்

த்ரயாணம் அபி அத்ர மித்²யாத்வம் உபதி³ஷ்டம் இதி விஸ்பஷ்டம் அதி⁴க³ம்யதே |

அந்யதா²

வேஷகல்பநா-ப்ரயுக்தபே⁴த³ம் ஜீவேஸ்வரயோ: ந உச்ச்யேத | ஸத்ஸ்வபா⁴வத: இதி ச |

அத: விஜ்ஞாயதே தேஷாம் த்ரயாணம் மித்²யாத்வம் தத்³ அபி⁴மதம் இதி |

அகி²லவேதா³ந்நாநாம்

அக²ண்டை³கார்த²ம் இஷ்டத்வம் ச ப⁴க³வதா ஸூசிதம் | வஸ்துகேவலம் இதி
உபதே³ஸாத் |

வஸ்துந: கேவலத்வம் ச ஜீவேஸ்வரத்வ-உபலக்ஷித-அக²ண்ட³வ்யக்திமாத்ரரூபத்வம்

ஏவ | ந ஹி ஜீவேஸ்வரயோ: அபே⁴த:3 நாம கஸ்சந ஸம்ஸர்க³ரூப: ஸ்வீக்ரியதே |

அபிது ஜீவத்வ-உபாதே⁴ ஈஸ்வரத்வ-உபாதே⁴ஸ்ச விசாரஜநிதவிஜ்ஞாநேந

விநாஸே அக²ண்டை³கஸ்ச்சிந்மாத்தர-வ்யக்திபர்யவஸாயித்வம் ஏவ |

“தத்த்வமஸி” “அஹம் ப்ரஹ்மாஸமி” இத்யாதி³ ஸ்ருதே: | அத:

ஸத்³வஸ்து-ஆஸ்ரயவிஷயாத்³ அநாதி³-அஜ்ஞாநாத் ஏவ ஜீவேஸ்வரஜக³த்³விப்⁴ரமோ
ஜாயதே இதி தேஷாம் ஸத்ஸ்வபா⁴வத்வநிர்தா⁴ரணாத்²ம் அவஸ்யம் அப்யுபேயம் |

கிஞ்ச ஈஸஜீவயோ: வேஷதீ⁴க்ரு⁴தோ பே⁴த:³ ப்ரத்யக்ஷாதி³ப்ரமாணஸித்³த:⁴ |

உப⁴யாநுக³தம் ஸத்ஸ்வபா⁴வத்வ-உபலக்ஷித-அக²ண்ட³வ்யக்திமாத்தரத்வம்

து ஸ்ருதிவித்³வத்³-அநுப⁴வமாத்தரக³ம்யம் | ஏவம் ச ப்ரத்யக்ஷாதி³நா

விருத்³த⁴ஸ்வபா⁴வத்வேந அவக³ம்யமாநயோ: ஜீவேஸ்வரயோ: ஏகவ்யக்திமாத்தரத்வம்

யாவத் ப்ரத்யக்ஷாதி³நாம் அப்ராமாண்யம் ந வ்யவஸ்தா²ப்யதே தாவத் து³ர்க⁴டம் |

சந்த³ர்ப்ராதே³ஸிகத்வாதி³ஸ்த²லே ப்ரத்யக்ஷாதி³நாம் யதா²பூ⁴தார்தெள²-ஆவேத³கத்வ(Making

known)-அபா⁴வேந தத்³-ரீ⁴த்யா ஸர்வத்ர தேஷாம் அநாஸ்வாஸப்ரதிபாத³நத்³வாரா

அப்ராமாண்யம்

அபி பூர்வாசார்யஸம்மதம் ஸ்ரீரமணப⁴க³வத்³-அநுமதம் இதி ச விஸத³ம் || 24 ||

ஏவம் வேஷப்⁴ராந்திப்ரத்யயம்-அந்தரா ஜீவேஸ்வரயோ: பே⁴த³-அநுபலம்பா⁴த்

உபாதி⁴பூ⁴தவேஷாணம் ஸ்வாதந்தர்யேண ஸத்தாயாம் ப்ரமாண-அபா⁴வாத்

ஆவித்³யகத்வே ஸித்³தே⁴

பரிபூர்ண-ஸச்சிதா³த்மா ஜீவ: இதி அவத்⁴ரு⁴த்ம் ப⁴வதி | ஏவம் ஈஸோ⁵பி இதி |

தே³ஹேந்த³ரியாதி³-அபோஹமு⁴கே²ந தத்ஸாக்ஷிதயா தத்³-அதி⁴ஷ்டா²நதயா ச

நிருபாதி⁴கம்

ப்³ரஹ்மைவாஹம் இதி நிகி²லவேதா³ந்த-மூர்த⁴ந்யபூ⁴த-மஹாவாக்யார்த²ஸாரஸர்வஸ்வம்

ப்³ரஹ்மாத்தமைக்யஜ்ஞாநம் உபதி³ஸதி -

வேஷஹாநத: ஸ்வாத்மத³ர்ஸநம் | ஈஸத³ர்ஸநம் ஸ்வாத்மரூபத: || 25 ||

வேஷஹாநத இதி | வேஷஹாநத: ஈஸஜீவயோ: யோ வேஷ: உபாதி⁴ தஸ்ய

ஹாநத: ப்ராக் உக்தரீ⁴த்யா விசாரேண விநா அஸம்பாத³நாத் ஸ்வாத்மத³ர்ஸநம்

யத் அக²ண்ட³ஸச்சிதா³த்மஜ்ஞாநம் ததே³வ ஈஸத³ர்ஸநம் பரமாத்த்மஜ்ஞாநம்

ப⁴வதி | தத்³ உபபாத³யதி - ஸ்வாத்மரூபத: இதி | விவேகேந ஸோதி⁴தஸ்ய

ஈஸஸ்ய ஸோதி⁴தஸ்வாத்மரூபத்வாத் இத்யர்த:² | ஸ்வாத்மா ச ஸர்வேஷாம்

நித்யஸித்³த:⁴ இதி ஸ்வ-அபி⁴ந்நப்³ரஹ்மைஜ்ஞாநார்த²ம் ந யதநீயம் | கிந்து

அஜ்ஞாநஜநிதவேஷநிவ்ரு⁴த்யர்த²ம் ஏவ | தத்ர ப்ரத²ம் ஸ்வாத்மந: வேஷஹாநே

ஜாதே

பரமாத்மந: வேஷஹாநம் அபி ஸித்³த⁴யதி இதி ந தத்³வேஷஹாநார்த²ம் அபி ப்ரு²த²க்
ப்ரயத்ந: ஆஸ்தே²ய: | ஸ்வாத்மவேஷக்³ரஹணமூலகத்வாத் ஈஸவேஷகல்பநஸ்ய |
யதி³ ஸ்வாத்மந: வேஷக்³ரஹ: அபநீத: ப⁴வேத் தத்³ ஈஸவேஷ: வா ஈஸோ வா ஜக³த்³வா
கிமபி ந ஸ்வரூபஸத்தாம் லப⁴தே | அத: ஈஸத்³ர்ஸநார்த²ம் ஸ்வாத்மவேஷஹாநம்
அந்தரா ந அந்யா க³தி: | ஆத்மா ஏவ ப்³ரஹ்ம இதி ச ஸர்வோபநிஷதா³ம்
ஸித்³தா⁴ந்த: |

ஸ்வாத்மவிசாராபேக்ஷயா ஈஸத்³ர்ஸநார்த²ம் ந அந்ய: அஸ்தி உபாய: |
ஸ்வாத்மவிசார:

ஏவ ப்³ரஹ்மவிசார: இத்யுச்ச்யதே | ஸ்வ-அந்யத் சேத் ப்³ரஹ்மவிசார: அபி அந்ய:
ஸ்யாத் | ஸ்வ-அந்யத்வே ஸ்வீக்ரு²தே⁵பி தாத்³ரு²ஸஸ்ய ப்³ரஹ்மண: ந விசாராபேக்ஷா
ப⁴வதி | விசாராத் ப்ராக் ஏவ கு³ரூபதே³ஸமாத்ரேண தத்ஸ்வரூபஸ்ய நிர்ணீதத்வேந
ஸம்ஸய-அஸம்ப⁴வாத் விசாராஸம்ப⁴வ: | அத: ப்³ரஹ்ம-அபி⁴ந்நஜீவவிசார:
ஏவ ஜீவ-அபி⁴ந்நப்³ரஹ்மஜ்ஞாநஹேது: | ஸ்வாத்மத்³ர்ஸநம் ஈஸத்³ர்ஸநம் இதி
த்³ர்ஸநயோ: அபே⁴த³கத²நேந தத்³விஷயயோ ஜீவேஸயோ: அபி அபே⁴த³ ஸித்³த⁴யதி |
ஸ ச அபே⁴த³:³ ந ஜீவத்வ-ஈஸ்வரத்வாப்யாம் ஸம்ப⁴வதி | பரஸ்பரவிருத்³த⁴த்வாத் |
கிந்து ஸ்வாத்மரூபத: பூர்வோக்தஸத்ஸ்வபா⁴வத: இத்யர்த:² || 25 ||

பரிதிஷ்டி²தம் ஆத்மதத்த்வஜ்ஞாநம் ஸப²லம் ப்ரதிஜாநீதே ப⁴க³வாந -

ஆத்மஸம்ஸ்தி²திஸ்ஸ்வாத்மத்³ர்ஸநம் | ஆத்மநிர்த்³வயாதா³த்மநிஷ்ட²தா || 26 ||

ஆத்மஸம்ஸ்தி²திரிதி | ஆத்மநி ஸம்ஸ்தி²தி: ஏவ ஸ்வாத்மத்³ர்ஸநம் | ந அந்யத் |
குத: இதி சேத் ஆத்மநிர்த்³வயாத் ஆத்மந: பே⁴த³-அபா⁴வாத் | ஏதத் உக்தம் ப⁴வதி |
க⁴டாதி³த்³ர்ஸநம் இவ ஸ்வாத்மத்³ர்ஸநம் ந ப⁴வதி | விஜ்ஞாநஸ்வரூபத்வாத் ஆத்மந:
|

ந க²லு யஸ்ய யத் ஸ்வரூபம் ப⁴வதி தஸ்ய ஜ்ஞாநாந்தரவிஷயத்வம் ஸம்ப⁴வதி |
ஸ்வாத்மநி க்ரியாவிரோதா⁴த் | ஜ்ஞாநாந்தரவிஷயத்வே ஜ்ஞாநஸ்வரூபப⁴ங்க³-
ஆபத்தேஸ்ச |

யோ ஹி ஜ்ஞாதா ஸ ஏவ த்³ர்ஸநரூப: | தஸ்ய ச ஸர்வாத்மகத்வாத் ஜ்ஞாது:

ஜ்ஞாத்ரு²-அந்தர-அபா⁴வாச்ச ந த்³ர்ஸநவிஷயத்வம் | ததா² ச ஸ்ருதி: |

“விஜ்ஞாதாரம் அரே கேந விஜாநீயாத்” “ஸ வேத்தி வேத்³யம்

ந ச தஸ்ய அஸ்தி வேத்தா” இத்யாத்³யா: | அத: ச ஆத்மபா⁴வாபத்தி: ஏவ

ஆத்மத்³ர்ஸநம் | ஸ்வாபா⁴விகீ ஆத்மபா⁴வாபத்திஸ்ச நித்யஸித்³தா⁴ அபி அவித்³யயா
அப்ராப்தா ஏவ ப⁴வதி | அத: அவித்³யாஜநிதவிபரீதக்³ரஹே வித்³யயா அபநீதே ஸா

அபி⁴வ்யஜ்யதே இதி ஆத்மத³ர்ஸநம் ஆத்மா ஆப்தி: வா உபசாரமாத்ரம் ஏவ |
ஜ்ஞானேந

அஜ்ஞான-தத்த்கார்யதே³ஹாதி³-அத்⁴யாஸநிவ்ரு²தௌ ஸ்வாபா⁴விகீ யா ஸ்வாத்மபா⁴வஸ்தி²தி:
ஸா ஏவ ஆத்மநிஷ்ட²தா அபி ப⁴வதி | ஆத்மநிர்³த்வயாத் ஏவ | ந அந்யாத்³ரு³ஸீ
க்³ரு³ஹஸ்த²தா ஏவ தே³வத³த்தஸ்ய | ஆத்மந: அத்³வயத்வேந அநந்யத்வாத் | யதா²
ஸ்வஸ்வரூப-அநந்யத்வேந ஆத்மத³ர்ஸநம் ஆத்மபா⁴வப்ராப்தி: ஏவ ஸம்ப⁴வதி தேந
ஏவ ஹேதுநா ஆத்மநிஷ்ட²தா அபி இதி தாத்³ரு³ஸ: வ்யவஹார: அபி ஓளபசாரிக: ஏவ
இதி பா⁴வ: | அநேந ஜீவந்முக்கதஸ்தி²தி: அபி⁴ஹிதா க்ரு³தக்ரு³த்யதா ச ஸூசிதா |
நித்யமுக்கதஸ்வபா⁴வஸ்ய ஆத்மந: அஜ்ஞான-ஆவரணம் ஏவ ப³ந்த:⁴ இதுய்ச்யதே |
ஜ்ஞானேந தந்நாஸ: ஏவ முக்தி: | நஷ்டே ச அஜ்ஞானே த்³ரு³ஸ்யமாந: வ்யவஹார:
ஸர்வோ⁵பி கௌதுகாய ஏவ விது³ஷ: || 26 ||

நநு குத: ஆத்மஸம்ஸ்தி²த: ஏவ ஆத்மத³ர்ஸநம் இதி ஆகாங்க்ஷாயாம் ஆஹ -

ஜ்ஞானவர்ஜிதா⁵ஜ்ஞானஹீநசித் | ஜ்ஞானமஸ்தி கிம் ஜ்ஞானுமந்தரம் || 27 ||

ஜ்ஞானவர்ஜிதேதி | ஜ்ஞானவர்ஜிதா வ்ரு³த்திஜ்ஞானவர்ஜிதா அஜ்ஞானவர்ஜிதா
ச யா சித் சைதந்யம் ஜ்ஞான-அஜ்ஞானவிலக்ஷணம் ஜ்ஞானம் ஆத்மத³ர்ஸநம்
ப⁴வதி | தத் ஜ்ஞானும் அந்தரம் பே⁴த:³ நாஸ்தி கிம் ? ந அஸ்தி இத்யர்த:² |
ஜ்ஞானதத்வ-அஜ்ஞானதத்வவிலக்ஷண-ஜ்ஞாப்திமாத்ரஸ்வபா⁴வகம் ஆத்மாநம்
அந்யஜ்ஞானேந விஷயீகர்தும் பே⁴த:³ நாஸ்தி இதி | ஜ்ஞானவர்ஜிதத்வ-உக்த்யா
அஜ்ஞேயத்வம் உக்தம் | அஜ்ஞானஹீநத்வ உக்த்யா ச ஜ்ஞேயத்வம் அபி⁴ஹிதம் |
ஜ்ஞேயத்வ-அஜ்ஞேயத்வ-உப⁴யஸூந்யகத²நேந ஜ்ஞானதத்வ-அஜ்ஞானதத்வவிலக்ஷணம்
ஏவ ஜ்ஞானம் இதி உக்தம் ப⁴வதி | தச்ச ஜ்ஞானம் ஆத்மரூபம் | அத:
ஜ்ஞானதத்வ-அஜ்ஞானதத்வ-உப⁴யஸூந்யம் ஆத்மதத்த்வம் வேத்தும் ஜ்ஞானாந்தரம் ந
ஸம்ப⁴வதி | ஜ்ஞானாந்தரம் அஸ்தி சேத் தேந ஜ்ஞானதத்வம் ஆத்மசைதந்யஸ்ய ஸ்யாத்
|

ததா² ச சைதந்யபே⁴தா³ப்தி: | கிம் ச ஆத்மந: ஜ்ஞானதத்வ-ஆபத்திஸ்ச |
ஜ்ஞானதத்வே ச ஆத்மந: ஜட³த்வவிகாரித்வாத³ய: தோ³ஷா: ப்ராது³ஷ்ய: | அந்தரம்
இதி அநேந ஜ்ஞானாந்தரவிஷயதாபாத³கபே⁴த:³ ஜ்ஞானமாத்ரஸ்வரூபே ஆத்மநி
நாஸ்தி இத்யர்த:² | நித்யஸித்³த³ஜ்ஞான-ப்ரகாஸஸ்ய ஸ்வரூப-அபி⁴வ்யக்தௌ
ஜ்ஞானாந்தர-அபேக்ஷா ச ந யஜ்யதே | ஸ்வத:ஸித்³த³ப்ரகாஸாத்மத்வாத் | ந
க²லு தீ³ப: ஸ்வஸ்வரூப-அபி⁴வ்யக்த்யர்த²ம் அந்யதீ³பப்ரகாஸம் அபேக்ஷதே |
நாபி ச ஜ்ஞானாஜ்ஞானவிலக்ஷணரூப-ஜ்ஞானாத் அந்யத் ஜ்ஞானம் அஸ்தி | யேந

ஸ்வரூபஜ்ஞானே அபி அபேக்ஷேத | ததா²ச ஆத்மாநம் ஜாநாமி ந ஜாநாமி இதி ஏதத்³
உப⁴யவிலக்ஷணசைதந்ய-மாத்ர அவஸ்தி²தி: யா பூர்வா உக்தா ஸா ஏவ
ஆத்மத³ர்ஸநம்

இதி பா⁴வ: |

“அந்யதே³வ தத்³விதி³தாத் அதோ² அவிதி³தாத் அதி⁴”

“அவிஜ்ஞாதம் விஜாநதாம் விஜ்ஞாதம் அவிஜாநதாம்”

இத்யாதி³ ஸ்ருதே: |

கிஞ்ச அத்ர அந்தா²ந்தரம் அபி |

ஜ்ஞாதத்வ-அஜ்ஞாதத்வ-உப⁴யவிலக்ஷணஜ்ஞானைகரஸே ஸ்வாத்மநி
ஸாஸ்த்ர-ஆசார்ய-உபதே³ஸாதி³நா லப்³தே⁴ ஜ்ஞாதும் அந்தரம் அந்யத் வஸ்து அஸ்தி
கிம் ? ஆத்மவிஜ்ஞானேந ஏவ ஸர்வவிஜ்ஞாநப்ராப்தே: | க்ரு'தக்ரு'த்யத்வாச்ச
விஜ்ஞேயாந்தரம் ந அவஸிஷ்யதே இதி |

நநு ஜ்ஞாந-அஜ்ஞாநவிலக்ஷணஜ்ஞாநஸ்ய ஜ்ஞாநார்த²ம் யதி³ ஜ்ஞாநாந்தரம் நாஸ்தி
ததா³ “தத்த்வமஸி” “அஹம் ப்³ரஹ்மாஸ்மி” “ததா³த்மாநம்
ஏவ அவேத்” “ஏதம் ஆத்மாநம் விதி³த்வா” இத்யாதி³யா: ஸ்ருதய:

ஜ்ஞாநாந்தர-அஸ்தித்வ-ஆவேத³கா நிரர்தி²கா ப⁴வேயு: இதி சேத் | ந |

அவித்³யாஜநிதவிபீதக்³ரஹ்ணநிவ்ரு'த்யர்த²ம் ஜ்ஞாநாந்தர-அஸ்திதா-ஆவேத³கத்வாத்
தாஸாம் |

“ஜாநாம்யஹம் ப்³ரஹ்ம” ந ஜாநாமி ப்³ரஹ்ம இதி அவித்³யயா அந்த: கரணாதி³ஷு
லௌகிகை: வ்யவஹியதே | ஆத்மாநம் ஜ்ஞாந-அஜ்ஞாநவிலக்ஷணஜ்ஞாநமாத்ரம்
விவேகத: ப்ரு'த²க்ரு'த்ய அபோஹார்த²ம் ஜ்ஞாநஸ்வரூபஸ்ய அபி ஜ்ஞாநாந்தர-
அபேக்ஷயா

உபதே³ஸ: ஸ்ருதிஷு க்ரியதே ந புந: ஸ்வபா⁴வஸித்³த⁴ஜ்ஞாநஸ்வரூபப்ரகாஸநார்த²ம்

ஜ்ஞாநாந்தர-அபேக்ஷா ஸ்ருதிபி:⁴ உபதி³ஸ்யதே | அந்த:கரணாதெள³

ஆத்மத்வப்⁴ராந்தே: அபா⁴வே ச ஜ்ஞாநாந்தர-உபதே³ஸ-ஆந்ர்த²க்யம் இஷ்டம்

ஏவ | விபீதக்³ரஹ்ரூப-நிமித்த-அபா⁴வே நைமித்திக-உபதே³ஸஸ்ய அபி

அஸம்ப்⁴வாத் | அத: ஜ்ஞாநாஜ்ஞாநவிலக்ஷண-ஜ்ஞாநாத்மகம் ஸ்வரூபம் இதி

ஸாதூ⁴ ஏவ | ஏதேந ஹேயோபாதே³யவிலக்ஷணத்வம் அந்தா²த் உக்தம் ப⁴வதி |

ஜ்ஞாநாஜ்ஞாநவிலக்ஷணஜ்ஞாநஸ்ய ஸ்வஸ்வரூபபூ⁴தத்வேந ந ஹேயத்வம்

உபாதே³யத்வம் வா ஸக்யம் வக்தும் | ஹேயத்வ-உபாதே³யத்வயோ: ப⁴த³ஸாபேக்ஷத்வாத்

|

ஸ்வஸ்மாத்³ அந்யத் ஹி ஹேயம் உபாதே³யம் வா ப⁴வதி | ந து ஸ்வஸ்ய ஸ்வயம் ஏவ ஹேயம்

உபாதே³யம் வா ப⁴வதி | பே⁴தா³பா⁴வாத் | “அஸ்தி கிம் ஜ்ஞாதுமந்தரம்”

சு பே⁴த³ம் வ்யாவர்தயதி ப⁴க³வாந் | ஜ்ஞாநாஜ்ஞாநவிலக்ஷணத்வ-உபதே³ஸேந

ஜ்ஞாநஸ்வரூபஸ்ய ஆத்மந: ஹேயோபாதே³ய விலக்ஷணத்வம் வ்யக்த-அவ்யக்தவிலக்ஷணத்வம்

கார்யகாரணவிலக்ஷணத்வம் ஸத்த்வாஸத்த்வவிலக்ஷணத்வம் ச ஏகேந

பே⁴த³-அஸம்ப⁴வஹேதுநா ஏவ ப⁴க³வதா ஸங்க்ஷிப்ய உபதி³ஷ்டம் இதி போ³த்⁴யம் |

ததா² ச ஸர்வ-விஸேஷப்ரத்யஸ்தமித-ஆத்மதத்த்வம் அதிஸூக்ஷமம் இதி பா⁴வ: ||

27 ||

ஏவம் ஜ்ஞாநாஜ்ஞாநவிலக்ஷண-ஜ்ஞப்திமாத்ரஸம்ஸ்தி²திருபாம் ஜீவந்முக்திஸ்தி²திம்

அபி⁴தா⁴ய ஜீவந்முக்தி-விதே³ஹமுக்த்த்யோ: உப⁴யோ: அபி ஆநந்த³-ஆத்மத்வம்

உபதே³ஷ்டும்

உபக்ரமதே -

கிம் ஸ்வரூபமித்யாத்மத³ர்ஸநே | அவ்யயா⁵ப⁴வா⁵ஸ்பூர்ணசித்ஸுக²ம் || 28 ||

கிம் ஸ்வரூபமிதி | கிம் ஸ்வரூபம் தே³ஹேந்த³ரியாதி³ஷு அஹந்தயா பா⁴ஸமாநேஷு

முக்²யாத்மஸ்வரூபம் கீத்³ந்³ஸம் இதி ப்ராக் உக்ததி³ஸா விசாரேண ஆத்மத³ர்ஸநே

ஜ்ஞாநாஜ்ஞாநவிலக்ஷணஜ்ஞாநமாத்ரஸ்தி²திலாபே⁴ ஜாதே, அவ்யயம் நாஸரஹிதம்

அப⁴வம் ப⁴வ: ஸம்ஸார: தத்³ ரஹிதம் ஸாம்ஸாரிகஸுக²து:³கோ²ப⁴யவிலக்ஷணம்

இத்யர்த: ² | ஆபூர்ணம் ஆஸமந்தாத், புரஸ்தாத் பர்சாத் த³க்ஷிணத: ச

உத்தரேண-அத⁴ஸ்தாத்-உபரிஷ்டாத் ச வ்யாபகம் சிந்மயம் ஸுக²ம் அநாயாஸலக்ஷணம்

ஸித்³த்⁴யதி இதி ஸேஷ: || அத²வா கிம் ஸ்வரூபம் யஸ்ய தத் கிம்ஸ்வரூபம் ஜ்ஞாதம்

இதி அஜ்ஞாதம் இதி வா நிர்ணேதும் அஸக்யம் ஆத்மஸ்வரூபமிதி ஏவம்

ஆத்மத³ர்ஸநே

ஜாதே இத்யர்த: ² | ஸிஷ்டம் ப்ராக்³வத் | ஆத்மத³ர்ஸநவதாம் ஜீவந்முக்தாநாம்

ஸச்சிதா³த்மப்ராப்தி: நித்யஸித்³தா⁴ இதி ப்ராந்நிரூபிதம் | ஆநந்தா³த்மத்வம்

தேந ஏவ ஸித்³த⁴ம் அபி வைஷயிகஸுக²து: ³க²வைலக்ஷ்யண்யபோ³த⁴நார்தே²

புந: உபதி³ஷ்டம் | ஸாங்க்²யவைஸேஷிகாத³ய: ஹி மோக்ஷஸுக²ம் ஸம்வேத்³யம்

இதி விவத்³ந்தே | அந்யே ச கேசந ஸ்வாநுபூ⁴தி விஷயம் இதி மந்யந்தே |

உப⁴யம் அபி ந ப⁴க³வத்³-ரமணசார்யாநுமதம் | ஆபூர்ணசித்ஸுக²ம் இதி ஸுக²ஸ்ய

ஆத்மஸ்வரூபத்வவர்ணநாத் | ஸ்ருதிஷு ச ஸுக²ஸ்வரூபத்வம் ஆத்மந: அபி⁴ஹிதம்

|

ஆத்மாநந்த³யோ: அபே⁴தே³ ஸித்³தே⁴ ச அநுபூ⁴திவிஷயத்வம் ப்ரமாணந்தரஸம்வேத்³யத்வம்
வா ந ஸங்க³ச்ச²தே ।

“யத்ரத்வஸ்ய ஸர்வம் ஆத்மா ஏவ அபூ⁴த் தத் கேந கம் விஜாநீயாத்” ।

“யத்ர ந அந்யத் பஸ்யதி ந அந்யத் ஸ்ருணேதி ந அந்யத்³ விஜாநாதி ஸ பூ⁴மா” ।

“பூ⁴மைவ ஸுக²ம் நால்பே ஸுக²ம் அஸ்தி”

இத்யாதி³ ஸ்ருதே: । அத: ஆத்மாநந்த³ ந அநுபா⁴வ்ய: । கிந்து அநுப⁴வரூப: ।

அத: ஆநந்தா³த்மகாத்மபா⁴வாபத்தி: ஏவ வஸ்துத: ஆநந்தா³நுப⁴வ: । ஆத்மநி

அந்ரு³தஜ³து:³கா²த்மகத்வ-ப்⁴ரமநிவ்ரு³தௌ ஸ்வஸ்வபா⁴வபூ⁴த-ஆநந்தா³த்மதாஸ்தி²தி:

அதி⁴க³ம்யதே முக்தை: । ஜ்ஞானேந அஜ்ஞானநாஸப்ரயுக்ததே³ஹாதி³-அபா⁴வ: ஹி

மோக்ஷ: । மோக்ஷே தே³ஹேந்த³ரியமநஸாம் அபா⁴வேந கத்²ம் ஆநந்தா³நுப⁴வ:

ஸக்யதே

வர்ணயிதும் ? ஸமுத்³ராத் உத்³த்⁴ரு³த்ம் உத்³கம் புநஸ்ச ஸமுத்³ரே ப்ரக்ஷிப்தம்

யதா² ந ப்ரு³த்²க்த்வேந ப்ரதீயதே ததா² ஆநந்தா³த்மநி விலீநஸ்ச முக்த: கத்²ம்

ஸ்வாபி⁴ந்நாநந்தா³த்மகத்வம் ஜ்ஞானம் க்ஷமேத । அத: மோக்ஷஸுக²ம் ந

ஸம்வேத்³யம்

இதி ஸித்³த⁴ம் ॥ 28 ॥

நநு “ஜக்ஷந்க்ரீ³ந் ரமமாண” “ஸோஸ்நுதே ஸர்வாந்காமாந்ஸஹ ।

ப்³ரஹ்மணவிபஸ்சிதேதி”, ஸ யதி³ பித்ரு³லோககாமோ ப⁴வதி இத்யாதி³

ஸ்ருதிஷு முக்திஸுக²ம் ஸம்வேத்³யம் இதி ப்ரதிபாதி³த்ம் । தாஸாம் ச ந

அப்ராமாண்யம்

ப⁴விதும் அர்ஹதி । அத: மாநாந்தர-அவேத்³யத்வே அபி முக்தி-ஆநந்த³ஸ்ய

ஸ்வஸம்வேத்³யத்வம்

அப⁴யுபேயம் ஏவ । லோகே ச ஸுக² அஹம் இதி ஸுகா²த்மகம் ஆத்மாநம் ஸ்வயம்

வேத்³யத:

இதி ப்ரஸித்³த⁴ம் । அத: ஆநந்தா³த்மகத்வவசநாநாம் அபி ஸ்வஸம்வேத்³யத்வ-

அர்த²கதயா

நேயத்வாத் இதி ஆஸங்க்ய ஆஹ -

ப்³ந்த⁴முக்த்யதீத்ம் பரம் ஸுக²ம் । விந்த³தீஹ ஜீவஸ்துதை³விக: ॥ 29 ॥

ப்³ந்தே⁴தி । தை³விக: தை³வீஸம்பத்ஸம்பந்ந: । அத²வா

ஜந்மாந்தர-அர்ஜிதஸுக³ரு³தநிகரநிர்⁴தா⁴தபாபநிவஹ:, யத்³வா

தை³வம் முக்தி ஸுகா²நுபா⁴வகப்ராரப³த⁴கர்ம தத்ஸம்பந்ந: | அத²வா
தை³வவஸ-ஆஸாதி³தஜ்ஞாநஸாமக்³ரீஸம்பந்ந: தை³விக: ஜீவ: | ந து
ஸர்வோ⁵பி | து ஸப³த:³ தெள³ர்லப்யத³யோதநாந்த:~2 | இஹ அஸ்மிந் ஸரீரே
வர்தமாநே ஏவ | அத²வா மநுஷ்யஜந்மநி | யத³வா ஜீவத³ஸாயாம் ஏவ | அத²வா
வித³யா-உத்பத்திஸமகாலே ஏவ ந து காலாந்தரே தே³ஸாந்தரே லோகாந்தரே
ஜந்மாந்தரே

வா | ப³ந்த⁴முக்தி-அதீதம் ப³ந்த⁴மோக்ஷவிலக்ஷணம் பரம் நிரதிஸயம் ஸுக²ம்
ஸச்சிதா³நந்த³-ஏகக⁴நம் ஸ்வாபா⁴விகம் அஜராமரம் அப⁴யம் பத³ம் விந்த³தி
லப⁴தே | அலப³த⁴த்வப⁴ரமநிவ்ரு³த்திம் அஸ்ருதே இதி பா⁴வ: | ஏவம்பூ⁴தஸ்ய
ஆத்மந: நித்யப்ராப்தத்வாத் |

“ப்³ரஹ்ம ஏவ அஸந் ப்³ரஹ்ம அப்யேதி” “ப்³ரஹ்மவேத³ ப்³ரஹ்மைவ
ப⁴வதி” இத்யாதி³ ஸ்ருதிப⁴ய: | நித்யமுக்தஸ்வபா⁴வஸ்ய ஆத்மந:
அஜ்ஞாந-ஆவரணம் ஏவ ப³ந்த:~4 | தந்நாஸ: ஏவ முக்தி: | ப³ந்த⁴ஸ்ய ஸத்யத்வே
அநிர்மோக்ஷப்ரஸங்கா³த் மித்யாத்வம் பர்யவஸ்யதி | ஸதை³கஸ்வபா⁴வ: ஆத்மநி
ப³ந்த:~4 கல்பித: | கல்பநாகாலே அபி ஸ்வபா⁴வப்ரச்யுதி: ந ஆத்மந: |
ஸுகி²த்வது:~3 கி²த்வமுட⁴த்வ-ஜநிமரணாத³ய: ஸம்ஸாரா: ஸர்வே அபி ஆத்மநி
அத்யாரோபிதா: |

ஸுகி²த்வாதி³ஸம்ஸார-அவஸ்தா²ஸு ஸர்வாஸு அபி விஸேஷ்யத்வேந அநுக³த:
ஆத்மா

அவபா⁴ஸதே ஏவ | அதா²பி ஸுகி²த்வாதி³விஸேஷ-அத்யாரோபவஸாத் ஏவ ஆத்மந:
ஸ்வரூப-அவஸ்தா²நம் ந ஸம்ப⁴வதி | கு³ருஸாஸ்த்ர-உபதே³ஸேந ஸ்வரூப-
அவஸ்தா²நம்

ஸ்ரேய: இதி ஸ்ருதே: ஸதி ஸுகி²த்வாதி³க்ரு³த்ஸ்வரூப-அநவஸ்தா²நம் நிவர்ததே |
அத: ஸுகி²த்வது:~3 கி²த்வாதி³-விஸேஷ-அத்யாரோபஸாபேக்ஷா ஏவ முக்தி: |
ப³ந்த⁴-ஆரோப-அபா⁴வே முக்தி: அபி ந அபேக்ஷிதா ஏவ | ந க²லு நிக³ட³ப³ந்த⁴-
அபா⁴வே

நிக³ட³முக்தி: ஆவஸ்யகீ ப⁴வதி | யதி³ து:~3 கி²த்வாதி³ப³ந்த:~4 நாஸ்தி ததா³
ப³ந்த⁴நிவ்ரு³த்திரூபமோக்ஷ: அபி நாஸ்தி ஏவ | பரமாத்மநி யஸ்ய கஸ்யசித்
வாஸ்தாவிசத்வ-அஸம்ப⁴வாத் | அத: ப³ந்த⁴ப⁴ராந்திநிவ்ரு³த்திமாத்ரே மோக்ஷ: அபி
வ்யாவஹாரிக: ஏவ | ந க²லு ப³ந்த:~4 ப⁴ராந்திமத்வ-அவித³யாவத்வ-தத³-
அபா⁴வாப்யாம்

ஆத்மஸ்வபா⁴வஸ்ய கர்ச்சித் விஸேஷ: ஸக்யதே வக்தும் | ஸர்வதா³ தஸ்ய
நிர்விஸேஷசைதந்ய-ஏகரஸஸ்வபா⁴வத்வாத் | அத: ப்³ந்த⁴முக்தி-அதீதம்
ஸுக²ஸ்வரூபம் ஆத்மவஸ்து ஏவ பரமபத³ம் இதி ப⁴க³வதா உபதி³ஷ்டம் | தது³க்தம்
-

“ந நிரோதோ⁴ ந சோத்பத்தி: ந ப³தீ³தோ⁴ ந ச ஸாத⁴க: |
ந முமுக்ஷூர்ந வை முக்த: இத்யேஷா பரமார்த²தா || இதி

கிஞ்ச ஜீவந்முக்த: விதே³ஹமுக்த்தவ்யவஹார: அபி அஜ்ஞகல்பித ஏவ ந பரமார்த:² |
ஸ்வஸ்வபா⁴விக-ஆத்மலாப⁴ரூபே ஜ்ஞாநப²லே முக்திபே³த³விஸேஷஸ்ய அபி
அஸம்ப⁴வாத் | நாபி ஜ்ஞாநோத³யே ஜாதே விதே³ஹதாபத்தி: | ஸ்வவிரோதி⁴-
அம்ஸஸ்ய

ஏவ ஜ்ஞாநேந பா³தி⁴தத்வாத் | ஜ்ஞாந-அதி⁴கப³லஸ்ய ப்ராரப³த⁴கர்மண:
ப²லத்வாத் தே³ஹதா⁴ரணஸ்ய தஸ்ய ச உஜீவ்யத்வேந ஜ்ஞாந-அவிருத்³த⁴வாத் |
உபாதா³நபூ⁴தநித்³ராநாஸே அபி ஸ்வப்நஸம்ஸ்காரஸ்ய கிஞ்சித் காலம்
அநுவரு³த்திவத்³

அஜ்ஞாநநாஸே அபி யாவத் ப்ராரப³த⁴ம் தே³ஹாதி³ப்ரதிபா⁴ஸ உபபந்ந: ஏவ | ஸ
ச சித்ரவ்யாக்⁴ர இவ த்³ரு³ஸ்யமாந: கௌதுகாய ஏவ ந ப்³ந்தா⁴ய ப⁴வதி |
கத²ம் இதி சேத் ? ஸதே³ஹப்ரதிபா⁴ஸாத் ச அந்ய-அஜ்ஞஜநத்³ரு³ஷ்ட்யா ஏவ ந
து ஸ்வத்³ரு³ஷ்ட்யா ப⁴வதி | ஸ்வநிஸ்சயேந து ஸ்வயம் விதே³ஹ: ஏவ ப⁴வதி |
அத: ஸ்வரூப-அவஸ்தி²தே: ஸமத்வே ஜீவந்முக்தி-விதே³ஹமுக்த்தயோ: ஸ்வத்³ரு³ஷ்ட்யா
பே³த³கல்பநா-அஸம்ப⁴வாத் | அத: ந அநயோ: ஸ்வ-அநுப⁴வத: விஸேஷ: |

நநு போ⁴க்த்ரு³த்வ-அபோ⁴க்த்ரு³த்வக்ரு³த: விஸேஷ: தயோ: ஸ்யாத் |
ப்ராரப³த⁴போ⁴கா³ர்த²த்வாத் தே³ஹஸ்தி²தே: இதி சேத் | ந | போ⁴க்த்ரு³த்வ-
அபி⁴மாநேந

போ⁴கா³ஸ்வாத³நே போ⁴க³க்ரு³த: விஸேஷ: ஸ்யாத் | ந து அஸங்க³-உதா³ஸீந-
ஆத்மைகாத்மயம்

க³தஸ்ய விது³ஷ: அபி⁴மாநஸேஸ: அபி ஸம்பா⁴வயிதும் ஸக்யதே | விது³ஷா
க்ரியமாண: ஸர்வவ்யவஹார: அபி கர்த்ரு³த்வாதி³-அபி⁴மாநஸூந்ய: இதி ந அநர்தா²ய
|

வ்யவஹாரகாலே அபி ஸ்வரூப-ப்ரஸ்யுதி அஸம்ப⁴வாத் | ஸர்வபே³த³வ்யவஹாரகல்பகே
அஜ்ஞாநே விநஷ்டே ஜ்ஞாநமாத்ரபரிஸேஷே ஸமே ஸதி ஜீவந்முக்திவிதே³ஹமுக்த்தயோ:
ந

அணுமாத்ரம் அபி ஸ்வத்³ரு³ஷ்ட்யா பே⁴த:³ ப⁴வதி இதி அந்யத்ர விஸ்தர: |

தை³விக: இதி அஸ்ய அயம் பா⁴வ: | ஆத்மலாபா⁴ர்த²ம் தை³வம் ப்ரதா⁴நம் பௌருஷம்
து

அப்ரதா⁴நம் இதி | ந க²லு கார்யஸாமாந்யம் பௌருஷமாத்ரேண வா தை³வமாத்ரேண
வா

ஸித்³த⁴யதி | பௌருஷஸ்ய அநுக்³ராஹுகதயா தை³வாநுகூல்ய-அபா⁴வே கார்யம் ந
ஸித்³த⁴யதி

அத⁴யக்ஷம் இத³ம் ஸர்வேஷாம் | அத: ஏவ து³ர்தை³வாநாம் ப³ஹுஸ:
க்ரு⁴தப்ரயத்நாநாம் அபி

ந ஆத்மலாப:⁴ புருஷார்தோ² வா ஸித்³த⁴யதி | தத்ர கோ ஹேது: ? தை³வப்ராதிக்கூல்யம்
ஏவ இதி நிஸ்சய: | தை³வபௌருஷயோ: பூ⁴யாந் விவாத:³ த்³ரு³ஸ்யதே வாதி³நாம்
ப்ரதா⁴நத்வே | ப⁴க³வத: ஸ்ரீரமணஸ்ய து தை³வபௌருஷ-உப⁴யஸம்மேலநேந ஏவ
புருஷார்த:~2 ஸித்³த⁴யேத் இதி மதம் | “மாநஸம் து கிம் மாரக்³ணே க்ரு⁴தே”

இதி ஆரப்⁴ய “கிம் ஸ்வரூபமித்த்யாத்மத³ர்ஸநே” இதி ஏதாவத் பர்யந்தம்
பௌருஷப்ரயத்நரூப-ஆத்மவிசாரக்ரம: கதி²த: | அவஸாநே ச தை³வம்
கதி²தம் இதி உப⁴யஸம்மிலிதத்வம் ப⁴க³வத: மதம் இதி ஸ்விஷ்யதே ஏவ |
அத: ஏவ யோக்³ஸ்வரேண ஸ்ரீயாஜ்ஞுவல்க்யேந அபி ஏவம் உக்தம் |

“தை³வே புருஷாகாரே ச கார்யஸித்³தி:⁴ வ்யவஸ்தி²தா” இதி | அத:

மந்யாமஹே மஹர்ஷே: மதம் ஏவ ப³ஹுமதம் ஸர்வேஷாம் இதி | தச்ச தை³வம்
ப்ராத்தநம் கர்ம வா ப்ராத்தநம் பௌருஷம் வா காலயத்³ரு³ச்சா²நியதி-ஆதி³ரூபம் வா
நவக்³ரஹாதி³ரூபம் வா யதா²ததா² ப⁴வது | ந தத்³விலேஷேஸு ஆக்³ரஹ: | பரந்து
அத்³ரு³ஷ்டஸஹிதேந த்³ரு³ஷ்டப்ரயத்நேந ஏவ புருஷார்த²லாப:~4 முமுக்ஷூணம் இதி
|

அத²வா தை³வம் அருணாசலேஸ்வரஸக்திபாத: | தத: தத்ஸம்பந்ந: தை³விக:
ஸ்வயம் ஏவ ப⁴க³வாந் ஸ்ரீரமண: | அஹம் இவ அந்ய: அபி ஏவம் ஈஸ்வர-அநுக்³ரஹாத்
தத்பத³ம் அஸ்நுதே இதி | அந்யதா² மாநுஷாணம்

“த்ரிபி⁴ரக்ரணவா (அவரோத:⁴) ஜாயத”

இதி ஸ்ருதௌ தே³வாதி³ ரு³ணித்வஸ்ரவணாத் “தஸ்மாத் ஏஷாம் தநந்பரியம் யத்
ஏதத் மநுஷ்யா: வித்³யு: இதி ஸ்ருதௌ ச தே³வக்ரு⁴தவித்³யா-விக்⁴நப்ரதிபாத³நாத்
க்ரு⁴தோ³பி பௌருஷப்ரயத்ந: விப²ல: ஏவ ப⁴வேத் |

ஸ்ருதி: அபி ஆஹ -

“யமேவைஷ வ்ரு³ணுதே தேந லப்⁴ய: தஸ்யைஷ ஆத்மா விவ்ரு³ணுதே தநாம் ஸ்வாம்
| ”

“யஸ்ய தே³வே பரா ப⁴க்தி: யதா² தே³வே ததா² கு³ரௌ |
தஸ்யைதே கதி²தாஹ்யர்தா:² ப்ரகாஸந்தே மஹாத்மந: || ”

இத்யாதி³நா | இஹ இதி லோகாந்தரப்ராப்யத்வம் வ்யவச்சி²ந்ததி |

“இஹ சேத³ஸகத்³போ³த்³து⁴ம் ப்ராக் ஸரீரஸ்ய விஸ்ரஸ: | ”

“இஹ சேத்³ அவேதீ³த் அத² ஸத்யமஸ்தி | ”

“ஈஸ்வராநுக்³ரஹாதே³வ பும்ஸாம் அத³வைதவாஸநா |

மஹாமயக்ரு³த்த்ராண த்³வித்ராணம் உபஜாயதே || ”

இத்யாதி³ வசநாத் | விந்த³தி இதி அநேந புருஷார்த²-பா⁴கி³ந: புருஷஸ்ய
தௌ³ர்ப்ப⁴யம்

த்³யோதயதி | “ப³ஹூநாம் ஜந்மநாமந்தே,” “அநேகஜந்மஸம்ஸித்³த:”

“மநுஷ்யாணம் ஸஹஸ்ரேஷு” இத்யாதி³ வசநாத் | தஸ்மாத்

ஸர்வலாபோ⁴த்தமலாப⁴ம் உத ஆத்மலாபா⁴ர்த²ம் பூர்வோக்தபௌருஷப்ரயத்நேந
ஸஹ

தை³வாநுக்³ரஹ அபி ஆஸாத³நீய: இதி ப⁴க³வத்³-உபதே³ஸஸார: |

பரிஸமாப்த: ஸமஸ்தஸாஸ்த்ரார்த²ஸாரஸங்க்³ரஹபூ⁴த உபதே³ஸஸார: | அத²
இதா³நீம்

ஸ்வ-உக்தார்தே² முமுக்ஷு³ணம் விஸ்வாஸம் அபி⁴வர்த⁴யிதும் உபதே³ஸஸாரஸ்ய
அஸ்ய

ஆக³மஸம்ப்ரதா³யபரிஸுத்³தி⁴ம் அந்தே ப⁴க³வாந் வர்ணயதி-

அஹமபேதகம் நிஜவிபா⁴நகம் | மஹதி³த்³ம் தபோ ரமணவாகி³யம் || 30 ||

அஹமிதி | அஹமா அஹந்த்வேந அபேதகம் வர்ஜிதம் கர்த்ரு³த்வ-அபி⁴மாநரஹிதம்
இத்யர்த:² | நிரஹம்பா⁴வஸஹஜப்³ரஹ்மஸ்தி²திகம் இதி யாவத் | அத: ஏவ
நிஜவிபா⁴நகம் நிஜம் ஸ்வீயம் ஆத்மீயம் ந அந்யாபேக்ஷம் விபா⁴நம் ப்ரதிபா⁴நம்
ஸ்பு²ரணம் இதி யாவத் | ஸஹஜ-ஆத்மஸ்தி²தௌ ஸ்வயம் ஏவ ஸ்பு²ரிதம் இதி பா⁴வ:
|

தை³விகதப: ப்ரபா⁴வப்ராப்தத்வம் ஆஹ | “மஹதி³த்³ம் தப:” இதி | மஹத்
ப்³ரஹ்ம தத்³விஷயகம் தத்³ரூபம் வா இத³ம்-அந்தரம் யத் தப: ஜ்ஞாநமயம் தப: ஸா

ஏவ இயம் க்³ரந்த²ரூபா ரமணவாக் | ரமணஸ்ய வாக் வாக்யம் உபதே³ஸ: இத்யர்த:² |
 நிரஹம்பா⁴வ-ஆத்மஸஹஜஸ்தி²தி-ஜ்ஞாநதபோரூப: அயம் ஸ்ரீரமண-உபதே³ஸஸார:
 இத்யர்த:² | அஹமபேதகம் இதி அநேந ப³த்³தி⁴பூர்வகத்வநிராஸ: | நிஜவிபா⁴நகம்
 இதி அநேந ஸ்வயம்ப்ரதிபா⁴ந-வேத³ஸமத்வம் அபி⁴மதம் | “மஹதி³த்³ம்
 தப” இதி ஸ்வீயகடி²நதபஸ்ஸம்பாதி³த்த்வம் அநாயாஸலக்ஷணஜ்ஞாநமயத்வம்
 முமுகூலிபாதே³யஜ்ஞாநவிசார-ஸார-ஸங்க்³ரஹரூபத்வம் இதி ஏவம் ஆதி³கம்
 ஸூசிதம் |

ரமணவாக் இதி அநேந முமுகூலிணம் ஆத்மஸமதாஸம்பாத³கம் இதி த்⁴வநிதம் |
 உபதே³ஸஸாராக்²ய-உபநிஷத்³-த்³ரஷ்டு: மஹர்ஷே: நாமதே⁴ய-உல்லேக²நம் ச இதி
 ஸர்வம் ரமணீயம் |

ஜயந்தி ரமணசார்யம் பாத³பாதோ²ப்³ஜரேணவ: |

விரஜஸ்கா விராஜந்தே யச்சி²ரஸ்கா நராலய: || 1 ||

அந்விஷ்ய கி²ந்நெள விதி⁴மாயவெள யத்
 மஹோத்³யமேநாபி மஹ: புரஸ்த²ம் || 1 ||

ததே³வ யம் ஸக்திநிபாதத்³ம்பா⁴த்

வவ்ரே ஸ்வயம் தம் ரமணம் வ்ரு³ணீம: || 2 ||

யத்க்ரு³பாலவமாத்ரேண தீர்³ணோ⁵ஸ்மி ப⁴வஸாக்³ரம் |

ஸ்ரீகு³ரூந் ரமணாபி⁴க்²யாந் ப்ரணதோ⁵ஸ்மி ஸிவங்கராந் || 3 ||

க்வஸததக்³ரந்த²கா³ம்பீ⁴ர்யம் க்வ மே மந்த³மநீஷிதா |

ததா²பி அஸ்யா: க்ரு³தே³ரமூலம் ரமணீயநி⁴க்ஷணம் || 4 ||

ஜாக்³ரத்ஸ்வப்நஸுஷுப்த்யதீதமகி²லாதி⁴ஷ்டா²நமாப்⁴யந்தரம்

ப்ரத்யக் ப்³ரஹம் ரஸாயநம் ஸுக²த⁴நம் பூர்ணம் பரம் பாவநம் |

ஸ்வாத்மஜ்யோதிரநாதி³மத்⁴ய நித⁴நம் மாயாவிஹீநம் ஸிவம்

ஸர்வஜ்ஞம் ஹ்ரு³தி³ மே சகாஸ்து ஸததம் ஸம்ஸாரவிச்சி²த்தயே || 5 ||

முக்திம் ஸிஷாத⁴யிஷதாம் அவநாய ந்ரு³ணம்

ஆநந்த³போ³த⁴மகு³ணம் ஸ்வமபாஸ்ய ரூபம் |

பா⁴ந்தம் கு³ரோர்ப்⁴வநமங்க்³ளவிக்³ரஹேண

ஸோணாசலைக நிலயம் ரமணம் நதாஸம்: || 6 ||

நிர்³தோ³ஷம் நிர்³கு³ணம் வஸ்து லோகேஸ்மிந்நோபலப்⁴யதே |

அதோ மே ஸாஹஸம் ஸந்த: ஸஹந்தாம் ஸ்நிக்³த⁴சேதஸ: || 7 ||

யஜ்ஞேஸமகி²புத்ரேண ஜக³தீ³ஸ்வரஸாஸ்த்ரிணா |

க்ரு²த்ரா ஸாத்⁴முதே³ பூ⁴யாத் வ்யாக்²யா தத்த்வஸு³போ³தி⁴நீ || 8 ||

இதி ப⁴க³வச்ச²ரீ²மத்³ரமணமஹர்ஷே: உபதே³ஸஸாரஸ்ய

இஞ்சிக்²கௌல்லைக்³ராமவாஸிநா யஜ்ஞேஸமகி²ஸூநுநா, அப⁴யாம்பா³க³ர்ப⁴ஸம்ப⁴வேந

ஸாஸ்த்ரரத்நாகர, ஆத்மவித்³யாபூ⁴ஷண, வித்³யாலங்கார பி³ருதா³லங்க்ரு²தேந

ஜக³தீ³ஸ்வரஸாஸ்த்ரிணா க்ரு²தா தத்த்வபோ³தி⁴ந்யாக்²யா வ்யாக்²யா ஸமாப்தா |

ஹ்ரு²த³யகமலவாஸிநே ஸ்ரீமதே ரமணய நம: |

Encoded and proofread by Swamini Tattvapriyananda tattvapriya3108 at gmail.com

——
Upadeshasara Bhashyam 2 Tattvabodhini

pdf was typeset on March 24, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

